

Innlandet
fylkeskommune

Konkurransesgrunnlag
Saksnummer: 2024/36
18.01.2024

Asfalt Innlandet 2024

34-2024-04 Innlandet sørøst

Innhold

A. Prosjektinformasjon	5
A.1. Dokumentliste.....	5
A.2. Innbydelse til tilbudskonkurranse	7
A.3. Orientering om prosjektet	9
A.3.1. Arbeidenes art og omfang.....	9
A.3.2. Entrepriseform og kontraktstype	9
A.3.3. Tidspunkt for igangsettelse og tidsfrister	9
A.3.4. Avvik i kontraktens rammebetingelser	9
A.3.5. Forskudd	9
A.3.6. Byggherre og engasjerte rådgivere	9
A.3.7. Byggherrens organisering av HMS-arbeidet	10
A.3.8. Andre entrepriser eller byggherrens egne arbeider	10
B. Konkurranseregler.....	11
B.1. Konkurranseregler	11
B.1.1. Alminnelige konkurranseregler – lov og forskrift om offentlige anskaffelser 11	
B.1.2. Prosedyre.....	11
B.1.3. Tilgjengeliggjøring av konkurransegrunnlaget m.m.	11
B.1.4. Rettelse, supplering eller endring av konkurransegrunnlaget	11
B.1.5. Kompensasjon ved deltakelse i konkurransen	12
B.1.6. Kommunikasjon.....	12
B.1.7. Språkkrav	12

B.1.8. Avvik.....	12
B.1.9. Avklaringer.....	12
B.1.10. Klage til Klagenemnda for offentlige anskaffelser.....	12
B.2. Krav til leverandørens kvalifikasjoner - Tilbudskonkurranse.....	13
B.2.1. Om kapittel B2.....	13
B.2.2. Kvalifikasjonskrav, jf. anskaffelsesforskriften § 8-7.....	13
B.2.3. Støtte fra andre virksomheter og deltakelse i fellesskap.....	16
B.2.4. Særlig om nyetablerte leverandører.....	17
B.2.5. Øvrige bestemmelser.....	17
B.2.6. Krav til leverandørens dokumentasjon av kvalifikasjonskravene.....	18
B.2.7. Avklaringer.....	19
B.3. Gjennomføring av konkurranse og valg av tilbud - anbudskonkurranse ..	20
B.3.1. Generelt om konkurransegrunnlagets kapittel B3.....	20
B.3.2. Bruk av tekniske spesifikasjoner.....	20
B.3.3. Grunnlag for tildeling av kontrakt – tildelingskriterier.....	20
B.3.4. Krav til utforming av leverandørens tilbud.....	22
B.3.5. Taktisk prising.....	23
B.3.6. Avklaringer.....	23
B.3.7. Alternative tilbud.....	23
B.3.8. Avslutning av konkurransen.....	23

C. Kontraktsbestemmelser 24

C.1. Alminnelige kontraktsbestemmelser.....	24
C.2. Spesielle kontraktsbestemmelser for Innlandet fylkeskommune.....	25
C.2.1. Definisjoner (se NS 8406, pkt. 2).....	25
C.2.2. Språkkrav.....	25
C.2.3. Opplysninger gitt i tilbudet.....	25
C.2.4. Bestemmelser om arbeidstakere.....	26
C.2.5. Lærlinger.....	28
C.2.6. Tillatelse, løyver og dispensasjoner.....	30

C.2.7. Midlertidige avtaler med grunneiere	30
C.2.8. Uttalelser og informasjon.....	30
C.2.9. Behandling av personopplysninger.....	30
C.2.10. Byggemøter (se NS 8406 pkt. 6).....	31
C.2.11. Oppstartmøte med tilhørende samhandlingsprosess.....	31
C.2.12. Samarbeidsmøter	32
C.2.13. Møter, faglige samlinger og kurs	33
C.2.14. Varsler og krav (se NS 8406 pkt. 7)	33
C.2.15. Sikkerhetsstillelse (se NS 8406 pkt. 8)	33
C.2.16. Forsikring (se NS 8406 pkt. 9).....	34
C.2.17. Kvalitetssikring (se NS 8406 pkt. 11).....	34
C.2.18. Bruk av underentreprenør (se NS 8406 pkt. 12).....	46
C.2.19. Spesielle krav i fremdriftsplanen (se NS 8406, pkt. 17)	47
C.2.20. Tidligere ferdigstillelse eller overskridelse av ferdigstillellesfristen 47	
C.2.21. Priser (se NS 8406 pkt. 23)	48
C.2.22. Fakturering (se NS 8406 pkt. 23.3)	49
C.2.23. Regningsarbeider (se NS 8406 pkt. 23.4)	51
C.2.24. Oppgjør for merforbruk.....	52
C.2.25. Tvister	52
C.2.26. Helse, miljø og sikkerhet (HMS) - generelt	53
C.2.27. Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø	53
C.2.28. Ytre miljø.....	59
C.2.29. Kontraktsarbeidenes klimagassutslipp	60
C.2.30. Fellesbestemmelser for SHA og YM.....	61
C.2.31. Andre bestemmelser	65
C.2.32. Sanksjonsloven med tilhørende forskrifter og forbud mot russisk bitumen 65	
C.3. Avtaledokument.....	68

D. Beskrivende del..... 69

D.1. Generell beskrivelse	69
---------------------------------	----

D.2. Spesiell beskrivelser for asfaltarbeider	69
D.2.1. Arbeidsvarsling og sikring.....	69
D.2.2. Materialer.....	69
D.2.3. Resirkulert asfalt.....	70
D.2.4. Utførelse	70
D.2.5. Spesielle forhold.....	80
E. Svardokumenter.....	81
E.1. Dokumentasjon fra tilbyder	81
E.2. Svardokumenter for vurdering av leverandørens kvalifikasjoner	82
E.2.1. Dokumentasjon av kvalifikasjoner	82
E.2.2. Det europeiske egenerklærings skjemaet (ESPD).....	82
E.2.3. Leverandørens organisatoriske og juridiske stilling.....	83
E.2.4. Leverandørens økonomiske og finansielle kapasitet, punkt B.2.2.3...85	
E.2.5. Leverandørens tekniske og faglige kvalifikasjoner, punkt B.2.2.4.....	86
E.2.6. Helse, miljø og sikkerhet (HMS) og kvalitet – punkt B.2.2.5.....	88
E.2.7. Skatteattester	88
E.2.8. Tilleggsdokument.....	88

A. Prosjektinformasjon

A.1. Dokumentliste

Noen av de generelle kontraktdokumentene samt Statens vegvesens håndbøker finnes her.

<https://www.vegvesen.no/fag/veg-og-gate/konkurranser-og-kontraktdokumenter/generelle-kontraktdokumenter/>

Følgende dokumenter utgjør til sammen konkurransegrunnlaget:

DOKUMENT	DATO
1 Konkurransgrunnlag – Kap A-E ESPD-skjema	2023-02-02
2 Prosesskoden: Håndbok R761 – Prosesskode 1 Håndbok R762 – Prosesskode 2	2018 2018
3 Håndbok N200 Vegbygging	2022-11
4 Rekkverk og vegens sideområder, håndbok N101	2022-04
5 Statens vegvesen rapport 882 Dokumentasjon og kontroll av asfalt	2023
6 Håndbok N301 Arbeid på og ved veg, NA- rundskriv 2017/4 (erstatte kap. 2.2.4 i håndbok N301)	2022-08 2017
7 Håndbok V128 Fartsdempende tiltak	2017
8 Håndbok R210 Laboratorieundersøkelser	2016
9 Håndbok R211 Feltundersøkelser	2021-03
10 Håndbok R610 Standard for drift og vedlikehold	2012
11 Håndbok V250 Veiledning for Kalde bitumenstabiliserte bærelag	1997
12 Lyshet av steinmaterialer, Internrapport 827 fra Statens vegvesen, Veglaboratoriet	1978-08

DOKUMENT	DATO
13 Reseptorienterte asfaltkontrakter, kontroll og dokumentasjon av utførelse, Teknologirapport (TR) 2505, Statens vegvesen. Vedlegg 3 foreligger i ny versjon, som separat dokument. Vedlegg 6 foreligger i ny versjon, som separat dokument.	2008-01-22 2018-12-11 2018-12-11
14 Reseptorienterte asfaltkontrakter, kontroll og dokumentasjon av utførelse, Teknologirapport 2505. Vedlegg 6 foreligger i ny versjon.	2008-01-22 2017-02-20
15 Retningslinjer asfalt 2019, Statens vegvesens rapport nr. 670	2018-12
16 Fastsatte skjema som skal brukes: <ul style="list-style-type: none"> • Leggerapport • HMS- månedsrapport • Melding om uønsket hendelse/ forhold i entreprisvirksomheten • Avviksmelding • Krav om endringsordre • Endringsordre • Avklaring • Overtakelsesprotokoll • Prisforespørsel • Kontrollørmelding Skjema for inntakskontroll- Erklæring ved bruk av underentreprenør.	
17 Norske og internasjonale standarder som det er vist til i tilbudsdokumentene	
18 Utlysingsannonser som gjengitt i DOFFIN / TED databasen	

Det vil forekomme referanser til gammelt håndboknummer, da det totale omfang av referanser i dokumentene er stort. Av praktiske grunner skal derfor referanser til gammelt håndboknummer være likestilt med referanser til nytt nummer.

Det vil fortsatt være dokumenter med referanser til tidligere håndboknummer, som f. eks. rundskriv. Gyldigheten av disse, og mulige krav som fremgår av disse, endres ikke av omnummereringen.

A.2. Innbydelse til tilbudskonkurranse

Kontraktsarbeid:

Asfalt Innlandet 2024 – 34-2024-04 Innlandet sørøst

På det tidspunktet konkurransen kunngjøres er det stor usikkerhet i markedet for materialpriser og tilgang på ressurser. Dette som konsekvens av krigen i Ukraina. Det kan også være iverksatt tiltak og anbefalinger knyttet til håndteringen av disse situasjonene.

Som en reaksjon på Russlands folkerettsstridige angrep på Ukraina, har EU innført omfattende sanksjoner som Norge har implementert i forskrifter gitt med hjemmel i sanksjonsloven av 16. april 2021 nr. 18.

Sanksjonene omfatter blant annet firmaer med russiske eierforhold og konkrete importforbud for enkelte produkter fra Russland.

Oppdragsgiver forutsetter at leverandører i denne konkurransen setter seg inn i sanksjonslovgivningen og de endringer som til enhver tid skulle bli vedtatt, og tar hensyn til gjeldende sanksjonslovgivning ved utarbeidelse av forespørsel om deltakelse, utarbeidelse av tilbud og ved gjennomføring av kontrakt.

Oppdragsgiver vil i tidsrommet mellom tilbudsfrist og signering av kontrakt kunne kreve dokumentert at det ikke foreligger forhold som strider mot sanksjonsforskriften, og som er knyttet til blant annet eierskap eller kontroll over selskap som skal bidra i kontrakten. Herunder også at det ikke skal nyttes varer eller tjenester som er omfattet av forskriften.

Vi forventer at tilbyder hensyntar disse i tilbudet og priser inn konsekvenser, både for tiltak som er iverksatt på tilbudstidspunktet, samt for tiltak som det er allment kjent at innføres.

Innlandet fylkeskommune ønsker tilbud fra entreprenører med det faglige, tekniske og økonomiske grunnlag som er nødvendig for oppfylging av kontrakten. Videre kreves erfaring fra tilsvarende arbeider for utførelse av ovennevnte kontraktsarbeid i henhold til konkurransegrunnlaget. Det vises til utfyllende bestemmelser i konkurransegrunnlagets kap. B2.

Konkurransen skjer i henhold til lov om offentlige anskaffelser (LOV 2016-06-17-73 med evt. senere endringer, loa) samt forskrift om offentlige anskaffelser (FOR 2016-08-12-974 med senere endringer, foa).

Følgende legges til grunn:

Type anskaffelse:	Bygg-/anleggsarbeider
Over terskel:	Iht foa §5-3
Anskaffelsesprosedyre:	Åpen anbudskonkurranse

Kriterier for valg av tilbud er gitt i konkurransegrunnlagets kap. B.

Konkurransen gjennomføres via Innlandet fylkeskommunes konkurransegjennomføringsverktøy (KGV). Tilbudsinnlevering og all kommunikasjon skjer via KGV, se kap. B1.

Alle frister i konkurransen er angitt i KGV.

Innlandet fylkeskommune 18.01.2024

A.3. Orientering om prosjektet

A.3.1. Arbeidenes art og omfang

Kontrakten omfatter asfaltering av fylkesveger i kommunene: Kongsvinger, Eidskog, Nord Odal, Sør- Odal, Grue, Åsnes, Elverum, Åmot og Trysilfresing. Kontrakten omfatter oppretting med asfalt, slitelag asfalt, flatlapping, utlegging av gjenbruksasfalt, armering, utlegging av kantmasse og opparbeidelse av nye fartshumper. Det er både natt og dagarbeid i kontrakten.

Kontrakten omfatter arbeider fylkesveger i henhold til vedlagte rapporter "Oversikt over asfaltkontrakter" og "Mengdesammendrag og strekningsliste". Entreprenøren er ansvarlig for å gjøre seg kjent med strekningene i kontrakten før oppstart.

A.3.2. Entrepriseform og kontraktstype

Entrepriseform er utførelsesentreprise.

Kontraktstype er enhetspriskontrakt.

A.3.3. Tidspunkt for igangsettelse og tidsfrister

Arbeidet kan settes i gang når avtale er inngått og garantierklæring og kopi av forsikringsbevis er levert byggherren. Det vises i tillegg til utfyllende krav under punktene om samhandling, kvalitetsplan, HMS og fremdriftsplan i kap. C2.

Tidspunkt for igangsettelse, eventuelle delfrister og eventuelle tidsfrister for ferdigstilling er angitt i kap. D.1.3 Spesiell beskrivelse.

A.3.4. Avvik i kontraktens rammebetingelser

Hvis myndighetenes bevilgninger tilsier avvik i kontraktens utførelse, skal det forhandles om eventuelle økonomiske konsekvenser. Entreprenøren har ikke rett til å heve kontrakten ved mindre vesentlig endring av bevilgningstakt.

A.3.5. Forskudd

Det utbetales ikke forskudd.

A.3.6. Byggherre og engasjerte rådgivere

Alle henvendelser mellom entreprenøren og byggherren skal gå gjennom byggherrens representant, dersom annet ikke er avtalt.

Alle henvendelser mellom entreprenøren og byggherrens engasjerte rådgivere skal gå gjennom byggherrens representant, dersom annet ikke er tydelig bestemt.

Byggherrens representant for denne kontrakten er:

Kontrakt nr.	Byggherrens representant	Telefonnummer	E-post
34-2024-04	Bjørn Olav Heesbråten	905 79 842	bjohee@innlandetfylke.no

A.3.7. Byggherrens organisering av HMS-arbeidet

Byggherrens organisering av HMS-arbeidet er vist i plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA-planen). Denne planen finnes som vedlegg til konkurransegrunnlaget.

A.3.8. Andre entrepriser eller byggherrens egne arbeider

Entreprenøren vil bli orientert om eventuelle entrepriser og andre arbeider (inkl. drifts- og vedlikeholdskontrakter) som kan berøre aktuelle kontrakter på byggemøter.

B. Konkurranseregler

B.1. Konkurranseregler

B.1.1. Alminnelige konkurranseregler – lov og forskrift om offentlige anskaffelser

For denne konkurransen gjelder lov av 17. juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser ("anskaffelsesloven") og forskrift av 12. august 2016 nr. 974 om offentlige anskaffelser ("anskaffelsesforskriften") del I og del III, med de suppleringer og tillegg som er gitt i følgende dokumenter:

- Kapittel **B1** Generelle konkurranseregler, som inneholder en beskrivelse av de generelle konkurransereglene.
- Kapittel **B2** Krav til leverandørens kvalifikasjoner, som inneholder kvalifikasjonskrav med tilhørende bestemmelser.
- Kapittel **B3** Gjennomføring av konkurranse og valg av tilbud, som inneholder tildelingskriteriene og de øvrige konkurransereglene.

B.1.2. Prosedyre

Konkurransen gjennomføres etter følgende prosedyre:
Åpen anbudskonkurranse.

B.1.3. Tilgjengeliggjøring av konkurransegrunnlaget m.m.

Konkurransegrunnlaget er gjort tilgjengelig via oppdragsgivers konkurransegjennomføringsverktøy, Mercell.

Tilbud skal leveres via ovennevnte konkurransegjennomføringsverktøy, jf. kapittel B2 og B3.

Oppdragsgiver anbefaler at leverandøren starter med utfylling og opplasting av tilbud i konkurransegjennomføringsverktøyet i god tid i forkant av angitte frister for levering.

Oppdragsgiver gjør oppmerksom på at hver enkelt fil ikke kan være større enn 2,0 Gigabyte (GB).

Leverandøren er ansvarlig for at komplett tilbud blir levert innenfor den angitte tidsfrist.

B.1.4. Rettelse, supplerings eller endring av konkurransegrunnlaget

Før tilbudsfristens utløp kan oppdragsgiver foreta rettelser, supplerings og endringer av konkurransegrunnlaget som ikke er vesentlige, jf. anskaffelsesforskriften § 14-2 (1). Rettelser, supplerings og endringer av konkurransegrunnlaget vil bli publisert via

oppdragsgivers konkurransegjennomføringsverktøy eller doffin.no, jf. punkt B.1.3 ovenfor.

Oppdragsgiver kan ikke foreta vesentlige endringer av konkurransegrunnlaget eller på annen måte vesentlig endre forutsetningene for konkurransen.

Leverandør skal ta hensyn til alle publiserte/utsendte endringer av konkurransegrunnlaget.

Det forutsettes at leverandøren setter seg godt inn i hele konkurransegrunnlaget. Leverandøren bærer risikoen for sin egen forståelse av konkurransegrunnlaget, og kan ikke senere gjøre gjeldende forhold han burde blitt oppmerksom på.

Dersom en leverandør oppdager mangler eller uklarheter i konkurransegrunnlaget, skal han umiddelbart varsle oppdragsgiver om dette.

B.1.5. Kompensasjon ved deltakelse i konkurransen

Kostnader for utarbeidelse av tilbud bæres av den enkelte leverandør.

B.1.6. Kommunikasjon

All skriftlig kommunikasjon og informasjonsutveksling mellom oppdragsgiver og leverandør skal skje ved bruk av oppdragsgivers konkurransegjennomføringsverktøy.

B.1.7. Språkkrav

Tilbudet med tilhørende dokumenter skal utformes på norsk.

B.1.8. Avvik

Eventuelle avvik fra konkurransegrunnlaget i tilbudet skal fremgå uttrykkelig av leverandørens tilbudsbrev. Leverandøren kan ikke gjøre gjeldende avvik som ikke fremkommer av tilbudsbrevet. Eventuelle avvik skal prises av leverandøren.

Avvik som ikke er prissatt, vil bli kostnadmessig vurdert av oppdragsgiver i forbindelse med valg av tilbud. Tilbud med vesentlige avvik vil bli avvist, jf. anskaffelsesforskriften § 24-8 (1) bokstav b.

B.1.9. Avklaringer

Eventuelle avklaringer av leverandørens tilbud vil bli gjennomført i tråd med anskaffelsesforskriftens bestemmelser, jf. § 23-5.

B.1.10. Klage til Klagenemnda for offentlige anskaffelser

Ved eventuelle klager vedrørende konkurransen som bringes inn for Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA) skal følgende benyttes for angivelse av innklagede i klagen: Innlandet fylkeskommune.

B.2. Krav til leverandørens kvalifikasjoner - Tilbudskonkurranse

B.2.1. Om kapittel B2

Kapittel B2 inneholder konkurransens kvalifikasjonskrav. Med mindre annet er angitt skal hvert enkelt kvalifikasjonskrav i kapitlet oppfylles.

Alle paragrafhenvvisninger i kapittel B2 er til anskaffelsesforskriften (FOR-2016-08-12-974), om ikke annet er angitt.

Frister og øvrige bestemmelser, herunder krav til utformingen av leverandørens tilbud følger av kapittel B1 og B3.

B.2.2. Kvalifikasjonskrav, jf. anskaffelsesforskriften § 8-7

B.2.2.1 Generelt

Kvalifikasjonskravene for konkurransen er angitt i punkt B.2.2.2 til B.2.2.5 nedenfor. Hvert enkelt kvalifikasjonskrav må være oppfylt for at leverandøren vil bli vurdert som kvalifisert.

Leverandører som ikke tilfredsstiller kvalifikasjonskravene vil bli avvist, jf. § 24-2 (1) bokstav a).

B.2.2.2. Leverandørens organisatoriske og juridiske stilling

Kvalifikasjonskrav:

Leverandøren skal være et lovlig etablert foretak eller bestå av et fellesskap av leverandører som er lovlig etablerte foretak.

Kravet gjelder også virksomheter som leverandøren støtter seg på, jf. punkt B.2.3.

Dokumentasjonskrav:

1. Attest fra Foretaksregistret eller tilsvarende attest for lovbestemt registrering i det land hvor leverandøren eller de virksomheter som i fellesskap vil utgjøre leverandøren, jf. punkt B.2.3.2, er etablert, samt for alle støttende virksomheter, jf. punkt B.2.3.1. Utenlandske leverandører skal isteden levere tilsvarende attest bestemt ved lovgivningen i den stat leverandøren er etablert.

2. Utfylt tabell i punkt E.2.3.

B.2.2.3 Leverandørens økonomiske og finansielle kapasitet

Kvalifikasjonskrav:

Leverandøren skal ha god økonomisk og finansiell kapasitet for å gjennomføre kontrakten, og skal oppfylle følgende krav:

- Leverandøren skal ha en egenkapitalandel i prosent på minst 5%.
- Gjennomsnittlig årlig omsetning de tre siste godkjente regnskapsår må minimum tilsvare årsomsetningen på kontrakten.

Dokumentasjonskrav:

Tabellene i punkt E.2.4 skal fylles ut. Oppdragsgiver vil kontrollere angitte beløp mot offentlig tilgjengelig informasjon.

B.2.2.4 Leverandørens tekniske og faglige kvalifikasjoner

B.2.2.4.1. Relevant erfaring

Kvalifikasjonskrav:

Leverandøren skal ha tilstrekkelig erfaring av relevant art og vanskelighetsgrad fra tilsvarende arbeider.

Dokumentasjonskrav:

En liste over inntil 5 og ikke mindre enn 3 kontrakter som leverandøren har gjennomført eller gjennomfører i løpet av de siste fem årene regnet fra tilbudsfristen. Listen skal, jf. Skjema inntatt i kapittel E, inneholde følgende:

- Navn på mottaker
- Beskrivelse av hva kontraktsarbeidene går ut på, herunder leveransen iht. kvalifikasjonskravets punkt B.2.2.4.1 og B.2.2.4.2.
- Hvilke arbeider som ble utført av leveransrøen selv, og hvilke arbeider som ble utført av underleverandører (kontraktsmedhjelpere).
- Tidspunkt for leveransen
- Kontraktens verdi.
- Referanseperson/kontaktperson hos oppdragsgiver med kontaktdata (telefonnummer og epostadresse), og angivelse av vedkommende sin rolle hos oppdragsgiver under kontrakten. Leverandøren er ansvarlig for at referansepersonen er tilgjengelig og avgir referanse.

Leverandøren kan også dokumentere kvalifikasjonskravet ved å vise til samlet erfaring hos nøkkelpersonell han råder over og som skal benyttes til dette oppdraget, selv om erfaringen er opparbeidet mens personellet har utført tjeneste for en annen leverandør.

Dersom nøkkelpersonell ikke er ansatt hos leverandøren må leverandøren vise at han råder over vedkommende, for eksempel ved å fremlegge en forpliktelseserklæring.

B.2.2.4.2 Byggherrers erfaringer

Kvalifikasjonskrav:

Det kreves at leverandøren kan vise til referanser til relevante kontrakter som han selv har gjennomført på tilfredsstillende måte. I tillegg vil Innlandet fylkeskommune og andre byggherrers erfaringer med leverandøren kunne bli vurdert.

Forhold som vil bli vurdert er knyttet til bl.a.:

- dokumentasjon av utført kvalitet
- oppfyllelse av kontrakter
- etterlevelse av bestemmelser og rutiner for HMS
- etterlevelse av bestemmelser for lønns- og arbeidsvilkår
- overholdelse av frister
- oppfølging i reklamasjonstiden
- bruk av lærlinger
- samarbeidsevne og evne til å være løsningsorientert.

Dokumentasjonskrav:

Kvalifikasjonskravet dokumenteres gjennom listen beskrevet ovenfor under punkt B.2.2.4.1. Oppdragsgiver foretar en referanseinnhenting hvor kulepunktene ovenfor gjennomgås.

B.2.2.5 Helse, miljø og sikkerhet (HMS) og kvalitet

B.2.2.5.1. SHA system

Kvalifikasjonskrav:

Leverandøren skal ha et system som viser at det arbeides proaktivt for ivaretagelse av Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA) med relevans for tilsvarende arbeider som omfattet av denne konkurranse. Systemet skal være gjenstand for jevnlig revisjon.

Dokumentasjonskrav:

- Beskrivelse av leverandørens system for ivaretagelse av SHA.
- Innholdsfortegnelse til systemet.
- En beskrivelse av rutine for håndtering av uønskede hendelser, rapportering og oppfølging.

- Dokumentasjon på revisjon de siste år med bekreftelse fra den/de som har foretatt revisjonen.

B.2.2.5.2. Ytre miljø

Kvalifikasjonskrav:

Leverandøren skal ha et godt og velfungerende miljøstyringssystem, basert på ISO 14001 (2015), EMAS (EU Eco-Management and Audit Scheme for environmental management), Miljøfyrtårn, eller tilsvarende, med relevans for tilsvarende samferdselsprosjekter. Systemet skal være gjenstand for jevnlig revisjon.

Dokumentasjonskrav:

1. Beskrivelse av leverandørens system for ivaretagelse av ytre miljø.
2. Innholdsfortegnelse til systemet.
3. Dokumentasjon på revisjon de siste år med bekreftelse fra den/de som har foretatt revisjon.

B.2.3. Støtte fra andre virksomheter og deltakelse i fellesskap

B.2.3.1. Støtte fra andre virksomheter for oppfyllelse av kvalifikasjonskrav

Leverandøren kan om nødvendig støtte seg på andre virksomheters kapasitet for å oppfylle kvalifikasjonskravene.

Leverandøren skal i slike tilfeller legge fram dokumentasjon som viser at leverandøren råder over de nødvendige ressursene til virksomhetene leverandøren støtter seg på.

Følgende dokumentasjon skal leveres:

- Dokumentasjon som viser at leverandøren råder over de nødvendige ressursene til virksomhetene han støtter seg på, ved å fremlegge en forpliktelseserklæring fra disse virksomhetene.
- Dokumentasjon for det relevante kvalifikasjonskravet for virksomheten som leverandøren støtter seg på i henhold til kravene i punkt B.2.2.3, B.2.2.4, B.2.2.5, samt dokumentere kvalifikasjonskravene til virksomheten i punkt B.2.2.2.
- Hver sine versjoner av det europeiske egenerklæringskjemaet (ESPD) som en del av tilbudet, jf. punkt B.2.6.1.

Der leverandøren støtter seg på kapasiteten til andre virksomheter for å oppfylle kravene til økonomisk og finansiell kapasitet, krever oppdragsgiveren at de er solidarisk ansvarlige for utførelsen av kontrakten jf. §16-10.

Følgende dokumentasjon skal da også leveres:

- Erklæring om solidarisk ansvar overfor byggherre og tredjemann.

Dersom en leverandør støtter seg på kapasiteten til andre virksomheter for å oppfylle kravene til relevant erfaring, punkt B.2.2.4.1, skal disse virksomhetene utføre tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene som krever slike kvalifikasjoner.

B.2.3.2. Fellesskap av leverandører

Flere leverandører kan delta i konkurransen i fellesskap, jf. § 16-11.

De deltakende leverandørene skal i så fall levere hver sine versjoner av det europeiske egenerklæringsskjemaet (ESPD) som en del av tilbudet, jf. punkt B.2.6.

Følgende dokumentasjon skal leveres:

- Samme dokumentasjon som for individuelle leverandører skal leveres for hver enkelt leverandør som deltar i fellesskapet.

Fellesskapet av leverandører kan støtte seg på kapasiteten til deltakerne i fellesskapet og om nødvendig støtte seg på andre virksomheter, og i så fall gjelder kravene i punkt B.2.3 i tillegg.

B.2.4. Særlig om nyetablerte leverandører

En leverandør som er nyetablert og av den grunn ikke kan framlegge all dokumentasjon som påkrevet under punkt B.2.6 nedenfor, må være særlig nøye med å dokumentere og sannsynliggjøre at han likevel har forutsetninger for å gjennomføre kontrakten.

Det er særlig viktig at slike leverandører kan dokumentere en tilstrekkelig stor arbeidsstyrke for gjennomføring av kontrakten, herunder faglig og teknisk kompetanse. For nyetablerte leverandører presiseres det at det er leverandørens evne som sådan til å gjennomføre kontrakten som vurderes, ikke enkeltpersoners kompetanse isolert sett.

Dersom en nyetablert leverandør har erfaring fra kontrakter, skal de mest relevante kontraktene som leverandøren måtte ha erfaring fra, fylles ut i henhold til dokumentasjonskravene i punkt B.2.3.2. Dette selv om kontraktene er av en slik art at de ikke oppfyller de nærmere angitte kravene.

Manglende eller utilstrekkelig dokumentasjon på ett eller flere kriterier kan medføre at leverandøren blir avvist. Mangelfull eller uriktig utfylt svarsjema vil også kunne medføre avvisning, jf. § 24-1 (2) bokstav b).

B.2.5. Øvrige bestemmelser

B.2.5.1. Dokumentasjon for fravær av avvisningsgrunner

Bestemmelsene om avvisning på grunn av forhold ved leverandøren fremgår av anskaffelsesforskriften § 24-2. Det europeiske egenerklæringsskjemaet (ESPD) gjelder som dokumentasjon bl.a. for at det ikke foreligger slike avvisningsgrunner, jf. anskaffelsesforskriften § 17-1.

B.2.5.2. Skatteattester – anskaffelsesforskriften § 7-2

Leverandøren skal sammen med tilbudet fremlegge skatt- og merverdiavgiftsattest utstedt av kompetent organ i leverandørens hjemstat eller det land hvor leverandøren er etablert som viser at leverandøren har oppfylt sine forpliktelser til å betale skatter, avgifter og trygdeavgifter.

For norske leverandører bestilles attesten via skatteetatens hjemmesider, www.skatteetaten.no. Attesten skal ved forespørsel om fremleggelse ikke være eldre enn 6 måneder.

Oppdragsgiver ber alle leverandørene være oppmerksomme på at dersom man blir valgt som leverandør, ved avslutning av konkurransen, vil oppdragsgiver be om å få fremlagt tilsvarende skatt- og merverdiavgiftsattest som leverandøren selv har fremlagt, for enhver underleverandør som vil utføre arbeidet under kontrakten for mer enn NOK 500 000,- eks. mva., jf. anskaffelsesforskriften § 7-2.

B.2.6. Krav til leverandørens dokumentasjon av kvalifikasjonskravene

B.2.6.1. Det europeiske egenerklærings skjemaet (ESPD)

Oppdragsgiver har i forbindelse med kunngjøringen av konkurransen tilgjengeliggjort et ESPD-skjema, som alle leverandørene skal fylle ut og levere sammen med tilbudet, jf. § 17-1

Dersom flere leverandører deltar i konkurransen i fellesskap og/eller leverandøren(e) støtter seg på kapasitet til andre virksomheter, skal det utfylles et skjema pr. virksomhet.

ESPD-skjemaet gjelder som dokumentasjon for oppfyllelse av kvalifikasjonskravene, samt at det ikke foreligger andre grunner for avvisning.

B.2.6.2 Dokumentasjon av kvalifikasjonskravene

Leverandøren skal dokumentere oppfyllelse av kvalifikasjonskravene gjennom:

1. Utfylt ESPD-skjema
2. Utfylte svarskjemaer, slik dette er angitt i kapittel E2
3. De dokumenter som etterspørres under dokumentasjonskravet for hvert enkelt kvalifikasjonskrav, jf. bestemmelsen inntatt nedenfor.

Dokumentasjon som etterspørres i henhold til nr. 1 og 2 skal leveres som en del av tilbudet innen tilbudsfristen. Øvrig dokumentasjon skal leveres på forespørsel jf. anskaffelsesforskriften § 17-1.

Oppdragsgivers vurdering av om leverandørene oppfyller kvalifikasjonskravene vil som utgangspunkt kun bli gjennomført basert på innlevert dokumentasjon, herunder eventuelle oppgitte referanser. Oppdragsgiver forbeholder seg likevel retten til å legge vekt på eventuelle egne erfaringer (positive og negative) med leverandøren (og evt. samarbeidende foretak, jf. punkt B.2.3). Tilsvarende gjelder for andre offentlige oppdragsgiveres erfaringer.

B.2.7. Avklaringer

I vurderingen av leverandørenes kvalifikasjonskrav gjelder B.3.6 tilsvarende.

B.3. Gjennomføring av konkurranse og valg av tilbud - anbudskonkurranse

B.3.1. Generelt om konkurransegrunnlagets kapittel B3

Reglene i dette kapitlet, kapittel B3, gjelder for gjennomføringen av konkurransen og oppdragsgivers valg av tilbud.

B.3.2. Bruk av tekniske spesifikasjoner

Beskrivelsen består av en standard arbeidsbeskrivelse og en spesiell beskrivelse.

Som standard arbeidsbeskrivelse gjelder Statens vegvesens håndbok R761 Prosesskode 1 Standard beskrivelsestekster for vegkontrakter.

Bestemmelsene i den spesielle beskrivelsen kommer generelt i tillegg til eller i stedet for standard arbeidsbeskrivelse. Ved uoverensstemmelse gjelder spesiell arbeidsbeskrivelse foran bestemmelsene i standard arbeidsbeskrivelse.

B.3.3. Grunnlag for tildeling av kontrakt – tildelingskriterier

Kontrakt tildeles etter rangering av hvilket tilbud som har lavest konkurransesum.

Byggherren vil i denne kontrakten ta hensyn til utslipp av CO₂eq i tillegg til pris. Dette vil bidra til å redusere de miljømessige konsekvensene ved produksjon og utlegging av asfalt.

Det vises til kapittel D1.3 for orientering om eventuelle kontraktpunkter som ikke omfattes av CO₂eq-vektingen.

Lavest konkurransesum:

Konkurransesum; dvs. summen som benyttes for å avgjøre hvem som tildeles kontrakten, beregnes ved at tilbudsprisen gis et påslag ut fra mengde utslipp av CO₂eq. Leverandøren med lavest samlet CO₂eq-utslipp får ingen påslag i konkurransesummen. For de øvrige leverandørene beregnes differansen i utslipp mellom deres tilbud og tilbudet med laveste utslipp. Denne differansen prises med 7,50 kr/kg CO₂eq. Påslaget vil altså bli differansen gitt i kg CO₂eq multiplisert med 7,50 kr/kg.

Eksempel pkt. x: 10 000 tonn asfalt

Leverandør A leverer en EPD som viser et utslipp på 50 kg CO₂eq/tonn asfalt; dvs. totalt utslipp 500 000 kg CO₂eq. Leverandør A har lavest utslipp og får ingen påslag i konkurransesummen.

Leverandør B leverer en EPD som viser et utslipp på 60 kg CO₂eq/tonn asfalt; dvs. totalt utslipp 600 000 kg CO₂eq. Differansen i forhold til laveste utslipp er (600 000-500 000) kg/CO₂eq og påslaget for tilbyder B blir 100 000 kg/CO₂eq * 7,50 kr/kg CO₂eq = 750 000 kr

Krav til dokumentasjon:

Det skal leveres EPD ihht. NS-EN 15804+A2:2019 for hver masstype på de punkt som er beskrevet i D1.3. Denne skal omfatte modulene A1 - A5 og C1-C4.

Det vil være tilstrekkelig at det leveres en EPD som omfatter modulene A1-A3 og C1-C4 for hver masstype. Det må da i tillegg leveres et oppsett/regneark som viser utslippene i modulene A4 og A5 for hvert punkt.

Entreprenør må dokumentere i kvalitetsplanen (se C2 – pkt. 14.2) de forutsetninger og tiltak som er lagt til grunn for beregning av sine EPD'er. (F.eks. fyringsmedium, bruk av LTA, gjenbruk etc.).

En EPD skal være registrert og godkjent hos EPD Norge.

Budsjett som leveres er EPD- verdier, regnskapet er virkelige verdier.

EPD'er som leveres anses som offentlige.

Vedlegg 4- Tilleggsliste for EPD til asfalt skal fylles ut og legges ved tilbudet.

Det vil bli utført en 3.partskontroll av EPD'er og klimaregnskapet.

Tilslagetets CO2-bidrag skal være produksjonsspesifikt; dvs. at det skal foreligge en egen EPD fra hvert produksjonsted. Der det ikke eksisterer egne EPD'er kan standardverdier benyttes ved tildeling av kontrakt. Når det benyttes standardverdier skal reelle og dokumenterte verdier inngå i CO2-regnskapet når kontrakten er avsluttet. Ved beregning av bonus/malus er det standardverdiene angitt i tilbudet som skal benyttes.

Bonus/malus i kontrakten

For punktene med CO₂eq-vekting (D1.3) er det mulig å oppnå bonus eller malus (trekk). Bonus eller Malus beregnes samlet for alle kontraktens punkt med CO₂eq-vekting.

I A3 Produksjon skal prosjektspesifikt forbruk av energi benyttes der dette kan dokumenteres. Dersom prosjektspesifikt forbruk ikke kan dokumenteres skal gjennomsnittsberegning benyttes. Grunnlaget for beregning av CO₂-utslipp er det totale energiforbruket fordelt på produserte tonn i asfaltfabrikken fra og med 1. mai til og med 31. oktober/ i kontraktsperioden.

Bonus/malus trer i kraft fra første kg avvik mellom mengde angitt i tilbudet og regnskap hvis CO₂eq-utslippet avviker fra mengden angitt i tilbudet med mer enn 5 %.

Bonus settes til 7,50 kr/kg og beregnes av redusert mengde CO₂eq i forhold til angitt i tilbudet.

Malus settes til 15,00 kr/kg og beregnes av økt mengde CO₂eq i forhold til angitt i tilbudet.

Eksempel pkt. y: 10 000 tonn asfalt

Entreprenør C leverer en EPD som viser et utslipp på 60 kg CO₂eq/tonn asfalt; dvs. totalt utslipp 600 000 kg CO₂eq.

Tilfelle 1: Klimaregnskapet for punktene angitt i D1.3 viser utslipp lik 550 000 kg.

Bonus: $(600\ 000 - 550\ 000) \text{ kg/CO}_2\text{eq} = 50\ 000 \text{ kg/CO}_2\text{eq} * 7,50 \text{ kr/kg} = 375\ 000 \text{ kr}$

Tilfelle 2: Klimaregnskapet for punktene angitt i D1.3 viser at utslipp lik 650 000 kg.

Malus: $(600\ 000 - 650\ 000) \text{ kg/CO}_2\text{eq} = 50\ 000 \text{ kg/CO}_2\text{eq} * 15,00 \text{ kr/kg} = 750\ 000 \text{ kr}$

Trekk ved avvik fra tilbud

Alle kvalitets- og dokumentasjonskrav beskrevet i konkurransegrunnlaget gjelder også for denne kontrakten. Dersom det blir gjennomført trekk for andre kvalitetsparametere (f.eks. hulrom, bindemiddelinhold etc.) på et eller flere punkt i kontrakten med CO₂eq-vekting, gjelder følgende:

- *Punkt med trekk for kvalitetsavvik som viser redusert CO₂eq-utslipp i forhold til angitt i tilbudet.* Punkt(ene) tas ikke med i beregning av samlet CO₂eq-utslipp for kontrakten. Det vil si at punkt(ene) ikke inngår i beregning av kontraktens samlede CO₂eq-utslipp.
- *Punkt med trekk for kvalitetsavvik som viser økt CO₂eq-utslipp i forhold til angitt i tilbudet.* Punkt(ene) tas med i beregning av samlet CO₂eq-utslipp for kontrakten. Det vil si at punkt(ene) inngår i beregning av bonus/malus.

Dersom det forekommer endringer i forutsetningene for levert EPD skal dette behandles som et vanlig avvik med rapport til byggherre sammen med beskrivelse av hvordan avviket behandles.

Avviksbehandling for EPD'er skal tas inn i kvalitetssikringssystemet til tilbyder og det skal framlegges ved oppstartsmøte.

Bruk av klimakvoter kan ikke kompensere høyere utslipp i EPD for å gi bonus.

B.3.4. Krav til utforming av leverandørens tilbud

Leverandørens tilbud skal inngis som angitt i kapittel B2 og E.

Leverandøren skal som del av tilbudet levere et forpliktende tilbudsbrev som er datert og underskrevet.

Entreprenøren skal bruke programmet PMS for utfylling av priser og utskrivning av utfylte tilbudsdokumenter på papir for scanning. PMS kjøres fra internett, mer informasjon finnes på <https://www.vegvesen.no/fag/veg-og-gate/konkurranser-og-kontraktsdokumenter/kontraktsmaler/>. Tilbud tilsvarende konkurransegrunnlaget skal leveres i KGV både som tilbudsfiler og scannede papirutskrifter av det samme. Ved innlevering av tilbud skal entreprenøren levere både eksporterte tilbudsfiler og scannede papirutskrifter fra PMS. Utskriftene skal være undertegnet og en PMS datafil med innhold som er identisk med papirutskriften skal følge tilbudet. I tillegg skal skjema E5 være utfylt

med tilbudssum og undertegnet. Ved eventuell uoverensstemmelse gjelder de scannede papirutskriftene fra PMS.

Etter innlevering skal tilbudet være komplett.

B.3.5. Taktisk prising

Tilbud skal prises i henhold til de retningslinjer som fremgår av kontrakten, jf. håndbok R761/762 kapittel 4.3.

Tilbud kan bli avvist når det er åpenbart misforhold mellom enhetspris og det enhetsprisen skal dekke, slik at prisene ikke gjenspeiler de faktiske kostnadene.

B.3.6. Avklaringer

Oppdragsgiver kan skriftlig be leverandøren om å ettersende, supplere, avklare eller utfylle mottatte opplysninger og dokumentasjon, jf. anskaffelsesforskriften § 23-5 første ledd.

Ved slik skriftlig anmodning vil leverandøren bli gitt en kort tidsfrist, oversittelse av oppsatt frist medfører at eventuelle supplerende opplysninger eller avklaringer ikke tas med i evalueringen av tilbudet.

B.3.7. Alternative tilbud.

Det er ikke anledning til å gi alternative tilbud.

B.3.8. Avslutning av konkurransen

B.3.8.1. Meddelelse om valg av leverandøren

Oppdragsgiver vil skriftlig informere alle kvalifiserte leverandører i konkurransen om valg av leverandør for kontrakten.

B.3.8.2. Karensperiode

Karensperioden er på 10 dager, regnet fra datoen da meddelelsen etter punkt B.3.8.1 ble sendt leverandørene. Før utløpet av karensperioden kan oppdragsgiver ikke inngå kontrakt med den valgte leverandøren, jf. anskaffelsesforskriften § 25-2.

B.3.8.3. Avlysning

Dersom det foreligger saklig grunn kan oppdragsgiver avlyse konkurransen med øyeblikkelig virkning, jf. anskaffelsesforskriften § 25-4. Alle leverandørene som deltar i konkurransen vil bli skriftlig informert om en eventuell avlysning.

C. Kontraksbestemmelser

C.1. Almannelige kontraktsbestemmelser

Som almannelige kontraktsbestemmelser gjelder NS 8406:2009 Forenklet norsk bygge- og anleggskontrakt.

C.2. Spesielle kontraktsbestemmelser for Innlandet fylkeskommune

C.2.1. Definisjoner (se NS 8406, pkt. 2)

C.2.1.1 Kontraktssum

Kontraktssum defineres eksklusiv merverdiavgift og eksklusivt priser for mannskap og maskiner.

C.2.2. Språkkrav

Kontraktens språk er norsk. All formell kommunikasjon under gjennomføringen av kontrakten skal skje på norsk.

C.2.3. Opplysninger gitt i tilbudet

Opplysninger gitt av entreprenøren i tilbudet, og som er grunnlag for byggherrens vurdering av kvalifikasjoner og av tilbudet iht. fastsatte tildelingskriterier er forpliktende for entreprenøren. Videre legges entreprenørens opplysninger iht. fastsatte tildelingskriterier til grunn som premisser for utførelsen.

Dette innebærer bl.a. at i gjennomføringsfasen skal personer som er oppgitt eller personer med minst tilsvarende erfaring og kompetanse, ha de roller som fremgår av oversikt over tilbudte kvalifikasjoner.

Entreprenøren kan ikke uten oppdragsgiverens skriftlige samtykke skifte ut eller forflytte personell oppgitt i entreprenørens tilbud. Oppdragsgiver kan nekte samtykke dersom det foreligger saklig grunn.

Skifter entreprenør ut eller forflytter tilbudt personell til tross for at oppdragsgiver har saklig grunn til å nekte samtykke, skal entreprenøren betale en dagmulkt på kr 10 000 per dag. Dette gjelder ikke dersom forholdet rettes innen en rimelig frist fastsatt av oppdragsgiveren.

Samlet dagmulftsansvar etter denne bestemmelse er begrenset til 10 % av kontraktssummen eksklusiv merverdiavgift. Mulkten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse.

Dersom oppdragsgiver ikke har saklig grunn til å nekte samtykke, plikter entreprenøren å erstatte tilbudt personell med personer med minimum tilsvarende erfaring og kompetanse som angitt i tilbudet.

C.2.4. Bestemmelser om arbeidstakere

C.2.4.1. Personell

Arbeidet skal utføres av entreprenøren og dennes ansatte i tjenesteforhold. Deler av arbeidet kan utføres av underentreprenør, innleide arbeidstakere eller utsendte arbeidstakere. Arbeidskraften skal være lovlig.

Entreprenørens egne ansatte som inngår i oversiktslistene skal utføre minst 25 % av timeverkene i kontraktsarbeidet regnet totalt i utførelsestiden. Som egne ansatte regnes ansatte hos kontraktspart som gitt i tilbud og avtaledokument C3. Der entreprenøren er et arbeidsfelleskap (leverandørgruppe) regnes kravet om 25 % av timeverkene samlet for deltakerne.

Person(er) med det daglige administrative ansvaret og gjennomføringsansvar for kontrakten skal være ansatt hos entreprenøren.

Entreprenøren skal til enhver tid kunne sannsynliggjøre at kontraktens krav med hensyn til arbeidstakere, vil bli ivaretatt.

Kravene til arbeidstaker gjelder også underentreprenør.

C.2.4.2. Lønns- og arbeidsvilkår

Entreprenøren skal sørge for at ansatte, innleide arbeidstakere og utsendte arbeidstakere i egen og eventuelle underentreprenørers og underleverandørers organisasjon, som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, har lønns- og arbeidsvilkår i samsvar med denne bestemmelse. Bestemmelsen gjelder for arbeider som utføres i Norge.

Lønn og annen godtgjørelse til egne ansatte, ansatte hos underleverandører og innleide skal utbetales til konto i bank. Alle avtaler entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

På områder dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale skal entreprenøren ha lønns- og arbeidsvilkår i samsvar med gjeldende forskrifter.

På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal entreprenøren ha lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje.

Med lønns- og arbeidsvilkår menes i denne sammenheng bestemmelser om arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Entreprenøren skal ha prosedyrer for, og gjennomføre nødvendige kontroller av underentreprenører, innleide arbeidstakere og utsendte arbeidstakere. Entreprenøren skal dokumentere resultatet av kontrollene, og oversende dokumentasjonen til byggherren. På byggherrens forlangende skal entreprenøren gjennomføre nærmere spesifiserte kontroller av underentreprenører, innleide arbeidstakere og utsendte arbeidstakere.

Byggherren har adgang til å føre tilsyn og kontroll med entreprenøren og skal til enhver tid gis adgang til innsyn i nødvendige dokumenter for å påse at kontraktens krav til lønns- og arbeidsvilkår er oppfylt. Herunder plikter entreprenøren på forespørsel å gi byggherren kopi av ansettelseskontrakter til de arbeidstakerne som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, deres lønns slipper, arbeidsplaner og timelister, samt dokumentasjon på ordnet innkvartering for dem. I tillegg kan byggherren kreve å få adgang til lokaler som benyttes til innkvartering av ansatte. Byggherrens rett til dokumentasjon og inspeksjon skal også gjelde overfor underentreprenører, innleide arbeidstakere og utsendte arbeidstakere.

C.2.4.3. Rapportering av utenlandsk virksomhet

Entreprenøren skal snarest og senest 14 dager etter at arbeidet er påbegynt dokumentere overfor byggherren at skatteforvaltningslovens § 7-6 krav til rapportering av oppdragstakere er oppfylt. Opplysningene oversendes ligningsmyndighetene, med kopi til byggherren, på rapporteringsskjemaet RF 1199 fra Sentralskattekontoret for utenlandssaker. Ved endringer av opplysninger i skjema RF 1199 i løpet av kontraktstiden, skal entreprenøren sende inn oppdaterte opplysninger til Sentralskattekontoret, med kopi til byggherren.

For underentreprenører i alle ledd skal entreprenøren snarest og senest innen 14 dager etter at den aktuelle leveranse eller underentreprenørens arbeide er påbegynt, dokumentere overfor byggherren at skatteforvaltningslovens krav til rapportering av oppdrag og oppdragstakere er oppfylt. Opplysningene oversendes ligningsmyndighetene på den til enhver tid fastsatte rapporteringsmåte.

Entreprenøren forplikter seg til å holde byggherren skadesløs for ethvert krav eller annen sanksjon pålagt av ligningsmyndighetene og som er foranlediget av entreprenørens eller noen av hans kontraktsmedhjelperes brudd på noen bestemmelse gitt i skatteforvaltningsloven og tilhørende forskrifter.

Byggherren har rett til å holde tilbake deler av kontraktssummen som følge av forhold nevnt under dette punkt, i henhold til bestemmelser for dette i NS 8406 pkt. 23.3 Byggherrens tilbakeholdsrett.

C.2.4.4. Språkkrav for arbeidstakere

Det kreves at minst en av arbeidstakerne på det enkelte arbeidslag kan kommunisere slik at vedkommende forstår og kan gjøre seg forstått på norsk i tillegg til eventuelle andre språk hos øvrige medarbeidere på arbeidslaget. Arbeidstakere som er avhengige av å direkte kommunisere med hverandre, skal kunne kommunisere med hverandre på et språk alle forstår.

Med arbeidslag forstås arbeidere som er organisert slik at de umiddelbart kan oppnå kommunikasjon med hverandre uten bruk av elektroniske eller andre kommunikasjons hjelpemidler. Språkkravet gjelder også for de som utfører arbeid alene på arbeidsstedet og for stedlig ledelse hos entreprenøren.

Alle som arbeider med trafikkdirigering, skal kunne kommunisere på norsk.

Alt HMS-arbeid, eksempelvis opplæring, vernerunde, informasjon og gjennomgåelse av risikovurdering og SJA skal foregå på et språk arbeidstakeren forstår.

C.2.4.5 Sanksjoner ved brudd på bestemmelsene i C.2.4.1, C.2.4.2, C.2.4.3 og C.2.4.4

Dersom kravet til andel timeverk utført av egne ansatte ikke er oppfylt ved overtakelse, reduseres vederlaget i sluttoppgjøret med 2,5 % av kontraktssummen, begrenset oppad til 25 mill. kroner eksklusive mva.

Byggherrens økonomiske krav knyttet til entreprenørens kontraktsbrudd, gjelder også brudd på kontraktsbestemmelser knyttet til:

- personell, jf. punkt C.2.4.1
- ansatte og deres lønns- og arbeidsvilkår, jf. punkt C.2.4.2
- rapportering i samsvar med skatteforvaltningsloven, jf. punkt C.2.4.3
- språkkrav, jf. punkt C.2.4.4

Dersom entreprenøren eller underentreprenører ikke etterlever nevnte bestemmelser kan byggherren iverksette følgende tiltak:

1. Fastsette kort frist for å bringe forholdet i samsvar med kontraktsbestemmelsen. Dersom forholdet ikke er rettet innen fristen løper dagmulkt som er 1 promille av kontraktssummen men ikke mindre enn 10 000 kr pr. hverdag. Mulkten løper til forholdet er brakt i samsvar med kontraktsbestemmelsen. Mulkt påløper for hver ulik kategori (punktene C.2.4.1 – C.2.4.4) kontraktsbruddene er knyttet til. Entreprenøren er tilsvarende ansvarlig for sine underentreprenører hvor kontraktsbrudd er konstatert.
2. Dersom fastsatt frist etter punkt 1 overskrides med mer enn 5 arbeidsdager kan byggherre i tillegg kreve at arbeidet omfattet av kontraktsbruddet stanses inntil forholdet er i samsvar med kontraktsbestemmelsen. Dersom byggherre anser kontraktsbruddet som en sikkerhetsrisiko, kan arbeidet for berørte arbeidere kreves stanset umiddelbart.
3. Dersom fastsatt frist etter punkt 1 overskrides med mer enn 10 arbeidsdager kan byggherre heve kontrakten i den grad forholdet kan anses som vesentlig mislighold iht. NS 8406 pkt. 29.

C.2.5. Lærlinger

C.2.5.1. Krav til bruk av lærlinger

Denne bestemmelse gjelder for kontrakter med verdi på over 1,3 mill. kroner eksklusive mva. og med varighet over tre måneder.

Det kreves at entreprenøren er tilknyttet en lærlingordning og at lærlinger skal delta i utførelsen av kontraktarbeidet.

Kravet kan oppfylles av entreprenør eller en eller flere av hans underentreprenører.

Utenlandske entreprenører kan oppfylle lærlingekravet ved å benytte lærlinger som er tilknyttet offentlig godkjent lærlingeordning i Norge eller tilsvarende ordning i annet EU- eller EØS-land.

Entreprenøren skal ved oppstart, og på anmodning under gjennomføringen av kontraktarbeidet, dokumentere at kravene er oppfylt.

Ved avslutning av kontrakten skal det fremlegges oversikt over antall timer utført av lærlinger. Timelister skal fremlegges på anmodning.

Kravet gjelder ikke dersom entreprenøren kan dokumentere reelle forsøk på å inngå lærekontrakt uten å lykkes. Tilsvarende gjelder dersom entreprenøren har inngått lærekontrakt, men på grunn av forhold som skyldes lærlingen ikke kan benytte vedkommende under kontraktsarbeidene.

Byggherren vil gjennomføre nødvendig kontroll av om krav om bruk av lærlinger overholdes. Ved brudd på plikten skal entreprenøren rette forholdet innen den frist byggherren fastsetter. Der entreprenøren selv oppdager brudd på plikten, skal entreprenøren uten opphold opplyse byggherren om forholdene og rette forholdene innen den frist byggherren fastsetter.

Brudd på denne bestemmelsen som ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren, vil få konsekvenser for framtidig deltakelse i konkurranser for Innlandet fylkeskommune.

C.2.5.2. Kompensasjon for bruk av lærlinger

Ved bruk av lærlinger gis en kompensasjon på 50 kroner pr. time innenfor et antall timeverk for lærlinger på 7 % av totalt antall timeverk på kontrakten. Timeverk for underentreprenører inkluderes i regnskapet.

Timeverkene på kontrakten dokumenteres som timeverkene i Månedrapport-HMS (R19).

Timeverkene for lærlinger dokumenteres ved timelister for hver lærling.

For hver lærling skal det dokumenteres ved kopi av lærlingkontrakt at arbeidstakeren oppfyller krav i «Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa» § 4-1, eller tilsvarende for utenlandske lærlinger.

Kompensasjonen skal ikke prisreguleres og inngår ikke i kontraktssummen.

Kompensasjonen faktureres på egen faktura for hver av de aktuelle vegeierne. Når det er flere vegeiere, fordeles kompensasjonen prosentvis på tilsvarende måte som fordelingen av de øvrige kontraktsfakturaene for hver enkelt vegeier i den samme perioden.

C.2.6. Tillatelser, løyver og dispensasjoner

Entreprenøren må selv sørge for å skaffe seg nødvendige tillatelser, løyver og dispensasjoner for de maskiner, personell og utstyr som skal brukes til utførelse av kontraktarbeidet.

C.2.7. Midlertidige avtaler med grunneiere

Hvis entreprenøren inngår midlertidige avtaler med grunneiere i tilknytning til gjennomføring av kontraktarbeidet, skal byggherren informeres med kopi av avtalen før den trer i kraft.

C.2.8. Uttalelser og informasjon

C.2.8.1 Uttalelser til medier og andre eksterne interessenter

Entreprenøren skal alltid henvise til byggherren ved spørsmål om forhold som gjelder kontraksarbeidet. Entreprenøren skal ikke uttale seg til media om slike forhold uten at dette på forhånd er avtalt med byggherre.

C.2.8.1 Informasjon på nettsider og sosiale medier

Ved omtale av oppdrag som entreprenøren har for byggherren, skal byggherrens rolle og interesser komme klart frem.

C.2.9. Behandling av personopplysninger

Behandling av personopplysninger skal skje i henhold til personopplysningsloven og EU's personvernforordning gjeldende fra mai 2018.

Det skal inngås en databehandleravtale mellom Innlandet fylkeskommune og hovedentreprenør. Databehandleravtalemalen finnes på <https://anskaffelser.no/verktoy/maler-også-kontrakt-og-avtalemaler/databehandleravtale-og-sjekkliste>. Denne vil bli gjennomgått i samhandlingen.

I forbindelse med oppfølgingen av kontraksarbeidet vil Innlandet fylkeskommune registrere entreprenøren med en navngitt kontaktperson og dennes kontaktinformasjon i datasystemene for kontraksoppfølging. I tillegg vil og navn på alle som utfører arbeid i kontrakten, samt deres adresse og telefonnummer bli registrert i byggherrens eget elektroniske verktøy for kontraksoppfølging. Opplysninger om sine registrerte data, kan entreprenøren/de som utfører arbeid få ved henvendelse til byggherren. Disse opplysningene blir ikke utlevert til andre.

De datasystemer som benyttes i kontraktsgjennomføringen skal ikke gi byggherren tilgang til personopplysninger utover opplysningene som er nødvendig for å følge opp denne kontrakten.

C.2.10. Byggemøter (se NS 8406 pkt. 6)

Byggemøter holdes vanligvis hver 14. dag under ledelse av byggherren. Byggherren fører referat fra byggemøter. Referat sendes til partenes representanter innen 5 hverdager etter møtet.

Punkter på agendaen kan være:

- Organisasjon
- SHA
- Ytre miljø
- Kvalitetssikring
- Fremdrift
- Endringer
- Avvik
- Annet

Representantene for partene og relevant nøkkelpersonell skal stille i byggemøtene. Dette gjelder også representanter fra leverandørens sentrale kontraktsmedhjelpere. Partene er for øvrig forpliktet til å stille med relevant fagpersonell.

C.2.11. Oppstartmøte med tilhørende samhandlingsprosess

Samhandling skal gjennomføres før kontraktsarbeidet igangsettes. Partene skal sette av tilstrekkelig tid til dette. Agenda for samhandlingsmøte skal avklares og avtales i oppstartsmøte. Samhandlingen skal som minimum omfatte:

1) Personer, roller, samarbeid

- Bli kjent
- Samhandling som grunnlag for samarbeid i gjennomføringsfasen
- Møtestruktur
- Roller, ansvar og fullmakter
- Kommunikasjon
- Avklare behov for ytterligere samhandling for enkelte og spesielle arbeidsoperasjoner

2) Gjennomgang av kontrakten

- Gjennomgang av prosjektspesifikke forutsetninger og rammebetingelser.

- Gjennomgang av sentrale arbeidsoperasjoner i kontraktsarbeidet
  - Entreprenøren presenterer sin kvalitetsplan
- 3) Helse, miljø og sikkerhet (SHA og YM)
- Partenes ansvar
  - Kontroll og oppfølging
  - Hvordan unngå ulykker og andre uønskede hendelser? Kan partene hjelpe hverandre?
- 4) Håndtering av tvister
- Gjennomgang av kontraktens tvisteløsningsmekanismer – kontraktens bestemmelser punkt C.2.12 Samarbeidsmøter
  - Hvordan håndtere tvister av mellommenneskelig art
  - Rutiner for varsler og svar – håndtering som ikke bidrar til at uenighet eskalerer
  - Målsetting er at kun prinsippaker skal komme til rettsvesenet

Dette skal gjennomføres uten at fordeling av ansvar og risiko i kontrakten endres i forhold til konkurransegrunnlaget.

Underentreprenører som det er inngått avtale med når samhandlingsprosessen gjennomføres, skal delta i denne.

Entreprenøren må i forbindelse med samhandlingen påregne deltakelse på separate møter med andre entreprenører i området i den grad arbeider må koordineres.

For å dokumentere partenes enighet om gode og tjenlige rutiner for gjennomføring av kontraktsarbeidene, utarbeides det en skriftlig oppsummering som undertegnes av partene ved avslutning av samhandlingsprosessen. Samhandlingsdokumentet skal forankres i første byggemøte og senere være tema på samtlige byggemøter. Dokumentet suppleres og oppdateres ved behov etter at arbeidene er igangsatt.

Dokumentet skal forelegges og aksepteres av senere valgte underentreprenører, innleide arbeidstakere og utsendte arbeidstakere som forutsetning for deres engasjement i gjennomføringen av kontraktsarbeidene.

C.2.12. Samarbeidsmøter

For kontrakter med varighet mer enn 1 år skal det holdes samarbeidsmøte hver 3. måned det første året. I tillegg skal det holdes samarbeidsmøte når en av partene ber om slikt møte. Første møte skal holdes innen en måned etter at samhandlingen i tidligfase er avsluttet og kontraktsarbeidet igangsatt.

Et sentralt tema i samarbeidsmøtene skal være gjennomgang av det som er nedfelt i samhandlingsdokumentet og de forhold som er avtalt og omforent. Ev. bekymringer knyttet til samarbeidsforhold og mulige tvister under utvikling skal også frembringes, protokolleres og tiltak skal drøftes og eventuelt iverksettes. Hvis forholdet mellom partene fungerer godt uten spesielle bekymringer knyttet til samarbeidsforhold, mulige tvister etc., kan hyppigheten av samarbeidsmøtene tas opp til vurdering etter det første året. Hyppigheten kan imidlertid ikke reduseres til mindre enn 2 møter pr. år.

For kontrakter med varighet på inntil 1 år holdes det første samarbeidsmøtet innen en måned etter at samhandlingen er avsluttet og kontraktsarbeidet igangsatt. I tillegg skal det holdes samarbeidsmøte når en av partene ber om det og senest halvveis i kontraktsperioden.

I samarbeidsmøtene skal alltid representant(er) fra byggherrens og entreprenørens ledelse delta, i tillegg til partenes stedlige prosjektledelse. Underentreprenører som er engasjert ved tidspunkt for samarbeidsmøter, kan delta på møtet - eller deler av møtet - hvor dette er hensiktsmessig. Når en av partene vil nekte underentreprenør deltakelse på deler av et samarbeidsmøte, skal dette være saklig begrunnet.

C.2.13. Møter, faglige samlinger og kurs

Entreprenøren skal gjennomføre og delta på faglige møter og kurs som bestemt i kontrakten.

I tillegg kan entreprenør og byggherre i samarbeid arrangere faglige samlinger.

Er ikke annet avtalt, dekker entreprenøren alle egne kostnader ved deltagelse på kurs, møter og samlinger.

C.2.14. Varsler og krav (se NS 8406 pkt. 7)

Varsel og krav skal gis på byggherrens fastsatte skjema.

Ved varsler skal det tas hensyn til hvor tidlig varselet bør være for at den annen part best mulig skal kunne ivareta sine interesser. Varselet skal også ha et slikt innhold at den annen parts interesser blir best mulig ivaretatt.

Varsel fra entreprenøren skal inneholde entydig merking, entreprenørens beskrivelse av avvik, entreprenørens dato og underskrift, samt rubrikker for byggherrens dato og underskrift for mottak, byggherrens kommentar, byggherrens dato og underskrift ved retur av kommentar til entreprenør.

C.2.15. Sikkerhetsstillelse (se NS 8406 pkt. 8)

C.2.15.1. Entreprenørens sikkerhetsstillelse

Det kreves ikke sikkerhetsstillelse i utførelsestiden. Sikkerheten i hele reklamasjonstiden skal utgjøre 3 % av fakturert beløp ekskl. merverdiavgift.

Dersom det som følge av reklamasjon blir gitt garanti utover reklamasjonstiden, kreves det en sikkerhet på 20 % av fakturert beløp for den del av kontraktsarbeidet som omfattes av garantien.

Sikkerhet skal stilles av bank, forsikringsselskap eller annen kredittinstitusjon som godkjennes av byggherren. Sikkerhet stilles på Standard Norges Byggblankett 8406 B, Formular for entreprenørens sikkerhetsstillelse i utførelsestiden og i reklamasjonstiden.

Som sikkerhet aksepteres også garantibeløpet plassert på sperret konto til fordel for byggherren. Renter tilfaller entreprenøren.

For arbeidsfellesskap skal sikkerhet stilles på vegne av arbeidsfellesskapet, ikke de enkelte deltakende firmaer.

C.2.15.2. Byggherrens sikkerhetsstillelse

Byggherren stiller ikke sikkerhet.

C.2.16. Forsikring (se NS 8406 pkt. 9)

Entreprenøren skal levere byggherren kopi av forsikringsbevis før kontraktarbeidene start og ikke senere enn 28 dager etter at kontrakt er inngått.

Byggherren skal oppdateres med kopi ved endringer og fornyelse av forsikringsbevis.

C.2.17. Kvalitetssikring (se NS 8406 pkt. 11)

C.2.17.1. Generelle krav

Entreprenøren skal utarbeide en kontraktspesifikk kvalitetsplan som beskriver prosesser, prosedyrer og tilhørende ressurser som skal anvendes av hvem og når for å oppfylle kravene i kontrakten. Entreprenøren skal overlevere kvalitetsplan til byggherren senest før kontraktsarbeidene kan påbegynnes. Byggherren kan nekte oppstart av aktiviteter hvor ikke tilstrekkelig arbeidsprosedyre eller arbeidsbeskrivelse foreligger, eller hvor entreprenøren ikke etterlever kontraktens krav til kvalitetssikring.

C.2.17.2. Kvalitetsplan

Kvalitetsplanen skal være så enkel og kortfattet som mulig og ikke være i strid med bestemmelsene i NS-ISO 9000-serien. Kvalitetsplanen skal vise entreprenørens systematiske ivaretagelse både av kvalitet og HMS. Kvalitetsplanen skal dekke alle arbeidsoperasjoner og minst inneholde følgende:

Organisasjonsplan: Organisasjonsplan skal gi oversikt over nøkkelpersoner på kontrakten samt kort stillingsbeskrivelse for lederfunksjonene, deres ansvar, og fullmakter og formelle kontaktlinjer.

Kontrollplan: Kontrollplan skal omfatte prosesser for overvåking, måling, analyse og forbedring som er nødvendig for

- å bevise overensstemmelse for produktet
- å sørge for overensstemmelse for systemet for kvalitetssikring
- kontinuerlig å forbedre virkningen av systemet for kvalitetssikring

Kontrollplan for arbeidene skal minimum vise prosess eller arbeidsoperasjon, kontraktsmengde, prøveomfang, krav og toleranser og ansvarlig for kontrollen.

Kontrollplanen skal videre inneholde rubrikker for kontrollresultat og godkjenning og utsjekking for de enkelte prosessene, henvisning til avviksmeldingsnummer samt merknader.

Arbeidsprosedyrer: Arbeidsprosedyrer skal dokumentere at arbeidsoperasjonene er gjennomtenkt og planlagt slik at alle kvalitetskrav kan overholdes.

Avviksbehandling: Det skal etableres prosedyre for avviksbehandling. Avviksbehandlingen skal sikre kontinuerlig forbedring gjennom korrigerende og forebyggende tiltak, sikre overensstemmelse med krav og byggherrens aksept ved utbedring av avviket, samt dokumentere eventuelle endringer i forhold til planene.

Dokumentbehandling: Entreprenøren skal ha et system for dokumentbehandling som sikrer at alle nødvendige opplysninger tilflyter rette vedkommende.

Det skal kunne kontrolleres og dokumenteres at det alltid arbeides etter gjeldende modeller, tegninger og dokumenter. Det skal kunne dokumenteres at det alltid arbeides etter gjeldende stiknings- og maskinstyringsdata, modeller, tegninger og dokumenter.

C.2.17.3. Dokumentasjon og rapportering

Dokumentasjon på at kontraktens kvalitetskrav er oppfylt, skal leveres byggherren fortløpende. Eventuelle avvik skal tydelig fremgå av entreprenørens kvalitetsdokumentasjon.

C2.17.4. Bestemmelser for asfaltarbeid

C.2.17.4.1 Krav til dokumentasjon

Tabellen under viser en oppsummering av krav til "teknisk dokumentasjon" fra entreprenøren (inkludert entreprenørkontrollen i driftsfasen) som angitt i konkurransegrunnlaget, og Dokumentasjon og kontroll av asfalt (Svv Rapporter nr. 882). Tabellen angir type dokumentasjon, tidspunkt for når dokumentasjonen kreves og referanser til utdypende tekst om dokumentasjonskravet.

Med mindre annet er angitt i kap. D1.3 Spesiell beskrivelse skal entreprenørens prøvningsfrekvens for sammensetning av ferdig asfalt baseres på prøvningsfrekvens Y som angitt i Tillegg A i NS-EN 13108-21.

Tabell 1. Krav til teknisk dokumentasjon, verksblandet asfalt

Dokumentasjon	Tidsfrist for dokumentasjon til byggherre	Referanse
Kvalitetsplan	Senest 2 uker før oppstart på veg	C2 pkt. 17 og Svv Rapporter nr. 882 kap. 2.2
Detaljert fremdriftsplan	Senest 2 uker før oppstart	
Kvalitet på tilslagsmaterialer	Senest 2 uker før oppstart på veg	C2 pkt. 17.4.3 og N200 kap. 4.10.3
Kvalitet på tilslagsmater > 4 mm 1 prøve per 10 000 tonn, min. 1 per år: LA og A _N : 1 prøve per måned: FI og andel knuste korn	Løpende (innen en måned etter at prøve er tatt ut)	Svv Rapporter nr. 882 kap. 2.5.2
Bindemiddelkvalitet Vegbitumen og PMB	Ved første gangs bruk i sesongen	N200 kap. 4.10.1 og Svv Rapporter nr. 882 kap. 2.5.2
Bindemiddelkvalitet 1 prøve per 300 tonn: penetrasjon, K&R eller viskositet Hver leveranse: Inspeksjon av leveranse, temperaturmåling	Dokumentasjon av protokollerte data: på anmodning (innen 1 uke)	Svv Rapporter nr. 882 kap. 2.5.2
PMB: Dok av forbedrede deformasjonsegenskaper	Senest 2 uker før oppstart på veg	C2 pkt. 17.4.6
PMB: dok av lagringsstabilitet	Fortløpende, hver 200 tonn produsert PMB minst en gang per måned.	C2 pkt. 17.4.6
Vedheftningsmidler	Før anvendelse	N200 kap. 4.9.2
Fiber, avrenning	Senest 2 uker før oppstart	N200 kap. 4.9.1.4
Resirkulert asfalt		N200 kap. 4.10.4
Produksjonskontrollsertifikat	Senest 2 uker før oppstart på veg	Svv Rapporter nr. 882 kap. 2.5.2
Rapport proporsjonering Typeprøvingsrapport	Senest 2 uker før oppstart	Svv Rapporter nr. 882 kap. 2.3 og vedlegg 2
Kontrollgrunnlag (arbeidsresept)	Senest 2 uker før oppstart på veg	C2 pkt. 17.4.4, N200 kap. 4.9.1.3 og Svv Rapporter nr. 882 kap. 2.3.2
Oppstartskontroll massesammensetning	Senest 1 uke etter gjennomføring	Svv Rapporter nr. 882 kap. 2.4.2
Oppstartskontroll utlegging og komprimering	Senest 1 uke etter gjennomføring	C2 pkt.17.4.5
Komprimeringsplan, uten valseprogram	Før oppstart	N200 kap. 4.2.4.2 og Svv Rapporter nr. 882 kap. 2.4.4
Komprimeringsplan, inkl. valseprogram	Senest 1 uke etter gjennomføring	N200 kap. 4.2.4.2 og Svv Rapporter nr. 882 kap. 2.4.4
Prøvedekker	Før videre arbeid	Svv Rapporter nr. 882 kap. 2.4.5
Oppstartskontroll i OCL C	Før videre arbeid	Svv Rapporter nr. 882 kap. 2.4.6

Opplæring av transportpersonell	Før oppstart	Svv Rapporter nr. 882 kap. 2.6.1
Dokumentasjon av transportkapasitet	Før oppstart av kontraktspunkt	Svv Rapporter nr. 882 kap. 2.6.4 4
Produksjonsdata fra asfaltverk	På forespørsel ¹	Svv Rapporter nr. 882 kap. 2.4.2
Rapportering av produksjonens OCL-nivå	Senest 2 uker før oppstart på veg og senest 1 uke etter at OCL endres.	NS-EN 13108-21 Tillegg A og SvV Rapporter nr. 882 vedlegg 5
Asfaltens massesammensetning, prøver fra verk	Innen 1 uke etter prøveuttak	NS-EN 13108-21 og SvV Rapporter nr. 882 kap. 2.4.2, kap. 2.4.6 og kap. 3.2
Asfalttemperatur ved utlegging Føres inn i leggerappen	Som for krav til leggerappor	N200 kap. 4.9.5.1 og SvV Rapporter nr. 882 kap. 2.7.6.1
Daglig forbruk utlegging Føres inn i leggerappen	Som for krav til leggerappor	SvV Rapporter nr. 882 kap. 2.7.6.1
Leggerappor	En uke etter at kontraktspunktet er utført, avvik rapporteres umiddelbart.	C2 pkt. 17.4.8 og SvV Rapporter nr. 882 kap. 2.7.6.1
Jevnhet og kanter målt med rettholt, føres inn i leggerappen	Som for krav til leggerappor	D1 pkt. 2.4.3 og pkt. 2.4.4
Densitet og hulrom Måling senest 1 uke etter legging	Innen 3 uker etter måling	SvV Rapporter nr. 882 kap. 3.3.2
Dokumentasjon av jevn fremdrift	Som for krav til leggerappor	SvV Rapporter nr. 882 kap. 2.7.3 og kap. 2.7.6.2
Dokumentasjon av komprimeringsutførelse	Hvis krav: senest 1 uke etter utført	SvV Rapporter nr. 882 kap. 2.7.4 og kap. 2.7.6.4
Dokumentasjon av homogenitet ved IR-skanning	Hvis krav: senest 1 uke etter utført	SvV Rapporter nr. 882 kap. 3.3.3
Tiltak ved utførelse under ugunstige værforhold	Planlegging: før iverksetting Resultater fra ekstra kvalitets-oppfølgning: senest 1 uke etter utført.	SvV Rapporter nr. 882 kap. 2.7.3.1

Ved krav til deformasjonsmotstand, skal massens egenskaper for asfaltbetong være deklarerert iht. NS-EN 13108-01 punkt 5.2.6, og for skjelettasfalt iht. NS-EN 13018-5 punkt 5.9.

Entreprenøren skal føre journal over alle kontrollresultater. Disse føres hver for seg med nærmere tidsangivelse for prøvetakingen. For prøver tatt på veg skal opplysningene inkludere kjørefeltangivelse og plassering på vegen i lengderetning. For prøver tatt fra

¹ Forespørsel vil kun gjøres i spesielle tilfeller eller når det er avtalt i samhandlingsfasen

vegdekket skal også plassering i tverretningen angis. Videre skal det opplyses om hvilket lag i overbygningen det gjelder.

Før oppstart på veg skal entreprenøren kontrollere at all dokumentasjon som er påkrevd før oppstart (jf. konkurransegrunnlaget og Dokumentasjon og kontroll av asfalt (Svv Rapporter nr. 882) er levert byggherren. Byggherren kan kreve at entreprenøren leverer representative materialprøver til byggherren for undersøkelse.

C.2.17.4.2. Asfaltfabrikk

Angivelse av produksjonssted for asfalt til det enkelte kontraktspunkt og leggedato skal være angitt i de daglige leggerapporter og i overensstemmelse med kontrollgrunnlaget, se Dokumentasjon og kontroll av asfalt (Svv Rapporter nr. 882) og kap. C2 pkt. 17.4.8.

C.2.17.4.3. Tilslagsmaterialer

Dokumentasjon av steinmaterialenes egenskaper skal i tillegg til i kontrollgrunnlaget inngå i typeprøvningsrapporten for asfaltmassen. Dokumentasjonen skal følge reglene for produksjonssertifisering etter system 2+, jf. krav i NS-EN 13043. Dette gjelder alle sorteringer som inngår i asfaltproduksjonen, inklusive filler. Dokumentasjonen skal sendes byggherren min. 2 uker før oppstart på veg.

C.2.17.4.4 Kontrollgrunnlaget (arbeidsresept)

Fremleggelse av kontrollgrunnlaget skal dokumentere kvaliteten på materialene, vise at tilbyder har gjort nødvendige forberedelser og proporsjonering, sannsynliggjøre at han evner å produsere asfalten innenfor de fastsatte kravene til materialer og sammensetning, og være et omforent grunnlag for eventuelle trekk dersom kontroll viser avvik i sammensetning. Se også Håndbok N200 Vegbygging kap. 4.9.1.3 og Dokumentasjon og kontroll av asfalt (Svv Rapporter nr. 882) kap. 2.3.2.

Byggherrens ev. merknader til kontrollgrunnlaget (arbeidsresept) skal fremgå av referat fra byggemøte. Fremleggelse av kontrollgrunnlaget (arbeidsresept) og byggherrens ev. merknader til denne innebærer ikke at ansvaret for kvalitet på det ferdige dekket overføres til byggherren.

I henhold til kontraktsbestemmelsene kap. C1 (NS8406:2009) pkt. 14 har byggherren rett til å føre slik kontroll med materialer og utførelse som han finner nødvendig. Dersom entreprenørens utførelse er i strid med kontrakten, kan han ikke påberope seg at den er utført under byggherrens kontroll.

Kontrollgrunnlaget skal angis på vegvesenets standardiserte skjema og inneholde alle opplysninger som er krevd for den aktuelle massetypen, i henhold til håndbok N200 Vegbygging og Dokumentasjon og kontroll av asfalt (Svv Rapporter nr. 882) . Kontrollgrunnlaget skal inneholde informasjon om massens fullstendige betegnelse, produksjonssted, samt reseptnummer og reseptdato. Med mindre annet er avtalt, skal kontrollgrunnlaget angi kontraktsnummeret. Dersom det innen en enkelt kontrakt planlegges å bruke flere kontrollgrunnlag for samme massestype, skal det opplyses om hvilke kontraktspunkter det enkelte kontrollgrunnlag gjelder for.

Toleransegrenser for korngraderingen for en enkeltprøve skal være angitt i kontrollgrunnet, som skal forelegges byggherren senest 2 uker før oppstart på veg.

C.2.17.4.5. Oppstartskontroll

Oppstartskontrollen skal for massesammensetningen gjennomføres som beskrevet i Dokumentasjon og kontroll av asfalt (Svv Rapporter nr. 882) kap. 2.4.

Bestemmelsen gjelder ved legging av bindlag og slitelag på underlag som er frest eller rettet opp. For Ab- og Ska-masser skal entreprenøren gjennomføre oppstartskontroll for hver ny resept innenfor en og samme kontrakt.

Resultater fra oppstartskontrollen skal forelegges byggherren senest 1 uke etter at oppstartskontrollen ble foretatt.

Dersom det i kap. D1.3 Spesiell beskrivelse er angitt at oppstartskontrollen skal gjennomføres ved legging av prøvedekker, skal dette gjennomføres som beskrevet i Dokumentasjon og kontroll av asfalt (Svv Rapporter nr. 882) kap. 2.4.5.

Dersom det i kap. D1.3 Spesiell beskrivelse er krav om valseprogram, skal dette gjennomføres som beskrevet i Dokumentasjon og kontroll av asfalt (Svv Rapporter nr. 882) kap. 2.4.4.

C.2.17.4.6. Polymermodifisert bitumen, PMB

For modifiseringer ved tilsetning i kontinuerlige prosesser som forhindrer separat kontroll av bindemiddelet, skal forbedring av deformasjonsegenskapene dokumenteres med egnet prøvingsmetode for asfaltmassen i et prøveprogram som strekker seg over hele perioden for asfaltlegging i kontrakten.

Senest 2 uker før oppstart på veg skal bindemiddelets egenskaper dokumenteres iht. metodene i tabell 4.10.1-5 i håndbok N200 Vegbygging med penetrasjon, mykningspunkt, kraftduktilitet, elastisk tilbakegang og lagringsstabilitet, samt ev. andre egenskaper som er etterspurt i kap. D1.3 Spesiell beskrivelse. Denne dokumentasjonen skal ikke være eldre enn ett år.

Entreprenøren skal dokumentere at alt bindemiddel oppfyller kravet til lagringsstabilitet ved prøving av hvert 200 tonn produsert PMB minst en gang pr. måned. Disse prøveresultatene skal fortløpende oversendes til byggherren. Entreprenøren skal i tillegg yte bistand til å ta ut stikkprøver av bindemiddel når byggherren finner dette nødvendig.

C.2.17.4.7. Deformasjonsegenskaper

Dersom det er satt krav til asfaltens deformasjonsegenskaper, skal dokumentasjonen baseres på NS-EN 12697-22 liten prøve, testing i luft ved 50 °C Prosedyre B.

Med mindre annet er spesielt angitt skal dokumentasjonen baseres på laboratorielagede prøver eller på prøver tatt fra utlagt og komprimert asfalt i samsvar med de krav som er satt. Dokumentasjonen skal angi prøvetypen.

For de arbeider hvor reglene for bonus og trekk i oppgjøret ut fra asfaltdekkets deformasjonsegenskaper kommer til anvendelse, vil byggherren ta ut og analysere egne borkjerneprøver. Alle prøveresultater skal ligge innenfor kravene til deformasjonsmotstand. Ev. trekk for prøveresultater utenfor krav, eller bonus for verdier som er bedre enn minstekravet, er angitt i kap. D1.3 Spesiell beskrivelse.

Dersom uttaket av prøver viser manglende heft til underlaget, blir dette vurdert iht. punkt C.2.17.4.11.2.

C.2.17.4.8. Leggerapport

Dersom annet ikke er avtalt, skal entreprenøren rapportere utførte arbeider daglig på vegvesenets standardiserte leggerapport som kan lastes ned fra internett via <https://www.vegvesen.no/fag/veg-og-gate/drift-og-vedlikehold/asfaltkontrakter/>, se også Dokumentasjon og kontroll av asfalt (Svv Rapporter nr. 882). Resultatene skal være byggherren i hende innen 1 uke etter at arbeidene på kontraktspunktet er avsluttet. Eventuelle avvik i forhold til spesifikasjonene med forslag til tiltak skal rapporteres skriftlig til byggherren umiddelbart.

C.2.17.4.9. Vektkontroll

All masse skal veies før utkjøring fra produksjonssted eller lager. For å hindre overbelastninger av biler eller veger skal entreprenøren kontrollere bilenes laststørrelse, og sammenholde disse med vognkort og tillatt aksellast på de aktuelle veger. Entreprenøren er ansvarlig for å stoppe all overlast og overbelastning, enten dette måtte gjelde bil eller veg.

Det vil ikke bli betalt for transport av større last enn det som er lovlig i henhold til forskrift om bruk av kjøretøy med tilhørende vedlegg hvor motorvognens og tilhengerens tillatte vekter begrenses av aksellasttabellen (tabell 1), kjøretøyvekttabellen (tabell 2) og tillatte vekter etter vognkort. Entreprenøren skal sørge for at slik transport ikke faktureres.

Byggherren og andre offentlige kontrollører skal ha fri og uhindret adgang til asfaltenleggets vekt(er). De vekter som brukes, forutsettes å være justert og oppsatt på forskriftsmessig måte. For krav til dokumentasjon av utveide mengder henvises det til punkt C.2.22.

C.2.17.4.10. Byggherrens stikkprøve- og reklamasjonskontroll

Byggherrens kontrollør skal ha adgang til produksjonsanlegget, laboratoriet og laboratoriejournalen for stikkprøvekontroll eller etterkontroll. Kontrolløren skal ha adgang til å ta supplerende prøver. Av sikkerhetsgrunner skal entreprenøren varsles ved kontroll på produksjonsanlegget.

Dersom det avdekkes avvik i forbindelse med etterkontrollen belastes entreprenøren alle kostnader knyttet til denne. Dette inkluderer kostnader for sperring, prøveuttak, laboratorieanalyser og rapportering av resultater. I motsatt fall belastes kostnadene byggherren. Dersom det på noen kontrollstrekninger avdekkes avvik mens andre ikke har avvik, deles kostnadene mellom entreprenøren og byggherren etter andelen kontrollstrekninger med og uten avvik.

C.2.17.4.11. Regler for mangler og avvik

C.2.17.4.11.1. Sanksjoner

a) Generelt

Sanksjon i form av trekk er ikke begrensende for byggherrens håndtering av mangler i henhold til NS 8406:2009 punkt 27.

b) Mangelfull kvalitetsrapportering

Ved mangelfull kvalitetsrapportering etter oppstart, eller ved utløp av frister for teknisk dokumentasjon som angitt tabell 1, vil entreprenøren bli ilagt en mulkt på 10 000 kr pr. manglende prøveresultat.

Entreprenøren ilegges en mulkt på 10 000 kr dersom byggherrens stikkprøvekontroll avdekker vesentlige avvik i utførelsen som forringer kvaliteten og som ikke er meldt inn til byggherren innen 2 dager etter at avviket inntraff, på tross av at entreprenøren visste om eller burde ha visst om avviket.

c) Kontinuerlig drift og manglende opprydding

Entreprenøren ilegges en mulkt på 10 000 kr pr. hverdag pr. kontraktspunkt ved avvik i krav til kontinuerlig drift, dersom arbeidene på punktet ikke er avsluttet innen 3 hverdager etter at byggherren har varslet entreprenøren om forholdet.

Arbeidene på et kontraktspunkt er ikke avsluttet før det er fylt opp mot asfaltkantene og det er ryddet opp på parsellen. Manglende opprydding kan derfor ses på som et brudd på bestemmelsen om kontinuerlig drift. Dagmulkt regnes fra varslingstidspunkt til tilfredsstillende rydding er fullført. Dagmulkt for manglende opprydding gjelder også for arbeider hvor det ikke er angitt spesielle delfrister eller tidsfrister for ferdigstilling, jf. kap. D1.3 Spesiell beskrivelse.

C.2.17.4.11.2. Trekk

a) Generelt

Alle tiltak for utbedring av feil og mangler skal være godkjent av byggherren på forhånd. Hvis en etterkontroll medfører at dekket skal fjernes, eller at det inngås en avtale mellom byggherre og entreprenør om at dekket skal fjernes, skal entreprenøren dekke kostnaden for nødvendig oppmerking og ev. fresing (nedfresing av linjer eller forsterket vegoppmerking).

For avvik fra krav til korngradering, bindemiddelinhold, hulrom, jevnhet på tvers eller langs gjelder bestemmelsene om trekk i oppgjøret i dette kapittel som en presisering av NS 8406:2009 punkt 27.3.

Ved utbedring av mangler skal tidligere trekk tilbakebetales dersom disse manglene har sammenheng med parametere det tidligere er gjort trekk for.

Trekk baseres i hovedregelen på etterkontroll beskrevet i Dokumentasjon og kontroll av asfalt (Svv Rapporter nr. 882). Initialjevnheter på tvers eller langs baseres på måling med automatisk utstyr. Manuelle rettholtsmålinger brukes for vurdering av lokale ujevnheter i forbindelse med skjøter, stopp og andre forhold.

Trekk regnes ut i prosent av totalt fakturert beløp inkl. avgifter iht. tabell 2 etter følgende formel:

$$TRB = (TP/100) \cdot TFBL \cdot TF$$

Hvor:

TRB = trekkbeløp

TP = trekkprosent, se tabeller under for hver parameter

TFBL = total fakturert beløp inkl. avgifter for aktuelt lag på aktuelt kontraktspunkt

TF = trekkfaktor, areal med trekk dividert med totalt areal for hele leggepunktet

AT = areal med trekk

Areal med trekk (AT) beregnes ut fra trekk lengder og gjennomsnittlige bredder som angitt i tabell 2. Dersom trekk gis for dekke på uregelmessige arealer, slik som rundkjøringer, kryss, ramper etc., eller der hvor en stor andel av hele leggepunktet har uregelmessige arealer, beregnes trekkbeløpet ut fra et areal på 600 m². Dersom slikt areal (AT) er mindre enn 600 m² benyttes faktisk areal.

Ved avvik på de enkelte parametere innenfor det som er angitt som øvre grense i den enkelte trekktabell (tabellene 3 - 9) beregnes trekk på grunnlag av totalt fakturert beløp inkl. avgifter for det laget som har avvik, dvs. at eventuelle kostnader for underliggende lag (oppretting, fresing etc.) holdes utenfor.

Ved avvik på de enkelte parametere utover det som er angitt som øvre grense i den enkelte trekktabell nedenfor, eller ved avvik som i sum er 90 % eller mer på en delstrekning, skal det legges nytt lag tilsvarende det som er spesifisert i kontrakten. Der hvor dette kreves, skal alle prosesser som er nødvendige for å fjerne underkjent asfalt og legge ny asfalt inngå uten kostnader for byggherren.

Tabell 2. Grunnlag for trekk

Parameter	Trekk-lengde ¹⁾	Trekkgrunnlag	Lag/element med sanksjon
Heft til underlag	Ikke trekk ²⁾	Ikke trekk ²⁾	Alle bituminøse lag med manglende heft til underlaget (hvor underlaget også er bituminøst)
Friksjon	Forholdsmessig lengde kjørefelt med tiltak som beskrevet ³⁾	Totalt fakturert beløp på aktuelt lag inkl. avgifter ³⁾	Slitelag og midlertidige slitelag
Korngradering	200 m	Totalt fakturert beløp på aktuelt lag inkl. avgifter	Alle bituminøse lag

Parameter	Trekk- lengde ¹⁾	Trekkgrunnlag	Lag/element med sanksjon
Hulrom	200 m	Totalt fakturert beløp på aktuelt lag inkl. avgifter	Alle bituminøse lag
Bindemiddel- innhold	200 m	Totalt fakturert beløp på aktuelt lag inkl. avgifter	Alle bituminøse lag
Jevnhet på tvers	100 m	Totalt fakturert beløp på aktuelt lag inkl. avgifter	Slitelag
Jevnhet på langs	100 m	Totalt fakturert beløp på aktuelt lag inkl. avgifter	Slitelag og bindlag
Avvik i jevnhet målt med rettholt	200 m ⁴⁾		Slitelag, inkl. flatelapping

1) Hvert kjørefelt regnes for seg. Areal beregnes ut fra gjennomsnittlig bredde på lengde med trekk

2) Områder med manglende heft skal fjernes ved fresing, klebing og legging av nytt dekke av beskrevet kvalitet

3) Tiltak skal iverksettes på områder med for dårlig friksjon. Trekk foretas der anvendt metode for friksjonsforbedring er som nærmere angitt i pkt. b) nedenfor

4) Angitt trekk lengde gjelder langsgående skjøtt

Ved avvik på flere parametere vil trekkbeløpene bli summert. For å unngå at det trekkes på parametere som varierer i sammenheng med hverandre, skal det trekkes på maksimum to av parameterne korngradering, bindemiddelinnhold og hulrom.

b) Avvik i friksjon

For krav til friksjon henvises det til håndbok N200 Vegbygging kap. 4.9.7. Dersom det etter at arbeidene er avsluttet forekommer glatte partier, skal entreprenøren umiddelbart sørge for skilting og varsle byggherren. For glatte partier som ikke tilfredsstiller kravene til friksjon, krever byggherren at entreprenøren iverksetter nødvendige tiltak slik at kravene til friksjon blir oppfylt. Hvis tiltak må iverksettes dekkes kostnader for friksjonsmålinger av entreprenøren. Etter utført tiltak kan byggherren kreve at nye friksjonsmålinger gjennomføres for entreprenørens regning.

Entreprenøren skal også utbedre korte, påviselig glatte partier selv om middelverdien for delstrekningen (20 meter) tilfredsstillt kravene. Tiltak skal gjennomføres innen 1 uke etter at byggherren har dokumentert avvik.

Der metode for friksjonsforbedring innebærer at dekkeoverflaten behandles med spyling under høyt trykk eller fresing, uten utskifting av dekket, skal det foretas trekk i oppgjøret. Trekkssatsen er 10 % for den forholdsmessige lengde kjørefelt hvor fresing er brukt. Tilsvarende trekkssats er 5 % der det er brukt spyling under høyt trykk.

Dersom kravene til friksjon ikke er oppfylt etter overtakelse, og dette skyldes blødninger i dekket, skal entreprenøren for egen kostnad gjøre friksjonsforbedrende tiltak slik at kravene oppfylles. Dette gjelder gjennom hele garantitiden.

c) Avvik i korngradering

Ved avvik fra krav til korngraderingen foretas trekk i oppgjøret. Avvik fra krav beregnes på grunnlag av midlere verdi for gjennomgang på sikt avhengig av øvre siktstørrelse i massen, se tabell 3. Byggherren bestemmer hvilket av siktene som skal legges til grunn for vurderingen. Størrelsen på trekket er gitt i tabell 4.

Tabell 3. Sikt hvor kravoppfyllelsen skal vurderes

Øvre siktstørrelse (mm)	Sikt hvor avviket skal registreres (mm)			
	Øvrige masser	Ska	Ma	Ag
8,0	4,0 og 2,0	4,0 og 2,0	4,0 og 2,0	4,0 og 2,0
11,2	8,0 og 4,0	8,0 og 2,0	8,0 og 4,0	8,0 og 2,0
16,0	11,2 og 8,0	11,2 og 2,0	11,2 og 4,0	11,2 og 2,0
22,4	16,0 og 11,2			16,0 og 2,0

Tabell 4. Trekksatser ved avvik fra krav til korngradering

Avvik utover toleransegrensen for enkeltverdi (%-poeng)	Trekk (%)
0,1 - 3,0	5
3,1 - 6,0	10
6,1 – 10,0	30

d) Avvik i hulrom

Ved avvik fra krav til hulrom foretas trekk i oppgjøret. For hulromskrav og gyldighet av krav henvises det til håndbok N200 Vegbygging, Dokumentasjon og kontroll av asfalt (Svv Rapport nr. 882) og håndbok R210 Laboratorieundersøkelser. Hulromskrav gjelder selv om underlaget ikke er planfrest eller det er lagt oppretting, dvs. også der entreprenøren ikke har krav til dokumentasjon av hulrom med isotopmåler iht. Dokumentasjon og kontroll av asfalt (Svv Rapport nr. 882). Hulromskravet gjelder hele dekkebredden inkludert skjøter. Uttak av borprøver kan tas ut i skjøt ved mistanke om avvik.

Grunnlaget for å vurdere oppfyllelsen av krav er analyse av borkjerner. Hvis enkeltmålinger for hulrom overskrider eller underskrider tillatt variasjonsområde, foretas trekk over vedkommende strekning etter satser som vist i tabell 5 og 6. Bestemmelsen gjelder alle dekketyper med unntak av drengasfalt, Da.

Tabell 5. Trekksatser ved overskridelse av hulromskrav

Overskridelse utover toleransegrensene for enkeltverdi (%-poeng)	Trekk (%)
0,1 - 1,0	5
1,1 - 2,0	10
2,1 - 4,0	30
4,1 - 5,5	50

Tabell 6. Trekksatser ved underskridelse av hulromskrav

Underskridelse utover toleransegrensene for enkeltverdi (%-poeng)	Trekk (%)
0,5 – 1,0	10
> 1,0	30

e) Avvik i bindemiddelinnhold

Ved avvik fra krav til bindemiddelinnhold foretas trekk i oppgjøret. Grunnlaget for å vurdere oppfyllelsen av krav er middelverdi for bindemiddelinnhold i uttatte prøver. Størrelsen på trekket er gitt i tabell 7.

Tabell 7. Trekksatser ved avvik fra krav til bindemiddelinnhold

Underskridelse utover toleransegrensen for enkeltverdi (%-poeng)	Trekk (%)
0,10 – 0,34	5
0,35 – 0,54	10
0,55 – 0,74	20
0,75 – 0,90	30

f) Avvik i jevnhet på tvers

Ved avvik fra krav til jevnhet på tvers foretas trekk i oppgjøret. Størrelsen på trekket er gitt i tabell 8.

Tabell 8. Trekksatser ved avvik fra krav til jevnhet på tvers

Overskridelse av krav til initial jevnhet på tvers (mm)	Trekk (%)
0,1 - 2,0	5
2,1 - 4,0	10
4,1 - 6,0	20
6,1 – 8,0	30

g) Avvik i jevnhet - IRI

Ved avvik fra krav til jevnhet på langs foretas trekk i oppgjøret. Størrelsen på trekket er gitt i tabell 9.

Tabell 9. Trekksatser ved avvik fra krav til jevnhet på langs (IRI)

Overskridelse av krav til jevnhet, IRI (mm/m)	Trekk (%)
0,1 - 1,0	5
1,1 - 1,5	10
1,6 - 2,0	30
2,1 - 2,5	50

h) Avvik i jevnhet - rettholt

Største rettholtverdi legges til grunn for trekk. Avvik fra krav fører til trekk i oppgjør på 30 000 kr pr. avvik. For langsgående skjøter beregnes det maksimalt ett trekk pr. 200 m veg i 2 utleggerbredder. Trekk for avvik i jevnhet målt med rettholt på ett kontraktspunkt begrenses til maksimalt 50 % av kontraktssummen inkl. avgifter for det aktuelle punktet.

i) Avvik i jevnhet på kumrammer - rettholt

Alle kumrammer med avvik skal rettes opp innen 4 uker etter at entreprenøren ble gjort oppmerksom på avviket. Det er ikke knyttet trekk til avvik på dette kravet.

C.2.17.4.12. Bonus

På strekninger hvor det er oppgitt at det utbetales bonus for jevnhet på tvers, jf. kap. D1.3 Spesiell beskrivelse, gjelder følgende:

1. Det utbetales en bonus på 2,5 % av totalt fakturert beløp inkl. avgifter på slitelaget når jevnhet på tvers er 3,5 mm eller lavere. Beregningsmetode og beregningsgrunnlag skal være 90/10 verdier for 20 meters-verdier for delstrekninger på 1000 m lengde, med tilpasning i enden av punktet slik at ingen delstrekning er kortere enn 600 m og ingen er lengre enn 1600 m.
2. På to-felts veg gis det bare bonusutbetaling på en delstrekning hvis bonuskravet oppnås i begge kjørefelt og det samtidig ikke er avvik i jevnhet på tvers eller andre parametere iht. punkt C.2.17.4.11.2, innenfor noen av kjørefeltene på samme delstrekning.

C.2.18. Bruk av underentreprenør (se NS 8406 pkt. 12)

Alle avtaler entreprenøren har med underentreprenører skal inneholde de samme bestemmelsene som anvendt i denne kontrakt om arbeidets utførelse, forhold på arbeidsstedet og utførelse ved underentreprise.

Bestemmelser om bruk av underentreprenør gjelder også for virksomhet som leier ut personell.

Der entreprisen utføres av et arbeidsfellesskap (leverandørgruppe), gjelder denne bestemmelsen for den enkelte deltaker i arbeidsfellesskapet.

Underleverandører behandles kontraktsmessig på samme måte som underentreprenør.

Entreprenøren plikter å gi byggherren informasjon om underentreprenørens økonomi, finansielle stilling, kapasitet og teknisk kompetanse, inklusive dokumentasjon på registreringer (Brønnøysundregisteret, autorisasjon for arbeid etc.) som er nødvendig for at byggherren skal kunne vurdere spørsmål om godkjenning.

Videre skal entreprenøren klarlegge om valgte underentreprenører vil utføre alt arbeid selv, eller om disse planlegger ytterligere ledd under seg. Ytterligere ledd begrenses til ett ledd med mindre annet er spesielt avtalt med byggherren. Det kreves ikke saklig grunn for at byggherre skal nekte å inngå slik avtale. Alle former for innleie av personell regnes som eget ledd i denne bestemmelsen.

Entreprenør og underentreprenør skal levere skjema «Inntakskontroll - Erklæring ved bruk av underentreprenør». Skjema omhandler blant annet SHA og lønns- og arbeidsvilkår og videreføring av kontraktens krav til neste ledd. Arbeid som skal utføres av underentreprenører kan ikke startes opp før erklæring av inntakskontroll er levert byggherre.

Brudd på entreprenørens plikt til å levere skjema for inntakskontroll gir byggherren rett til å kreve at entreprenøren erstatter vedkommende firma. Eventuelle økonomiske krav fra underentreprenører eller omkostninger for øvrig som følge av heving av avtaler med underentreprenører i denne forbindelse, skal bæres av entreprenøren.

Entreprenøren skal kreve skatteattester i alle underliggende entrepriseforhold ved inngåelse av kontrakter i tilknytning til oppdrag som overstiger en verdi på 500 000 kroner eksklusive mva. Dette gjelder ikke virksomhet som foretar utleie av personell. Brudd på entreprenørens plikt til å kreve skatteattester gir byggherren rett til å kreve at entreprenøren erstatter vedkommende firma med underentreprenør som kan fremlegge skatteattester. Eventuelle økonomiske krav fra underentreprenører eller omkostninger for øvrig som følge av heving av avtaler med underentreprenører i denne forbindelse, skal bæres av entreprenøren.

Byggherren kan trekke tilbake godkjenning av underentreprenør dersom det er saklig grunn.

C.2.19. Spesielle krav i fremdriftsplanen (se NS 8406, pkt. 17)

Entreprenøren skal levere detaljert fremdriftsplan senest 2 uker før oppstart på veg, og senest innen 4 uker etter at kontrakt er inngått. Planen skal inneholde vegidentitet og stedsangivelse og være på et elektronisk format.

Entreprenøren skal ved kontraktsinngåelse orientere byggherrene om tidsrom for planlagt ferie. Entreprenøren skal innen samme frist orientere byggherren om ev. arbeid i ferieperioden for at dette skal tillates.

Fremdriftsplanen skal til enhver tid vise entreprenørens reelle plan for utførelse og ferdigstilling av arbeidene. Milepæler, tidskritiske avhengigheter og aktiviteter som innebærer risiko skal fremgå. Oppdatert fremdriftsplan som både viser reelt oppnådd fremdrift og videre planlagt reell fremdrift, skal leveres byggherren fortløpende, på byggemøter eller i henhold til avtale med byggherren. Entreprenøren skal videre holde byggherren løpende orientert om eventuelle endringer i fremdriftsplanen.

Tidspunkt for start og fullføring skal angis for hovedaktivitetene. Entreprenøren foreslår og byggherren bestemmer detaljeringsgrad

C.2.20. Tidligere ferdigstilling eller overskridelse av ferdigstillingsfristen

Ved overskridelse av tidsfrister angitt i kap. A3 Orientering om kontrakten eller kap. D1.3 Spesiell beskrivelse gjelder følgende dagmulker:

- overskridelse av delfrister: 20 000 kr pr. hverdag for hvert kontraktspunkt

- overskridelse av sluttfrister: 20 000 kr pr. hverdag for hvert kontraktspunkt

Mulkt som avregnes for dager fra og med 10. oktober og senere, skal være 40 000 kr pr. hverdag for hvert kontraktspunkt. Hvis entreprenøren ikke blir ferdig til kontraktens sluttfrist påløper det dagmulkt fram til 1. november samme år og fra 1. mai neste år og fram til arbeidet er ferdig. Dersom byggherren aksepterer at arbeid utføres i november påløper dagmulkt fram til arbeidet er ferdig.

Tidsfrister som er avtalt i byggemøter, og som ikke overholdes, utløser dagmulkt på 10 000 kr pr. hverdag.

Ved tidligere ferdigstillelse enn kontraktsfestet kan entreprenøren ikke nekte byggherren å overta anlegget.

C.2.21. Priser (se NS 8406 pkt. 23)

C.2.21.1. Generelle bestemmelser

Prisene skal være i norske kroner.

Prisene skal inkludere alle kostnader for utførelse av arbeidet, herunder kostnader til arbeidsvarsling, trafikkavvikling og alle nødvendige sikkerhetstiltak. Prisene skal også inkludere eventuelt svinn, undermål, overmasser o.l., løpende driftsutgifter (vannavgift, fortausavgift, havneavgift, renovasjon o.l.) som er knyttet til entreprenørens produksjon.

Prisene skal inkludere kostnader tilknyttet øvrige krav og kontraktsbestemmelser som ikke nødvendigvis er relatert til egen prosess i konkurransegrunnlaget, eksempelvis:

- utarbeidelse av faseplaner, fremdriftsplaner og øvrige planer
- oppfølging, inspeksjoner, kontroll, dokumentasjon og rapportering
- ivaretagelse av helse, miljø og sikkerhet
- deltakelse i møter, faglige samlinger, kurs

C.2.21.2. Prisregulering (se NS 8406, pkt. 23.1)

Pris skal gis på grunnlag av prisnivået pr. 1. januar.

Endringer i prisnivå etter tilbudsfristens utløp, gir rett til tillegg til eller fradrag fra kontraktens priser. Endring i prisnivå avregnes kvartalsvis etter at indeksen er offentliggjort.

Endringsbeløpet for avregningsperioden beregnes etter formelen:

$$e = A \times (T / T_0 - 1)$$

A = Summen av avdragsnotaer for avregningskvartalet basert på kontraktens priser

(eksklusive merverdiavgift) og uten fradrag for eventuelt lån eller forskudd og innestående beløp.

I verdien for A inkluderes også tilleggsnotater for utført arbeid basert på kontraktens prisgrunnlag.

T0 = Indekstallet for 4. kvartal året før tilbudsfrist (offentliggjøres i samme år som tilbudsfrist).

T = Indekstallet for avregningskvartalet.

Statistikk for veg i dagen:

Verdi av T og T0 beregnes ut fra Statistisk Sentralbyrås "Byggekostnadsindeks for veganlegg, drift og vedlikehold av veger, delindeks for asfaltering av veger".

Regulering for bindemiddelinnhold

Regulering av bindemiddelinnhold gjelder kun slitelagsmasser av Ab, Ska og Agb. Tilbud på asfaltarbeider med varm, verksblandet slitelagsmasse skal baseres på minimum bindemiddelinnhold som beskrevet i Håndbok N200 Vegbygging. Dersom kontrollgrunnlagets bindemiddelinnhold (tilsiktet utgående sammensetning) er høyere enn bindemiddelinnholdet i tilbudet, skal dette i kontrakten pr. tonn asfalt kompenseres med kr 3,- pr. 0,1% endring i bindemiddelinnhold for slitelagsmasser av Ab, Ska og Agb.

Faktisk benyttet bindemiddelinnhold må dokumenteres. Dokumentasjon som skal legges til grunn er entreprenørens driftskontroll, utskrift fra verk, samt byggherrens stikkprøvekontroll. Oppgjør foretas etter at kontrakt er gjennomført ut fra faktisk benyttet og dokumentert bindemiddelinnhold.

C.2.22. Fakturering (se NS 8406 pkt. 23.3)

Hvert punkt i kontrakten skal faktureres for seg.

A-kontofakturering godtas ikke. Et kontraktspunkt skal normalt ikke faktureres før arbeidene på punktet er avsluttet, men avdragsfakturaer tillates etter avtale med byggherren for kontraktspunkt der arbeidene skjer over lang tid eller i flere faser. Eventuelle avdragsfakturaer skal ikke sendes oftere enn en gang per uke. På eventuelle avdragsfakturaer skal tidligere fakturert beløp på kontraktspunktet fremgå av hver faktura.

Leggerapport med alle vedlegg (dokumentasjon på levert mengde og kopi av skiltlogg) sendes byggeleder senest 1 uke etter ferdigstilling av kontraktspunktet. Skiltlogg sendes skiltmyndighet. Kopi av faktura skal være mottatt av byggeleder senest 1 måned etter at kontraktspunktet er ferdig utført. Leggerapport skal være underskrevet av lagbas.

Fakturaer vil ikke bli betalt før alle vedlegg er mottatt. Det vil ikke bli utbetalt etterskuddsrenter for forsinket utbetaling som skyldes ovenstående.

Byggherren plikter å betale innen 30 dager etter at han har mottatt faktura, se LOV- 1976- 12-17-100 Lov om renter ved forsinket betaling, § 2.

For de deler av utførelsen som ikke senere lar seg kontrollmåle, og entreprenøren ikke har varslet byggherren i tide, kan entreprenøren bare kreve oppgjør for slike mengder som byggherren måtte forstå har medgått, jf. NS 8406, pkt. 23.3.

Med mindre annet er avtalt, skal det ved fakturering som dokumentasjon vedlegges utskrift som for hvert lass viser utveide totalvekter, nettovekter, eventuell overlast, dato og registreringsnummer for bil og tilhenger. Entreprenøren skal levere dokumentasjon av levert masse fra verk som viser tonnasje pr. billass og tilhengerlass. Overlast skal synliggjøres som egen post i fakturaen, jf. punkt C.2.17.4.9.

Ved bruk av båttransport skal sluttseddel for innlastingen i båten vedlegges samt oversikter som viser dato, antall lass per bil og registreringsnummer for bil og tilhenger for transport fra båt til leggested. Dersom det fra en båtlast transporteres masse til flere utleggerlag eller byggherrer, skal hvert billass og tilhengerlass dokumenteres med veielapper.

Til faktura for regningsarbeider skal det vedlegges timelister godkjent av byggherren.

Fakturering skal skje elektronisk.

Innlandet fylkeskommune sin EHF- adresse er 920 717 152

Fakturaen skal merkes med følgende informasjon:

- Organisasjonsnummer, navn og adresse på avsender
- Bankkontonummer
- Fakturanummer
- Fakturadato
- Fakturabeløp
- Navn på byggherrens representant eller byggeleder
- Ansvarskode
- Kontraktsnummer
- Saksnummer til arkivsystemet til Innlandet fylkeskommune (fås av byggeleder)
- Prosjektnummer
- Disposisjonsnummer (meddeles fra byggherren ved hver konkrete

delbestilling)

- Prosesskode
- Stedkode og eventuelt elementkode

Merverdiavgift skal fremgå av fakturaen.

For de deler av utførelsen som ikke senere lar seg kontrollmåle og entreprenøren ikke har varslet byggherren i tide, kan entreprenøren bare kreve oppgjør for slike mengder som byggherren måtte forstå har medgått.

Endringer skal faktureres enkeltvis slik at hver endring faktureres i egen faktura. Ved endringsarbeider og regningsarbeider av lengre varighet kan entreprenøren kreve avdrag på grunnlag av det som er utført, men ikke oftere enn hver måned. Ved fakturering i henhold til endringsordre skal endringsordren vedlegges fakturaen, jf. NS 8406, pkt. 23.3.

C.2.23. Regningsarbeider (se NS 8406 pkt. 23.4)

Byggherren kan alltid styre utførelsen av regningsarbeid.

Regningsarbeid skal avtales skriftlig før arbeidet påbegynnes med mindre annet er avtalt. Entreprenøren plikter å varsle byggherren når regningsarbeid starter.

Regningsarbeider gjøres opp etter medgåtte timer for mannskap og maskiner.

Timeprisene for mannskap og maskiner (se kapittel E4) skal inkludere alle entreprenørens utgifter samt påslag til dekning av indirekte kostnader, risiko og fortjeneste. Hver enkelt timesats for mannskap og maskiner skal gjenspeile de faktiske kostnadene for hver etterspurt timesats.

Det betales bare for effektive timer med avrundning til 0,5 time.

Det betales ikke for ventetid, transport, maskinstell og reparasjon.

Eventuell prisregulering foretas iht. gjeldende bestemmelser.

Timepriser mannskap

Timepriser for entreprenørens egne og innleide mannskap inkluderer verneutstyr, håndverktøy og bærbart utstyr som strømaggregat, motorsag o.l.

Tillegg for overtidsarbeid skal ikke honoreres uten at dette på forhånd er godkjent av byggherren.

Timepriser maskiner

For byggherrens innleie av entreprenørens egne og innleide maskiner, betales i henhold til entreprenørens liste over maskintimepriser.

For ventetid som skyldes byggherrens forhold betales 50 % av de oppgitte timepriser for maskiner eksklusiv fører. Førerlønn settes lik timepris for mannskap.

Maskiner som benyttes, men som ikke er prissatt på entreprenørens liste over maskintimepriser, avregnes etter den pris som er oppgitt på den maskin som ligner mest, eventuelt med en middelvei mellom priser for lignende maskiner på listen.

Materialer

Medgåtte materialer innkjøpt av entreprenøren, betales i henhold til faktura fra materialleverandør fratrukket eventuelle rabatter med 10 % tillegg for administrasjon og fortjeneste. Det skal kun beregnes påslag eller tillegg i ett ledd.

Byggherrens rett til innsigelse

Selv om byggherren ikke innen 14 dager etter at han mottok oppgavene over arbeidstid og materialforbruk har fremsatt skriftlig innsigelse, er retten til å fremsette innsigelser i behold dersom entreprenøren ved avregningen ikke har overholdt reglene i NS 8406 pkt. 23.4.

C.2.24. Oppgjør for merforbruk

Ikke avtalt merforbruk gjøres opp etter følgende regler:

- For bærelag betales det ikke for merforbruk ut over 5 kg/m²
- For bindlag og slitelag betales det ikke for merforbruk ut over 2 kg/m²
- For oppretting betales det ikke for merforbruk
- For repaving og remixing betales avtalt forbruk ut over bestilt mengde med 30 % av den prisen entreprenøren har angitt for "slitelag repaver" i kontrakten.

Regler for oppgjør ved merforbruk for bærelag, bindlag og slitelag gjelder per skift/dag. For oppretting gjelder reglene for merforbruk pr. kontraktspunkt.

C.2.25. Tvister

C.2.25.1. Minnelige løsninger

Tvister mellom partene om kontraktsforholdet bør søkes løst i minnelighet.

Håndtering av tvister mellom kontraktspartene, skal prinsipielt løses, eller avklares for framtidig løsning, på lavest mulig nivå (prosjektnivå) og skal da forankres i byggemøte. Hvis en ikke kommer til enighet og løsning av saken på prosjektnivå, innenfor en tidsramme på 3 måneder, etter at saken er fremmet, skal saken løftes til samarbeidsmøte hvor byggherrens og entreprenørens ledelse deltar, i tillegg til partenes stedlige prosjektledelse.

C.2.25.2. Tvisteløsning

Enhver tvist mellom partene om kontraktsforholdet som ikke løses i minnelighet, avgjøres ved ordinær rettergang.

Anleggsstedets verneeting skal være verneeting for alle søksmål som måtte utspringe av kontrakten.

C.2.25.3. Parter i tvister

For tvister som entreprenøren vil forfølge ved klage eller søksmål, er Innlandet fylkeskommune ved fylkesordføreren rett part. Det samme gjelder søksmål som Innlandet fylkeskommune måtte ha mot entreprenøren.

C.2.26. Helse, miljø og sikkerhet (HMS) - generelt

Med HMS menes her summen av ivaretagelse av både sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA) samt ivaretagelse av ytre miljø (YM). Disse behandles temavis nedenfor.

Entreprenøren skal drive et systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid, jf. forskrift av 6. desember 1996 nr. 1127 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften).

Alle avtaler med underentreprenører skal inneholde bestemmelser om arbeidets utførelse, forhold på arbeidsstedet, oppfølging og rapportering som anvendt i denne kontrakten.

Entreprenøren skal uten ugrunnet opphold informere byggherren dersom Arbeidstilsynet eller andre tilsynsmyndigheter har foretatt kontroll eller gitt pålegg om å stoppe arbeidet, utbedre systemfeil eller liknende som gjelder gjennomføring av kontraktarbeidet.

C.2.27. Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø

C.2.27.1. Plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø, risikovurdering og SHA-plan

Byggherrens forpliktelser følger av Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskriften).

Byggherren utpeker SHA-koordinator innenfor sin byggherreorganisasjon. SHA-koordinator er «koordinator» etter byggherreforskriften.

Før kontrahering utarbeider byggherren en SHA-plan (plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø) for kontrakten. Denne skal til enhver tid være oppdatert og være tilgjengelig og kjent for entreprenøren. Planen skal lagres felles WEB-hotell eller lignende. I tillegg kan den være i utskrevet format.

Entreprenøren skal sørge for at SHA-planen er kjent hos alle arbeidsgivere og enmannsbedrifter. Arbeidsgivere skal informere sine arbeidstakere, herunder innleide om planen

Entreprenøren skal utføre risikovurdering med utgangspunkt i byggherrens risikovurdering i SHA-planen. Entreprenøren skal også vurdere om det er andre risikoforhold enn de byggherren har beskrevet som kan være av betydning, og disse skal meldes byggherren så snart som mulig.

Entreprenøren skal levere informasjon fra sitt internkontrollsystem, som er relevant for byggherren, som risikovurderinger, sikker jobbanalyser og annen aktuell informasjon.

Entreprenøren skal utarbeide en plan og tiltaksbeskrivelser for håndtering av risikofylte arbeider.

Entreprenøren skal sørge for at det finnes arbeidsinstruks for aktiviteter som medfører særlig fare for liv og helse.

Arbeidsinstrukser skal forelegges byggherren senest en uke før oppstart av de aktuelle arbeidsoppgavene. Hvilke vurderinger som er gjort skal kunne fremlegges skriftlig. Entreprenøren kan ikke påberope fremleggelse for byggherren som begrensende for sine forpliktelser etter dette punktet. Arbeidsinstrukser for risikoutsatte arbeidsoperasjoner skal oppbevares hos entreprenør. Den enkelte virksomhet skal oppbevare alle aktuelle arbeidsinstrukser, gjennomgå og informere alle aktuelle arbeidstakere om hvordan disse arbeidsoppgavene utføres på en sikker måte.

Sikker jobbanalyse skal skje så tett opp til utførelse som mulig og involvere de som deltar i arbeidet, og signeres av disse.

C.2.27.2. HMS-kort

Entreprenøren skal sørge for at alle som utfører arbeid på kontrakten har gyldig HMS-kort fra og med første dag på arbeidsplassen. Som gyldig HMS-kort regnes kort som beskrevet i «Forskrift om HMS-kort på bygge- og anleggsplasser» med senere endringer. Byggherren har krav på innsyn og kopi av HMS-kort.

Byggherre kan bortvise personer uten gyldig HMS-kort.

Ved unntak skal personens identitet bringes på det rene, sammen med annen dokumentasjon som gir grunnlag for unntak.

Med unntak menes:

- Nyansatte og ansatte som bytter arbeidsgiver og kan fremvise midlertidig HMS-kort med QR-kode fra utgiver av HMS-kortet
- Personer på tiltak fra NAV som kan fremvise en bekreftelse fra NAV
- Elever som har praksis som kan fremvise en bekreftelse fra skole
- Flyktninger med introduksjonsprogram som kan fremvise en bekreftelse fra kommune

- Utenlandske arbeidstakere på engangs kortvarige arbeidsoppdrag, dersom det kan fremvises kopi av RF 1198 eller utskrift fra Altinn.no hvor lengde av oppdrag fremgår.

C.2.27.3. Føring av oversiktsliste

SHA-koordinatoren skal til enhver tid ha oversikt over alle som utfører arbeid på arbeidsstedet, iht. § 15 i Byggherreforskriften.

Personer som leverer varer, og andre som i kortere perioder befinner seg innenfor arbeidsområdet uten å delta i kontraktsarbeidet, omfattes ikke av disse bestemmelsene.

C.2.27.4. Hovedbedrift og samordningsansvar

Entreprenøren er hovedbedrift med ansvar for samordningen av de enkelte virksomheters helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i henhold til arbeidsmiljøloven og internkontroll forskriften.

Den person som ivaretar samordningsansvaret klarlegges i samhandlingsfasen, og navnet tas med i SHA-planen.

Hovedbedrift med samordningsansvar har ansvaret for inntakskontroll på arbeidsstedet. Dette ansvaret kan ikke delegeres. Ved inntakskontrollen skal det som minimum foretas en utsjekk av nødvendig dokumentasjon eksempelvis kompetansebevis og sertifikater for maskinførere, byggebransjens HMS-kort, lovpålagt HMS-opplæring. Det skal gis informasjon om SHA-planen, samt resultatet av samhandlingsprosessen.

Dersom byggherrens egne arbeidstakere i perioder oppholder seg innenfor kontraktens naturlige arbeidsområde, er entreprenøren ansvarlig for samordning av verne- og miljøarbeidet.

Dersom det oppstår tilfeller med flere samtidige entrepriser på samme sted, vil en av entreprenørene i de aktuelle entreprisene bli utpekt til hovedbedrift etter Arbeidsmiljøloven og Internkontrollforskriften. Dette innebærer at hovedbedriften sørger for at det tas hensyn til andre virksomheter på eller i nærheten av bygge- eller anleggsplassen.

Det kan avtales, og skal i så fall dokumenteres, at en annen av byggherrens kontraktsparter midlertidig utpekes til hovedbedrift for et avtalt tidsrom.

Byggherren sender inn forhåndsmelding til Arbeidstilsynet senest en uke før arbeidene starter. Entreprenøren skal sørge for at forhåndsmeldingen, med ajourført oversikt over alle virksomheter, til enhver tid henger oppe, godt synlig på bygge- eller anleggsplassen.

C.2.27.5. Besøkende til anleggsområdet

Den som mottar besøk er ansvarlig for å varsle byggherre og hovedbedrift før de får adgang til bygge- og anleggsområdet. Vedkommende er ansvarlig for at besøkende er gjort kjent med sikkerhetsregler samt bruk av verneutstyr etc.

Alle besøkende til bygge- og anleggsområdet skal følge kravene til personlig verneutstyr.

C.2.27.6. Opplæring og kompetanse

Entreprenøren skal sørge for at det gis opplæring i risiko og helsefarer ved utførelse av kontraktarbeidet, inkludert i bruk av arbeidsutstyr.

Entreprenøren skal utarbeide instruks og om nødvendig gi opplæring i bruk av personlig verneutstyr.

Kvalifikasjoner og gjennomført opplæring skal dokumenteres. Slik dokumentasjon skal være tilgjengelig for hovedbedrift.

Følgende krav til dokumentert opplæring gjelder for alle som utfører arbeid på kontrakten:

1. Sikkerhetsopplæring tilpasset kontrakten
2. Kurs i henhold til håndbok N301 Arbeid på og ved veg, vedlegg 2 Opplæring
  1. Kurs for alle som skal utføre arbeid på veg
  2. Kurs for ansvarshavende
  3. Kurs i manuell trafikkdirigering for de som dirigerer
3. Grunnleggende førstehjelpskurs med praktisk øvelse i hjerte- og lungeredning

Dokumentasjon på opplæring i førstehjelp har en gyldighet på fem år. For øvrig opplæring hvor gyldighetstid ev. ikke framgår av dokumentasjonen, er gyldighetstid fem år.

C.2.27.7. Arbeidstid

Byggherren skal til enhver tid holdes orientert om arbeidstidsordninger og vaktplaner som benyttes. Alle arbeidstakere som skal utføre arbeid som inngår i disse planene, skal underlegges samme krav til arbeidstid. Dette gjelder også arbeid som utføres av enmannsbedrifter, arbeidstakere i ledende stillinger og arbeidstakere i særlig uavhengig stilling som utfører kontraktsarbeid.

Arbeidstidsordninger godkjent av Arbeidstilsynet eller fagforening med innstillingsrett, skal umiddelbart sendes byggherren sammen med forsvarlighetsvurdering. Hver bedrift må ha sin egen godkjenning.

Det er ikke tillatt å ta i bruk en arbeidstidsordning før ordningen er formelt godkjent.

C.2.27.8 Sjåførkort

I kjøretøy hvor det er installert elektronisk fartsskriver, skal det alltid brukes sjåførkort for registrering av arbeidstid. Registreringer av arbeidstid som er gjort med sjåførkort, skal fremlegges for byggherre ved forespørsel.

C.2.27.9. Arbeidsvarsling

Arbeidsvarsling skal utføres i overensstemmelse med Statens vegvesens håndbøker N301 Arbeid på og ved veg og R511 Sikkerhetsforvaltning av vegtunneler.

Entreprenøren skal sørge for at arbeidsvarslingsplan utarbeides og sendes til Statens vegvesens skiltmyndighet for godkjenning.

Entreprenøren skal utpeke ansvarlig for varslingen. Iverksatt og utført arbeidsvarsling skal i hvert tilfelle dokumenteres av entreprenøren.

Arbeidet skal foregå på en slik måte at trafikken forbi arbeidsområdet blir opprettholdt samtidig som arbeidernes og alle trafikantgruppers sikkerhet blir ivaretatt. Eventuell stengning skal ikke skje uten samtykke fra byggherren.

C.2.27.10. Personlig verneutstyr og vernetøy

Entreprenør skal utarbeide instruks for personlig verneutstyr og vernetøy, og gi opplæring i bruk.

Minstekrav til vernetøy

- Lang vernebukse og verne-vest eller -jakke. Alternativt kan kjeledress benyttes.
- Synbarhetstøy i klasse 3 etter NS-EN ISO 20471:2013 Svært synlig vernetøy – Prøvetakingsmetoder og krav.

Krav til vernetøy - synbarhetstøy kan ikke fravikes.

Minstekrav til verneutstyr

- Hjelm (NS-EN 397)
- Vernesko
- Vernehansker
- Vernebriller eller øyevern
- Hørselvern skal alltid benyttes ved støy over 80 dB

Alt verneutstyr skal være CE-merket.

Minstekrav til verneutstyr skal ikke fravikes utenom helt spesielle forhold.

Dersom bruk av en gitt type verneutstyr medfører økt risiko, kan kravet fravikes under forutsetning av at det er gjennomført en dokumentert risikovurdering.

Dersom det er åpenbart unødvendig med verneutstyr, kan kravet også fravikes i enkelte, spesifiserte situasjoner. Fravik skal dokumenteres i en risikovurdering og være samstemt med entreprenørens instruks.

Omvisning for eksterne

Besøkende skal følge kravene til verneutstyr og vernetøy for området de skal besøke. Kravene til verneutstyr og synbarhetsbuks kan fravikes for besøkende når det er iverksatt tiltak som fjerner aktuell risiko. Vurdering og tiltak dokumenteres.

C.2.27.11. Kjemiske produkter

Det skal brukes kjemiske produkter som er så lite helse- og miljøskadelige som mulig. Entreprenøren skal utarbeide rutiner som sikrer substitusjonsplikten og korrekt håndtering av alle kjemiske produkter som skal benyttes, fra inntransport fra underleverandør, mottak, håndtering og intern transport, lagring, uttak fra lager og bruk.

Entreprenøren skal ha sikkerhetsdatablad for de kjemiske produkter som blir oppbevart eller brukt. Oversikten skal være ajourført.

Sikkerhetsdatablad for de kjemikalier som er i bruk skal være tilgjengelig på brukerstedet. Verneombudet skal ha tilgang til et ajourført stoffkartotek for sitt ansvarsområde.

C.2.27.12. Sikring av arbeidsstedet

Hovedbedriften skal innarbeide rutiner som sikrer at uønskede hendelser ikke skjer på grunn av arbeider som omfattes av denne kontrakten. Det skal tas spesielt hensyn til barn, naboer og myke trafikanter.

C.2.27.13. Orden og renhold

Rengjøring av utstyr skal kun skje på en måte og på et sted som ikke utsetter trafikanter, naboer, arbeidere eller andre for fare eller er til sjenanse eller skade for omgivelsene.

C.2.27.14. Vernerunder

Entreprenøren skal gjennomføre vernerunder minst en gang per måned i kontraktperioden. Byggherren skal ha innkalling til vernerunder og skal ha anledning til å delta på disse. Byggherren skal ha kopi av alle protokoller fra slike vernerunder.

Entreprenøren skal innen 5 hverdager etter at vernerunden er gjennomført, oversende referatet til byggherren.

C.2.27.15. Merking og kontrollrutiner

Alt teknisk utstyr som kreves å være CE-merket, skal være merket. Alt sertifikatpliktig utstyr skal være sertifisert og kontrollert iht. gjeldende bestemmelser og være utstyrt med oblat og dokumentasjon for årlig kontroll. Alle samsvarserklæringer, sertifikater,

kontroll- og instruksjonsbøker skal foreligge før utstyret tas i bruk, og fremlegges på forespørsel eller kontroll.

C.2.28. Ytre miljø

C.2.28.1. Oppfølging av ytre miljø i kvalitetsplanen

Entreprenøren skal i sin kvalitetsplan redegjøre for prosedyrer som dekker:

- Oppfølging av gjeldende regelverk for sin virksomhet
- Hindre utilsiktede utslipp

C.2.28.2. Hensyn til omgivelsene

Entreprenøren skal under arbeidets gang ta hensyn til omgivelsene, slik at ikke naboer og berørte parter sjeneres unødige av støv, støy, rystelser, utslipp og avfall etc. I samarbeid med byggherren skal entreprenøren bidra til løpende informasjon til berørte parter.

Entreprenøren skal sikre at omgivelser og tilstøtende vegnett ikke påføres ulemper i form av støv og tilsøling av vegger som følge av kontraktsarbeidene.

Entreprenøren skal følge retningslinjer fra Klima- og Miljødepartementet T-1442 pkt. 4.2 som setter støygrenser for større arbeider og pkt. 4.3 som setter støygrenser for mindre arbeider, og om nødvendig kontakte ansvarlig myndighet (kommunelege e.l.), og eventuelt søke om tillatelser og dispensasjoner.

Der det finnes andre, lokale retningslinjer enn de som framgår, og som er strengere enn T-1442 og/eller T-1520, skal disse følges.

Det kan være samspilleffekter mellom støy og luftforurensning som øker plager og helse- risiko. Dersom området er utsatt for støynivåer over grenser, som er satt i tabell i støy- retningslinje T-1442, bør det derfor tas ekstra hensyn i planleggingen.

Det skal tas forholdsregler for å unngå spredning av uønskede fremmede organismer og smittestoffer, både gjennom flytting av vann eller jord samt bruk av utstyr eller masser som kan ha vært i kontakt med uønskede arter og smittestoffer.

C2.28.3. Avfallshåndtering

1. Alt avfall* skal leveres til avfallsmottak godkjent av forurensningsmyndighetene eller disponeres på annen lovlig måte. Frest eller oppgravd asfalt som ikke gjenbrukes i kontraktsarbeidet skal leveres til mottak registrert under Kontrollordningen for asfaltgjenvinning – KFA.
2. Avfallsplan* og sluttrapport* skal utarbeides av entreprenøren og leveres byggherren.

3. Sorteringsgrad for entreprenørens eget produksjonsavfall skal være minimum 80 %. Sorteringsgrad er andel kildesortert avfall (i vekt) av alt avfall. Avfallet skal sorteres på arbeidsstedet. Normalt skal det sorteres i følgende fraksjoner; farlig avfall, metall, betong, treverk, plast, papp og papir og EE – avfall med mindre annet er angitt i kontrakten. Asfalt, forurenset masse og overflødige rene naturlige masser skal holdes utenfor ved beregning av sorteringsgraden.
4. Ved innlevering av farlig avfall* der avfallet er en del av produksjonsarbeidene, skal entreprenøren elektronisk deklare avfallet med sitt organisasjonsnummer i Miljødirektoratets portal for avfallsdeklarerer. Byggherrens organisasjonsnummer skal inn i merknadsfeltet. Byggherre skal ha kopi av deklarasjonsskjemaet.
5. For avfall produsert gjennom kontraktsarbeidet skal det gjennomføres en basiskarakterisering* før deponering finner sted.
6. Levert avfall dokumenteres i månedsrapport og føres i R15-skjemaet i ELRAPP. Byggherren rapporterer videre til Statistisk sentralbyrå.

* For definisjoner, se avfallsforskriften og byggteknisk forskrift (TEK17) til Plan- og bygningsloven.

C.2.28.4. Kjøretøy og maskiner

Alle maskiner og utstyr som skal brukes i kontrakten skal være utstyrt med registreringsmerke med QR-kode og være registrert i maskinregisteret (www.reginn.no). Innlandet fylkeskommune skal gis elektronisk innsyn i registeret for å kunne utøve sanntidskontroll og få oversikt over entreprenørens og underentreprenørens registrerte maskiner og utstyr.

C.2.28.5. Gjenbruk av materialer

Frest eller oppgravd asfalt blir entreprenørens eiendom.

C.2.28.6. Spesielle krav knyttet til ytre miljø

Alle maskiner skal være utstyrt med egnet absorpsjonsmiddel, slik at trafikkfarlig søl som oljelekkasjer og lignende kan samles opp umiddelbart.

C.2.29. Kontraktsarbeidenes klimagassutslipp

C.2.29.1 Miljødeklarasjon. Environmental Product Declaration (EPD)

Entreprenøren skal levere prosjektspesifikk EPD (Environmental Product Declaration) for følgende materialer:

- Asfalt

EPD skal minimum omfatte produksjonsfasen («Product stage») A1-A3 og C1-C4. Alle EPD-er skal være prosjektspesifikke.

EPD skal være i henhold til NS-EN 15804+A2:2019 og godkjent av medlemmer av Eco-plattform, blant andre EPD-Norge, Environdec og IBU.

C.2.29.1 Rapportering klimaregnskap

Entreprenøren skal rapportere hvor mye CO₂eq som er sluppet ut ved gjennomføring av kontrakten. Det skal rapporteres for hvert punkt i kontrakten, og punktene skal omfatte A1-A5, se vedlegg «Klimaregnskap».

Samlet rapport for kontrakten skal oversendes byggherren senest 1 uke etter siste utførte arbeid på veg.

C.2.30. Fellesbestemmelser for SHA og YM

C.2.30.1. Beredskapsplan og øvelser

Målet med planen er at alle skal være best mulig forberedt til å håndtere en uønsket hendelse på arbeidsstedet. Planen skal være gjort kjent blant alle som utfører arbeid på kontrakten, og være tilgjengelig for disse.

Entreprenøren skal utarbeide en plan som minst skal inneholde:

- Beredskapsrutiner for ulykker, brann, forurensning og andre uønskede miljøhendelser inklusive hyppighet av øvelser
- Eventuelle andre eksisterende beredskapsplaner
- Ressurser og materiell til bruk ved ulykker, brann og utslipp
- Varslingsplan

Beredskapsrutiner skal bygge på kontraktens risikovurdering og føringer i eksisterende beredskapsplan. Transportevakuering samt avsperring i forbindelse med en uønsket hendelse skal framgå spesielt.

Planen skal gi oversikt over nødvendige ressurser, det vil si førstehjelpsutstyr og beredskapsmateriell (brannslukningsapparat, oppsugingsmiddel osv.), samt oversikt over tilgjengelige telefoner. Alle som utfører arbeid på kontrakten, skal ha tilgang til egnet kommunikasjonsutstyr.

Varslingsplanen inngår i kontraktens SHA-plan, og skal også inkludere varslingsplan for uønskede hendelser knyttet til ytre miljø. Varslingsplanen skal skjematisk vise hvem som skal varsle og hvem som skal varsles.

Plan for håndtering av uønskede hendelser skal inneholde en oversikt over hvem som skal delta i og lede gjennomgangen med berørt personell etter en alvorlig hendelse (debrifing).

Rutinene for beredskap, som omtalt i dette punktet, skal gjennomgås grundig i forbindelse med et byggemøte tidlig i kontraktsperioden. For større eller risikofylte kontrakter skal det i tillegg holdes minst en beredskapsøvelse tidlig i kontraktsperioden. Beredskapsøvelsen skal tilpasses en tenkelig uønsket hendelse for kontraktsarbeidet.

Etter en alvorlig hendelse, skal det gjennomføres debrifing for berørt personell.

C.2.30.2. Rapportering og oppfølging av uønskede hendelser

Ved uønskede hendelser skal det minimum gis den informasjon som etterspørres i Innlandet fylkeskommune sitt skjema «Melding om uønsket hendelse eller farlig forhold innen HMS». Rapporten føres i ELRAPP (R18). Årsaksanalyse og hvilke tiltak som gjøres for å unngå gjentakelse av hendelsen, skal også sendes byggherren.

Byggherren krever i tillegg en sammenstilling i månedsrapport for HMS. Denne leveres i byggherrens webbaserte rapporteringssystem.

Entreprenørens rapportering av arbeidsulykker, yrkesskader og andre uønskede hendelser skal skje etter følgende retningslinjer:

Hva Rapporteres	Når rapporteres	Til hvem	Rapportform til byggherren
Alvorlige ulykker i forbindelse med arbeid (konsekvens- klasse K5 og K4)	Når det skjer	Politi Arbeidstilsynet Byggeleder DSB ved sprengningsulykker og elektrisitetsulykker Brannvesenet ved brann og forurensningsulykker Verneombud Pårørende (politiet varsler ved dødsulykke)	Muntlig i første omgang, deretter skriftlig ³⁾
Øvrige ulykker (konsekvens- klasse K1, K2 og K3)	Senest innen 48 timer	Byggeleder DSB i tillegg til Arbeidstilsynet ved	Skriftlig ³⁾

klasse K3, K2 og K1)		sprengningsulykker og elektrisitetsulykker Verneombud	
Nestenulykker	Senest innen 14 dager	Byggeleder	Skriftlig ³⁾
Alvorlige nestenulykker (konsekvensklasse K5 og K4)	Når det skjer	Byggeleder	Muntlig i første omgang, deretter skriftlig ³⁾
Yrkessykdom eller yrkesskade	Når det blir konstatert ¹⁾	Arbeidstilsynet Byggeleder ²⁾	Skriftlig

1) Benyttes til forebyggende arbeid

2) Bare når arbeidstaker samtykker og sykdommen er relevant for arbeid i denne kontrakten.

3) Rapportering gis ved bruk av ELRAPP skjema R18.

Begrepsforklaring

DSB:	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Nestenulykke:	Uønsket hendelse som under litt andre omstendigheter kunne ha resultert i skade på personer, miljø eller materielle verdier
Ulykke:	Uønsket hendelse som resulterer i utilsiktet skade på personer, miljø eller materielle verdier, eller fører til produksjonstap
Konsekvensklasse:	Innlandet fylkeskommunes klassifisering av skader fremgår av ELRAPP

C.2.30.3. Undersøkelse av dødsulykker og hendelser med stort risikopotensiale

Denne bestemmelsen gjelder ved dødsulykker eller uønskede hendelser som etter byggherrens vurdering har stort risikopotensiale (alvorlig mèn og død). Etter slike hendelser, hvor det er involvert personer som deltar i kontraktsarbeidet eller er tredje part, kan byggherren iverksette undersøkelser i samsvar med Innlandet fylkeskommunes prosedyrer. I slike tilfeller skal entreprenøren stille personell og øvrige ressurser til disposisjon for byggherrens undersøkelser, samt sørge for at det samme gjøres av alle som faller inn under samordningsansvaret for kontraktarbeidet.

C.2.30.4. Melding og rapportering om alvorlige hendelser og skader

Ved alvorlige hendelser på vegnettet skal entreprenøren gi melding til byggherren umiddelbart. Nedenfor er listet opp en del hendelser som byggherren regner som alvorlige:

- Trafikkuhell
- Brann
- Stengt veg av ulike grunner
- Stor trafikksikkerhetsrisiko
- Redusert framkommelighet, forsinkelser mv.

I tillegg skal entreprenøren uten ugrunnet opphold rapportere til byggherren om:

- Alvorlige skader på objekter som inngår i kontraktsarbeidet

C.2.30.5. Byggherrens sanksjonsrett

Ved manglende bruk av påbudt personlig verneutstyr, eller andre brudd den enkelte arbeidstaker svarer for, vil det først bli gitt skriftlig advarsel, deretter skriftlig bortvisning fra arbeidsstedet.

Dersom entreprenøren eller hans kontraktsmedhjelpere unnlater å utarbeide sikkerhetsrutiner eller å etterkomme anvisninger for å ivareta SHA eller YM, kan byggherren iverksette følgende tiltak:

1. Stanse arbeidet som er berørt av kontraktsbruddet inntil forholdet er brakt i orden. Dersom forholdet gjelder YM fastsettes en kort frist for iverksetting av tiltak. Dette gir ikke entreprenøren rett til godtgjørelse for de merkostnader dette måtte påføre ham.
2. Ved gjentatte brudd på ivaretagelse av SHA i tillegg til å stanse arbeide kan byggherren ilegge en økonomisk sanksjon på kr. 15 000 pr. forhold.
3. Dersom forholdet gjelder YM og ikke er rettet innen fastsatt frist, kan Byggherren selv sørge for å få tiltak gjennomført eller iverksatt for entreprenørens regning.

Byggherrens økonomiske krav knyttet til entreprenørens kontraktsbrudd begrenses ikke til kontraktens gjenstand, men omfatter også brudd på kontraktsbestemmelser knyttet til SHA og YM.

Ved gjentatte brudd på kontraktsbestemmelsene om HMS kan entreprenøren bli utelukket fra fremtidige kontrakter med Innlandet fylkeskommune. Der entreprenøren er et arbeidsfelleskap (leverandørgruppe) gjelder utelukkelsen begge deltagerne eller alle der det er flere enn to.

C.2.31. Andre bestemmelser

C.2.31.1. Sanksjoner knyttet til mangelfull rapportering

Dersom entreprenørens dokumentasjon til byggherren er mangelfull, og entreprenøren ikke framskaffer den avtalte dokumentasjonen innen 14 dager etter å ha blitt gjort oppmerksom på forholdet, ilegges entreprenøren et trekk på 5 000 kroner per hverdag for hvert forhold inntil dokumentasjonen foreligger.

Entreprenøren ilegges et trekk på 10 000 kroner dersom byggherrens stikkprøvekontroll avdekker vesentlige avvik i utførelsen som forringer kvaliteten og som ikke er meldt inn til byggherren innen 2 dager etter at avviket inntraff, på tross av at entreprenøren visste om eller burde ha visst om avviket.

Sanksjon i form av trekk er ikke begrensende for byggherrens håndtering av mangler i henhold til NS 8406.

C.2.31.2. Sanksjoner knyttet til mangelfull arbeidsvarsling

Ved brudd på arbeidsvarsling inklusive arbeidsvarslingsplaner skal forholdet utbedres umiddelbart. Om utbedringen ikke utføres ilegges entreprenøren et trekk på kr. 20 000 kr. pr. hverdag pr. tilfelle.

C.2.32. Sanksjonsloven med tilhørende forskrifter og forbud mot russisk bitumen

C.2.32.1. Entreprenørens plikt til å etterleve sanksjonsloven med tilhørende forskrifter

Partene har plikt til å opptre i overensstemmelse med sanksjonsloven av 16. april 2021 nr. 18 med tilhørende forskrifter.

Entreprenøren har ansvar og skal sørge for at selskaper i entreprenørens konsern eller selskaper som entreprenøren har kontrollerende eierskap eller myndighet i, kontraktmedhjelpere og enhver annen i leverandørkjeden, samt daglig leder, styreleder og andre ledende ansatte hos entreprenøren og i de nevnte selskaper opptre i overensstemmelse med ovennevnte regelverk.

C.2.32.2. Vesentlig mislighold

Brudd på kontraktens bestemmelser i punkt 1 ovenfor skal alltid anses som et vesentlig kontraktbrudd.

C.2.32.3. Erstatning

Byggherren kan kreve erstatning for ethvert økonomisk tap eller skade som han måtte lide som følge av entreprenørens brudd på kontraktens bestemmelser i punkt 1 ovenfor.

C.2.32.4. Heving

Med mindre entreprenøren retter kontraktbruddet innen kontraktens frister, kan byggherren heve hele eller deler av kontrakten i henhold til bestemmelsene i NS 8406 punkt 29.

C.2.32.5. Utskifting av kontraktmedhjelpere

Byggherren kan bestemme at entreprenøren skal skifte ut kontraktmedhjelpere dersom det avdekkes brudd på kontraktens bestemmelser i punkt 1.

C.2.32.6. Informasjonsplikt

Partene skal til enhver tid holde hverandre informert og oppdatert om forhold av betydning for kontraktens bestemmelser om sanksjonslovgivningen.

C.2.32.7. Dokumentasjon

Entreprenøren skal på forespørsel fra byggherren, og innen 14 dager etter at forespørselen er sendt, fremlegge dokumentasjon på etterlevelse av kontraktens bestemmelser i punkt 1 og/eller punkt 9. Dette gjelder blant annet dokumentasjon om

- (i) juridiske personer
- (ii) fysiske personer
- (iii) opprinnelse på varer, materialer og andre innsatsfaktorer som benyttes i gjennomføringen av kontraktarbeidene
- (iv) transport av varer, materialer og andre innsatsfaktorer som benyttes i gjennomføringen av kontraktarbeidene

Dette gjelder tilsvarende dokumentasjon fra underleverandører. Byggherren kan velge om han vil innhente slik dokumentasjon selv, eller om entreprenøren skal innhente dokumentasjonen fra underleverandørene.

C.2.32.8. Sanksjon for manglende dokumentasjon

Dersom entreprenørens dokumentasjon til byggherren er mangelfull, og entreprenøren ikke framskaffer den avtalte dokumentasjonen innen 14 dager etter å ha blitt gjort oppmerksom på forholdet, ilegges entreprenøren et trekk på kr 5000 per dag for hvert forhold inntil dokumentasjonen foreligger.

C.2.32.9. Spesielt om bitumen fra Russland

Noen typer bitumen er omfattet av kjøps- og importforbudet av råolje og petroleumsprodukter i sanksjonslovgivningen med tilhørende forskrifter.

Den politiske situasjonen innebærer at leveranser fra Russland nå er uforutsigbare, og kan medføre risiko for fremdriftsutfordringer i kontrakter.

I denne kontrakten skal det ikke brukes bitumen som er eksportert fra eller har sin opprinnelse i Russland, uavhengig av om det er omfattet av importforbudet eller ikke. Dette gjelder så lenge importforbudet for enkelte typer bitumen er omfattet av kjøps- og importforbudet av råolje og petroleumsprodukter i sanksjonslovgivningen med tilhørende forskrifter.

Kravene i punkt 7 (iii) om dokumentasjon på opprinnelse på varer, materialer og andre innsatsfaktorer som benyttes i gjennomføringen av kontraktarbeidene, gjelder også for denne bestemmelsen.

C.3. Avtaledokument

Mellom Innlandet fylkeskommune som byggherre foretaksnr. 974 642 034

og Xxxxxx som entreprenør foretaksnr. Xxx xxx xxx

er inngått følgende avtale:

1. Entreprenøren påtar seg å levere Xxxxxx.
2. Kontraksarbeidet skal leveres for:
  - Kontraktssum (ekskl. mva. og ekskl. priser for mannskap og maskiner)
(tilbud av åååå-mm-dd korrigert etter kontrollregning) kr xxxxxx
  - Korreksjon iflg. p 8 kr xxxxxx
  - Kontraktssum (ekskl. mva.) kr xxxxxx
3. Opplysninger om og betingelser for arbeidet er gitt i konkurransegrunnlaget og de tegninger og dokumenter dette henviser til.
4. Det er fastsatt følgende bindende tidsfrist(er): xxxxxx.
5. For overskridelse av frist(er) betaler entreprenøren til byggherren xxxxxx.
6. Entreprenøren skal levere byggherren garantierklæring for riktig oppfyllelse av entreprenørens forpliktelser i reklamasjonsperioden før overtagelse jf. NS 8406, pkt. 8 med suppleringer i punkt C.2.15.
7. Entreprenøren skal levere byggherren kopi av forsikringsbevis før kontraktsarbeidens start og ikke senere enn 28 dager etter at kontrakt er inngått, jf. NS 8406, pkt. 9 med suppleringer i punkt C.2.16.
8. Som en del av denne avtale inngår også vedlegg til avtaledokument ifølge vedleggsliste datert åååå-mm-dd.
9. Manglende oppfyllelse av punkt 7 kan medføre heving av kontrakten på grunn av vesentlig mislighold av kontraktsforpliktelse.

Dette avtaledokumentet er signert elektronisk.

D. Beskrivende del

Beskrivelsen består av generell beskrivelse (punkt D.1.1), spesiell beskrivelse for asfaltarbeider (punkt D.1.2), spesiell beskrivelse for den enkelte kontrakt (punkt D.1.3.), samt strekningsliste og mengdefortegnelse for den enkelte kontrakt (punkt D.1.4.).

D.1. Generell beskrivelse

Som standard beskrivelse gjelder Statens vegvesens håndbok nr. R761 Prosesskode-1 Standard beskrivelsestekster for vegkontrakter.

D.2. Spesiell beskrivelser for asfaltarbeider

Spesiell beskrivelse kommer i tillegg til eller i stedet for standard beskrivelse. Ved uoverensstemmelse gjelder spesiell beskrivelse foran bestemmelsene i standard beskrivelse, og punkt D.1.3 gjelder foran punkt D.1.2.

D.2.1. Arbeidsvarsling og sikring

Dersom ikke annet framgår av punkt D.1.3 Spesiell beskrivelse skal det benyttes ledebil. Krav til ledebil og anvendelse av ledebil skal være som angitt i håndbok N301 Arbeid på veg, kap. 3.5.3.

Ved asfaltering på veger hvor det kan gå trafikk i begge retninger, skal det være forvarsel om asfaltering på alle tilstøtende offentlige veger.

Ved arbeid i avsperrert kjørefelt på veg med flere felt i samme retning, skal innkjøringene til arbeidsområdet bemannes med trafikkdirigent.

For kontraktspunkt der vegskulderen skal justeres og vegstrekningen skal åpnes for trafikk før justeringen er utført, skal det skiltes med fareskilt nr. 117 med underskilt 808.153 «Høy asfaltkant» i perioden mellom dekkelegging og ferdig justering av vegskulder.

Kostnader til ledebil og 4 trafikkdirigenter skal kalkuleres inn i de øvrige enhetsprisene for kontraktspunktet. I tillegg kan det være angitt spesifikk arbeidsvarsling/sikring med egne prosesser og mengder i D1. Kostnader ut over dette gjøres opp som regningsarbeid.

Bruk av politi ut over det som ev. er angitt i punkt D.1.3 Spesiell beskrivelse skal avtales med byggherren på forhånd. Kostnader for politidirigering dekkes direkte av byggherren.

D.2.2. Materialer

Det skal benyttes bindemidler som angitt i håndbok N200 Vegbygging.

For generelle krav til tilslagsmaterialer henvises det til håndbok N200 Vegbygging.

For veger med ÅDT>5000 for Ab og Ska, kreves det at 50% av filler tilfredsstillende kravet til fremmedfiller og skal deklarerer.

For eventuelle spesielle krav til tilslagsmaterialer henvises det til kap. D1.3 Spesiell beskrivelse.

Dersom det i kap. D1.3 Spesiell beskrivelse er angitt krav til bruk av lyst steinmaterialer gjelder følgende:

- Lyshetsverdien L for materiale større enn 4 mm skal være minst 20 % (lyshetsklasse 3) målt som prosent av MgO-hvitt
- Kravene omfatter også eventuell avstrøingsmaterialer

For bestemmelse av lyshet gjelder følgende:

- Inndeling i lyshetsklasser iht. intern rapport 827 fra Veglaboratoriet:
  - L mindre enn 10 % gir lyshetsklasse 5 (dårligst)
  - L=10-20 % gir lyshetsklasse 4
  - L=20-30 % gir lyshetsklasse 3
  - L=30-40 % gir lyshetsklasse 2
  - L større enn 40 % gir lyshetsklasse 1 (best)

D.2.3. Resirkulert asfalt

All fresemasse og asfaltflak tilfaller entreprenøren. Eventuelle asfaltflak skal kjøres til godkjent mellomager eller godkjent deponi. Eventuelle fresemasser skal gjenbrukes i asfaltfabrikken, på anlegget eller kjøres til godkjent mellomager for resirkulert asfalt. Entreprenøren kan i byggemøte bli avkrevd dokumentasjon på at asfaltflak og fresemasse er håndtert i henhold til dette. Eventuelle mottaksavgifter for resirkulert asfalt skal være inkludert i arbeidsprosessenes priser.

I håndbok N200 er det åpnet for bruk av resirkulert asfalt i normerte massetyper. For å øke gjenvinningsandelen for asfalt oppfordres det generelt til gjenbruk ved produksjon av nye asfaltmasser.

Eventuell tilsetning av resirkulert asfalt i varmmasse skal oppgis i prosent av total masse i kontrollgrunnlaget (arbeidsresepten) sammen med angivelse av tilsettingmetode, hhv. kaldt i varm eller varmt i varm med eget utstyr for oppvarming. De generelle bestemmelser for dokumentasjon gjelder, ref. Dokumentasjon og kontroll av asfalt (Svv Rapporter nr. 882) kap 2.3.2 og håndbok N200 kapittel 4.8.3.1.

D.2.4. Utførelse

Eventuelle krav til utførelsestidspunkt, som for eksempel nattarbeid og helgearbeid, er angitt i kap. D1 pkt. 3 som «Arbeidstid». Med arbeidstid menes her tiden fra en begynner å sperre vegen og igangsetter trafikkdirigering til vegen igjen er åpen for fri ferdsel. Dersom byggherren utover dette finner det nødvendig å utføre kontraktspunkter som nattarbeid eller

helgearbeid, skal dette avtales i hvert enkelt tilfelle. Lovlig helgearbeid skal varsles byggherren senest 3 uker før arbeidet starter.

D.2.4.1. Generelt

Etter kontrakten har entreprenøren ansvar for å levere asfaltmassen, samt å legge denne. Asfalten skal oppfylle visse funksjonskrav som stilles i konkurransegrunnlaget. Kontrakter som er basert på resept- og sammensetningsspesifikasjoner inneholder ansvar for at dekket tilfredsstillende grunnleggende funksjonskrav, som alminnelig holdbarhet, homogenitet, at dekket ikke går i oppløsning osv. For å oppnå disse funksjonskravene skal entreprenøren forestå den nødvendige proporsjonering og prøveblanding. I dette inngår utarbeidelse av kontrollgrunnlag (arbeidsreseppter). Kontrakten medfører dermed et ansvar for å komponere en hensiktsmessig blanding. Derneft kommer ansvaret for handteringen av massen, og for utførelsen av arbeidet. Entreprenøren er nærmest til å oppdage feil, avvik og lignende, dersom blandingen ikke fungerer etter sin hensikt.

Det konkrete funksjonsansvaret kommer til uttrykk i flere av kontraktens underliggende dokumenter, som rundskriv, retningslinjer og håndbøker. Konkurransegrunnlaget inneholder henvisninger til disse. I dokumentene finnes standardiserte krav for materialer og arbeider. I tillegg inneholder de beskrivelse av funksjonskrav.

D.2.4.2. Jevnhet i lengde- og tverrprofil, bilmontert utstyr

Krav til initialjevnhet i tverr- og lengdeprofil målt med bilmontert utstyr gjøres gjeldende når dette er angitt i punkt D.1.4. Spesiell beskrivelse. Bilmontert utstyr betyr ViaPPS eller tilsvarende utstyr godkjent av Statens vegvesen.

På strekninger hvor det er krav til initialjevnhet på tvers, jf. punkt D.1.3. Spesiell beskrivelse, skal vegoverflaten være tilnærmet rettlinjert over kjørefeltet etter oppretting eller fresing og etter legging av slitelag.

Jevnhet i tverr- og lengdeprofil (IRI) beregnes for hvert kjørefelt som gjennomsnittsverdi basert på medianverdier for 20 m strekninger og gjennomsnitt av 3 måleserier. Måling startes og avsluttes 40-60 m utenfor aktuell dekkestreking slik at en får gyldige 20 m-verdier i hele parsellens lengde. Målinger av initialjevnhet skal foretas tidligst 1 uke og seinest innen 5 uker etter dekkelegging.

For beregning av initialverdier deles parsellen fortløpende i 100 m delparseller regnet fra første til siste hele 100-meters metreringsverdi iht. gyldig vegnett.

Krav til initialjevnhet på tvers (gjennomsnittsverdi):

Dekkevedlikehold: maksimum 5,0 mm. Ved nyanlegg gjelder tilsvarende krav i håndbok N200 Vegbygging.

Krav til jevnhet i på langs (IRI):

Initialjevnheten på langs IRI (gjennomsnittsverdi) skal være bedre enn jevnheten på dekket før tiltak, og ligge innenfor følgende krav.

ÅDT			
0-1500	1501-5000	5001-15000	> 15000
3,0	2,2	2,0	1,5

Ved nyanlegg gjelder tilsvarende krav i håndbok N200 Vegbygging.

D.2.4.3. Jevnhet i lengde- og tverrprofil, manuelt rettholt

Krav til jevnhet i skjøter er angitt i håndbok N200 kap. 4.2.2.2.

D.2.4.4. Jevnhet ved kumrammer, slukrammer og sluk

Høydeforskjellen mellom topp av kumrammer og vegdekket skal ikke være større enn +2/-6 mm.

Høydeforskjellen mellom topp av slukrammer og vegdekket skal ikke være større enn +0/-6 mm

For manuell måling av jevnhet henvises det til håndbok R211 kap. 4.2.1

D.2.4.5. Bindemiddel og tilsetning av vedheftingsmiddel

Tilbud på asfaltarbeider med varm, verksblandet asfaltmasse skal baseres på minimum bindemiddelinhold som beskrevet i håndbok N200 Vegbygging..

Hvis annet ikke er angitt i kap. D1 pkt. 3, skal det i asfaltbetong (Ab) og skjelettasfalt (Ska) benyttes bindemiddel av typen 70/100 og i asfaltgrusbetong (Agb) bindemiddel av typen 160/220.

Polymermodifisert bitumen skal inneholde polymer av typen termoplastisk elastomer i tilstrekkelig mengde til at asfaltmassen får de ønskede egenskaper mht. bestandighet, motstand mot deformasjon, fleksibilitet ved lave temperaturer, mv. Hvis annet ikke er angitt i kap. D1 pkt. 3, skal bindemiddelet tilfredsstillende til type 65/105-60 iht. tabell 4.10.1-5 i håndbok N200 Vegbygging, Krav til egenskaper for polymermodifisert bitumen.

I alle bituminøse masser skal det tilsettes vedheftingsmiddel, se håndbok N200 kap 4.10.5.1. Type og mengde skal dokumenteres. Til varmasfalt skal det tilsettes 0,3 – 0,5 %

amin. Til mykafalt skal det tilsettes 0,5 – 0,8 % amin. Det presiseres at det til asfalt produsert ved lavere temperatur skal tilsettes 0,4 – 0,6% amin selv om det benyttes skumbitumen som en del av bindemiddelet.

Til kaldasfalt skal minimum 0,8 % (masse) aktivt vedheftningsmiddel tilsettes (regnet av bindemiddelet). Ved tilpasning av bitumenemulsjon til aktuelt steinmateriale skal også vedheft dokumenteres.

Amintilsetningen regnes i % av vekten av bindemiddel i den aktuelle massen. Amin kan erstattes av silaner eller mineralske vedheftningsmidler dersom de oppfyller kravene i tabell 4.10.5.1-1 i håndbok N200.

Øvrige tilfeller hvor mineralsk vedheftningsmiddel ev. ikke tillates er angitt i kap. D1 pkt. 3 Spesiell beskrivelse.

Vedheftningen mellom steinmaterialer og bindemiddel skal tilfredsstillende krav i håndbok N200 kap. 4.10.5.1.

For overflatebehandling og penetrert puk med emulsjon skal det dokumenteres at bindemiddeldekningen oppfyller kravene i håndbok N200 kap. 4.10.2.2.

D.2.4.6. Rengjøring før asfaltering

Byggherrens anslag over behov for rengjøring gjelder før asfaltering og bare arealer som ikke skal freses, se egne prosesser og mengder i punkt D.1.4. Strekningsliste og mengdefortegnelse. Der det utføres fresing skal rengjøring være inkludert i enhetsprisen for fresingen. Rengjøring før legging av overflatebehandling er beskrevet under enkel overflatebehandling, Eo.

Entreprenøren er selv ansvarlig for å vurdere behov for rengjøring på hver enkelt strekning (uavhengig av om byggherre har angitt mengder i kap D1 pkt. 3 Spesiell beskrivelse). Det skal brukes feiebil med sug for rengjøring, ev. supplert med annen effektiv metode. Dersom rengjøringsbehovet avviker fra byggherrens mengdeangivelse, skal dette tas opp med byggherren på forhånd.

Der frest areal etterfølges av asfaltering, og strekningen åpnes for trafikk i mellomtiden, skal entreprenøren vurdere behov for rengjøring fortløpende i perioden fra fresing til asfaltering. Entreprenøren skal iverksette nødvendige rengjøringstiltak ved feiing med sug, ev. supplert med annen effektiv metode, se også punkt C.2.28.2 Hensyn til omgivelsene.

Endelig behov for rengjøring bestemmes av byggherren i samråd med entreprenøren før oppstart på den enkelte strekning.

D.2.4.7. Rengjøring under asfaltering og etter at arbeidene er avsluttet

Entreprenøren skal iverksette de nødvendige rengjøringstiltak, se også punkt C.2.28.2 Hensyn til omgivelsene og punkt C.2.17.4.11.1 Sanksjoner. Entreprenøren skal selv vurdere behovet for opprydding og rengjøring ved feiing med sug, ev. supplert med annen effektiv metode. Rengjøringsbehovet skal vurderes i samråd med byggherren.

D.2.4.8. Tverrprofil

Vegbanen skal ha et tverrfall etter tiltak som gjør at vann renner av og ikke blir liggende i kjørebanelen. Tverrfallet skal ikke være mindre gunstig etter asfaltering enn det var førdekketiltaket, ev. endring av tverrfall skal gjøres i samråd med byggherren.

D.2.4.9. Klebing

I punkt D.1.4 Strekningsliste og mengdefortegnelse er det angitt behov for klebing med egne prosesser og mengder. Oppgjør skjer etter oppmålt asfaltert areal.

Hele det aktuelle arealet inklusiv tversgående og langsgående skjøter skal være jevnt klebet og det skal ikke klebes utenfor det daglige leggearealet. Klebing skal utføres med et forbruk tilpasset dekkets overflatestruktur slik at flekker uten klebemiddel ikke oppstår, og samtidig sikrer god heft mellom lagene. Det henvises til Dokumentasjon og kontroll av asfalt (Sv Rapport nr. 882) kap. 2.7.2.

Det kreves god heft til underlaget for alle asfaltarbeider. Dersom det gamle asfaltdekket er av en slik beskaffenhet at det er urimelig å kreve god heft til underlaget, skal entreprenøren ta opp dette med byggherren i god tid før arbeidene starter.

Områder med manglende heft skal utbedres. Manglende heft dokumenteres som angitt i Dokumentasjon og kontroll av asfalt (Sv Rapport nr. 882) kap. 3.3.1. Varig utbedring av manglende heft skal normalt gjøres med samme massetype som i det opprinnelige dekket. Eventuelle utbedringer skal oppfylle gjeldende kvalitetskrav og fungere uten ytterligere tiltak i resten av reklamasjonstiden for dekket.

D.2.4.10. Oppretting

Ved opprettingsarbeider forutsettes det at oppgitt totalkvantum disponeres slik at jevnhet og tverrfall blir mest mulig ensartet over den aktuelle parsell. Dette kan innebære at det på delstrekninger må kjøres flere ganger, eller at oppretting kan sløyfes på deler av arealet. Eventuell justering av totalkvantum opp eller ned kan avtales med byggherren.

D.2.4.11. Planfresing og traufresing

Ved traufresing skal buttskjøt være inkludert i enhetsprisen. Ved planfresing og påfølgende asfaltering skal buttskjøter og langsgående leggeskjøter mot busslommer og avkjørsler være inkludert i enhetsprisen. Dybden på leggeskjøter skal være tilsvarende planlagt dekketykkelse og det skal legges en midlertidig asfaltkile minimum 20 cm bred dersom området har normal trafikkavvikling i påvente av asfaltering. Det skal heller ikke stå igjen kanter langs fortau eller ved refuger og trafikkøyer. Generelle krav til buttskjøter se punkt D.2.4.12.

Rengjøring skal være inkludert i enhetsprisene for fresing. Se egne avsnitt for krav til rengjøring.

Oppmåling av freste arealer skal skje strekningsvis og dokumenteres ved føring på leggerapporter på vanlig måte.

Eventuelle endringer av spesifisert fresedybde skal tas opp med byggherren på forhånd.

Fresing skal tilpasses stedlige forhold og variasjoner. Freseoverflaten skal ha fin struktur med maks. 10mm rilleavstand. Det skal ikke forekomme langsgående kanter etter planfresing.

Ved fresing av faste dekker skal det utvises særlig forsiktighet for å unngå skader på kantstein, kummer, sluk og eventuelt andre installasjoner i vegbanen.

Ved fresing inntil eller under rekkverk skal det ikke stå igjen langsgående kanter etter at asfaltarbeidene er ferdig.

Dersom det i kap. D1.3 Spesiell beskrivelse ikke er angitt krav til reasfaltering av traufreste arealer før trafikken settes på, skal entreprenøren som et minimum sørge for nødvendig skilting før påsetting av trafikk. For øvrig henvises det til krav om kontinuerlig drift og rengjøring.

D.2.4.12. Buttskjøter

I punkt D.1. 4 Strekningsliste og mengdefortegnelse er det angitt behov for fresing av buttskjøter med egne prosesser og mengder

På kontraktspunkter som angitt særskilt i punkt D.1.3 Spesiell beskrivelse, skal skjøter mellom arbeidsskift (dagskjøter) etableres ved fresing og klebing 4 meter inn på forrige skifts avslutning. Masseforbruk i skjøtene måles for oppgjør sammen med asfaltmassen i det aktuelle laget. Klebing måles for oppgjør sammen med de øvrige arealer for klebing. Fresing og alle andre kostnader skal være inkludert i øvrige enhetspriser.

D.2.4.13. Forvarming

Fjerning av termoplast skal være inkludert i prisen for aktuelt tiltak med forvarming.

D.2.4.14. Langsgående kant

Langsgående ytterkant skal legges snorrett og følge den naturlige vegkant. Det skal brukes snor eller annen form for formering av ytterkant. I kurver skal kanten ha en jevn sving gjennom hele kurven. Langsgående kanter som blir underkjent av byggherren skal sages før kantfylling.

Entreprenøren skal legge begge sider fortløpende slik at det ikke blir stående igjen åpne langsgående kanter i kjørebanelen etter at arbeidet på strekningen er avsluttet for dagen eller skiftet.

Dersom det av uforutsette grunner blir stående igjen åpne langsgående kanter som stedvis er over 15 mm høye eller er mer enn 6 mm som et gjennomsnitt over 100 meter, skal det skiltes med skilt 156 "Annen fare" og underskilt 808 "Langsgående asfaltkant". Blir strekningen med langsgående kant over 500 meter, eller strekningen går gjennom kryssområde, skal det være gjentagende skilting.

D.2.4.15. Kummer og sluk

I punkt D.1. 4 Strekningsliste og mengdefortegnelse har byggherren angitt behov mht. kummer og sluk med egne prosesser og mengder. Prisen på justering av kummer og sluk skal dekke alle kostnader forbundet med dette, basert på beskrivelsen av de enkelte kontraktpunkt.

All koordinering av arbeider med kummer og sluk, herunder varsling av eiere til disse, er entreprenørens ansvar. Arbeider med kummer og sluk skal gjøres i takt med andre arbeider på veien. Eventuell justering av høyder skal gjøres med samme masse som i slitelaget på den aktuelle veien. Sluk og kumlukk skal dekkes til ved asfaltering for å unngå tilgrising av kumlukk og at det kommer asfalt ned i kummer og sluk. Kumlukk og slukrister skal være løse etter asfaltering.

Dersom det freste arealet påsettes trafikk før legging av ny asfalt, skal alle kummer og sluk først høydejusteres til plan for frest areal i tillegg til høydejusteringen til plan for nytt asfaltdekke. Justeringene skal skje i samsvar med produsentens beskrivelser, og det skal benyttes samme massekvalitet som i nytt asfaltlag.

D.2.4.16. Skråkant

Som angitt i Dokumentasjon og kontroll av asfalt (Svv Rapporter nr. 882) kap. 2.7.1 skal det etter legging av slitelag kantfylles skulder senest 1 uke etter legging. Som alternativ til

kantfylling kan slitelaget avsluttes med skråkant med maksimum helning på 1:5 som komprimeres. Ut fra stedlige forhold kan byggherren i enkelte tilfeller avvike dette og tillate maksimum helning 1:2. Med mindre annet er angitt, kan bruk av glatteplate montert på screed betraktes som tilfredsstillende komprimering. Legging av skråkant skal være inkludert i enhetsprisene.

D.2.4.17. Legging utenfor vegbanen

Legging utenfor vegbanen skal være inkludert i totale mengder som angitt for hvert enkelt punkt.

Legging av dekker på busslommer, utspleisinger av kryss, avkjørsler o.l. skal utføres i takt med dekkearbeidene forøvrig. Dekket på nevnte arealer skal ha et tverrfall etter tiltak som gjør at vann renner av og ikke blir liggende i kjørebane. Det legges dekke på alle busslommer på strekningen.

Valg av massetype i avkjørsler avklares med byggherren før oppstart. Ved kryss med offentlig veg skal det utspleises 3 m og ved private utkjørsler ca. 1 m. Videre skal eventuelle mellomliggende arealer mellom kjøreveg og gang- og sykkelveg asfalteres i hel lengde, slik at det blir jevne overganger mellom kjøreveg og gang- og sykkelveg.

Alle asfaltarbeider utenfor vegbanen skal komprimeres med dertil egnet utstyr. Kostnader i forbindelse med legging utenfor vegbanen, herunder også ev. håndlegging, skal være inkludert i enhetsprisene.

D.2.4.18. Avstrøing

Entreprenøren må selv vurdere behovet for avstrøing. Eventuelle fete og glatte partier skal avstrøs med materialer av tilsvarende kvalitet som tilslaget i asfaltmassen. Avstrøingen vales ned i dekket mens det ennå er varmt, og overskuddsmaterialet fjernes. Dersom det etter at arbeidene er avsluttet forekommer glatte partier, skal entreprenøren sørge for skilting og varsle byggherren. For glatte partier som ikke tilfredsstillt kravene til friksjon krever byggherren at entreprenøren iverksetter nødvendige tiltak slik at kravene til friksjon blir oppfylt. Entreprenøren har ansvar for å vedlikeholde skilting frem til tiltak er utført.

D.2.4.19. Skuldre

Mengder og type materiale for oppjustering av skuldre er som angitt i kap. D1 pkt. 4 Strekningsliste og mengdefortegnelse. I prisen skal inngå masse, transport, utlegging og komprimering. Mengden gjøres opp etter medgått masse som dokumenteres med veiesedler.

Ved legging av ubundne materialer og knust asfalt i flere lag skal hvert lag komprimeres for å unngå løse materialer som dras inn i kjørebane. Materialet skal legges ut i bredde tilpasset

stedlige forhold. Hvis annet ikke er avtalt, er maksimal utleggerbredde 25 cm. Etter utlegging skal massen komprimeres tilstrekkelig, dvs. slik at skulderen ikke gir etter ved belastning av trafikk. Av hensyn til oppmerking og trafikksikkerhet skal entreprenøren feie kjørebanelen ved behov i en periode på 3 uker etter legging av skuldre.

D.2.4.20. Kontinuerlig drift

Dersom annet ikke er avtalt kreves kontinuerlig drift på et punkt som er påbegynt til alle prosesser på vedkommende punkt er ferdige. Ved brudd på dette kravet vil det bli ilagt en mulkt som angitt i kapittel C2.

D.2.4.21. Formerking

Dersom annet ikke er angitt i punkt D.1. 4 Strekningsliste og mengdefortegnelse, skal entreprenøren på tofeltsveger sikre alle midtlinjer ved midlertidig oppmerking (merking av støttepunkt). Tilsvarende skal entreprenøren på flerfeltsveger sikre både felt- og skillelinjer og eventuelle kantlinjer ved midlertidig oppmerking (merking av støttepunkt). Dette skal gjøres umiddelbart etter legging eller planfresing.

Formerking av senterlinje skal maksimalt avvike 5 cm fra midtpunktet mellom dekkekant i vegens tverrprofil. Støttepunktene merkes med 30 meter avstand på rettlinje og 15-30 meter i kurver. Det bør minimum vises tre merker samtidig i trafikretningen. Merking (støttepunkter) utføres med hvit (spray) maling.

På vegger uten vegbelysning skal det i tillegg benyttes gule, midlertidige vegbanereflektorer på midtlinjer når asfaltering skjer etter 1. august. Entreprenøren har ansvaret for at reflektorene er virksomme i minst 14 dager etter dekkelegging og at de umiddelbart blir fornyet dersom de blir revet bort eller skades på annen måte.

Kravet til sikring av linjer gjelder alle lag og tiltak.

Dersom byggherren i punkt D.1. 4 Strekningsliste og mengdefortegnelse ikke har bedt om egne priser på formerking, skal formerkingen være inkludert i de øvrige enhetspriser.

D.2.4.22. Påsetting av trafikk

Entreprenøren skal sørge for at trafikken ikke kommer inn på arealer som er klebet eller på nylagt dekke før dette er tilstrekkelig avkjølt.

På strekninger uten krav til jevnhet på tvers, og med 2 eller flere felt, kan trafikken tidligst settes på når overflatetemperaturen på det nylagte asfaltdekket er målt og har sunket til:

- 80 °C for masser med PMB
- 60 °C for Ma
- 70 °C for andre masser

Måling gjennomføres i sporområdet med mindre annet er avtalt spesielt. Entreprenøren kan i samråd med byggherren bruke vann for å kjøle ned asfalten før trafikken settes på, for eksempel ved høye lufttemperaturer. Måling av dekkets overflatetemperatur skal da tidligst gjennomføres 15 minutter etter at vannet på dekkeoverflaten er fordampnet.

D.2.4.23. Komprimering

Komprimering skal gjennomføres i henhold til komprimeringsplan som beskrevet i Dokumentasjon og kontroll av asfalt (Svv Rapport nr. 882) kap. 2.4.4.

D.2.4.24. Bruk av transport av tungt anleggsutstyr

Vegdirektoratet har gitt generelt unntak fra bestemmelsene om maksimal aksellast og totalvekt (jf. vedlegg 1 til forskrift om bruk av kjøretøy) for utstyr brukt til vedlikehold av vegdekker. Bruk av et konkret utstyr hvor det er reell fare for overbelastning av vegen, skal i hvert enkelt tilfelle vurderes opp mot bæreevnen og andre relevante forhold på de vegene som skal vedlikeholdes. Disse vurderingene skal gjøres av byggherren. I vurderingen skal det tas hensyn til totalvekt, aksellast, trykk mot overflaten og ev. andre relevante forhold ved utstyret.

Det presiseres at transport av utstyret til og fra arbeidsområdet omfattes av "Forskrift om bruk av kjøretøy" med tilhørende regelverk for dispensasjoner.

D.2.4.25. Blandverkstype, Ska

Til produksjon av skjelettasfalt (Ska) skal det benyttes satsblandeverk. Trommelblandeverk tillates ikke om ikke annet er angitt i spesiell beskrivelse for den enkelte kontrakt (kap. D1 pkt. 3).

D.2.4.26. Asfalt produsert ved redusert temperatur

Generelt

Ved anvendelse av egnede tilsetningsmidler og/eller endringer i produksjonsmetode kan asfalt produseres ved lavere temperaturer enn det som kreves ved tradisjonell produksjon av asfalt jf. håndbok N200 kap. 4.9.5.1.

Entreprenøren skal orientere byggherren om sitt valg. Nærmere avtale gjøres i byggemøte. Byggherren kan på saklig grunn si nei til asfalt produsert etter denne metoden.

For produksjon ved lavere temperaturer skal det legges frem dokumentasjon som viser entreprenørens valg av produksjonstemperatur. I tillegg skal entreprenøren beskrive hvordan valgt metode for produksjon ved lavere temperatur tilfredsstiller kravene i konkurransegrunnlaget. For temperaturkrav ved utlegging henvises det til håndbok N200 kap. 4.9.5.1.

Ev. produksjon av skjelettasfalt, Ska, ved redusert temperatur skal vurderes spesielt i samråd med byggherren.

D.2.5. Spesielle forhold

Det vises til punkt D.1.3 for spesielle forhold for den enkelte kontrakt.

Orientering

a.) Kontrakten omfatter fresing, oppretting med asfalt, slitelag asfalt, flatlapping, utlegging av gjenbruksasfalt, armering, utlegging av kantmasse og opparbeidelse av nye fartshumper. Det er både natt og dagarbeid i kontrakten.

b.) Byggherren vil i denne kontrakten ta hensyn til utslipp av CO₂eq i tillegg til pris ved tildelingen av kontrakten.

Dette vil bidra til å redusere de miljømessige konsekvensene ved produksjon og utlegging av asfalt. Tildeling av kontrakt vil skje på bakgrunn av vedleggene "Vekting av CO₂_2022" og "Tilleggsliste for EPD til asfalt" og gjelder i denne kontrakt følgende kontraktspunkter: pkt. 01 til og med pkt. 17.

c.) Reklamasjonstiden for denne kontrakten er 5 år, og løper fra 1. oktober i leggeåret.

d.) Punkter som kan ses i sammenheng: Pkt. 04, 05 og 17

Første dato oppstart

21.05.2024

Merknad

a.) Avhengig av klimatiske forhold, kan det være aktuelt med tidligere eller senere oppstart, men ikke senere enn 01.06.2024

Siste dato for ferdig utført arbeid

18.10.2024

Merknad

a.) Tidsrom for utførelse av pkt. 01 og 12 planlegges i samråd med byggherren.

b.) Tidsrom for utførelse av pkt. 17 planlegges i samråd med byggherren, antatt tidligst oppstart 1. august.

Materialer

a.) I denne kontrakten skal all fremmedfiller være av typen kalksteinsfiller. Kalksteinsfiller skal tilfredstille kravet til fremdefiller i N200 og skal deklarerer iht til NS-EN 13043. Kravet gjelder også Agb masser, og er uavhengig av ÅDT i denne kontrakten.

b.) I alle Agb, Ab og Ska masser skal det brukes kalksteinsfiller, og være minimum 50% av total fillermengde i reseptkurven, uavhengig av ÅDT i de enkelte punkt.

Kontroll

a.) I denne kontrakten skal all dokumentert egen kontroll utført på veg av entreprenøren, foretas av eget kvalifisert lab. personell.

b.) For massetyperne Ab og Ska i kontrakten gjelder WT-krav som angitt for slitelag og bindlag i N200. og for opprettingsmasser gjelder krav i N200 som angitt for bindlagsmasser. Nevnte krav skal være tilfredsstillt både for typeprøving og for borkjerner tatt ut i forbindelse med stikkprøvekontroll i felten. Eventuell stikkprøvekontroll av krav til Wheel-Track i felten vil bli gjennomført som rettet prøvetaking mot svake punkt. Kontrollengden er 1000 m i en leggebredde/kjørefeltbredde.

Følgende trekkregler gjelder ved stikkprøvekontrollen:

Krav PRDAIR (%)	PRDAIR (%) stikkprøvekontroll veg	Trekk (%)
5	$7 < \text{PRDAIR} \leq 9$	30
	$9 < \text{PRDAIR} \leq 10$	50
	$\text{PRDAIR} > 10$	100 (fjernes)
7	$9 < \text{PRDAIR} \leq 11$	30
	$11 < \text{PRDAIR} \leq 12$	50
	$\text{PRDAIR} > 12$	100 (fjernes)

c.) Hastighet på utlegger skal ikke overskride 5,5m/min på slitelag, og 7,0 m/min på opprettingslag.

d.) Hastighet på traufresing/planfresing skal ikke overskride 17 m/min.

Krav til utstyr

a.) På alt opprettingsarbeid og ett lags slitelagsdekker skal det benyttes gummihjulsvals, eller 3-hjulsvals, i tillegg til slettvals. Dette gjelder alle massetyper.

Utførelse

- a.) Fartshumper skal være utformet som vist i Håndbok V 128 for fartsdempende tiltak. Masse av type Ab 11 skal benyttes til oppbygging av fartshumper. Det freses leggekanten i hver ende av fartshumpene. Fresing og asfaltering skal utføres samtidig. Entreprenøren skal dokumentere at utførelsen er i forhold til tillatte toleranser.
- b.) På punkter hvor det skal asfalteres etter planfresing/traufresing skal freseprisen inkludere fresing helt inn til kantsteiner og trafikkøyer. Det skal freses skråkant mot kryss/avkj og busslommer, hvis fresingen blir liggende ut over ett døgn. Skråkantene skal freses opp igjen når asfalt skal legges. Dette skal være inkludert i enhetsprisen. Ved fresing inntil eller under rekkverk skal det ikke stå igjen langsgående kanter etter at asfaltarbeidene er ferdig.
- c.) Forbud mot produksjon av skjelettasfalt (Ska) i trommelblandeverk gjelder ikke for denne kontrakten, men byggherren vil be om entreprenørens erfaringer med Ska (Sma) i trommelblandeverk.
- d.) På alle punkt er entreprenøren ansvarlig for at rengjøring av vegbane er utført før asfaltering. Det skal brukes feiebil med sug for rengjøring, denne operasjonen skal være inkludert i enhetsprisen for asfaltmassen.
- e.) Private avkjørsler skal ha en lengde på 2 meter fra asfaltkant, og skal være inkludert i prisen for slitelags prosessen.
- f.) Pkt. 02: Fresemassen skal transporteres til byggherrens lagerplass ved Øverstrøm; Fv.1924 S1 D1 m 3000. Kostnaden for dette skal være inkludert i prosessen for traufresing.
- g.) Pkt. 03: Prosessen 653.0000 Armering; Det skal benyttes bitumenbasert asfaltarmering av typen HaTelit Asfaltarmering C 40/17 eller tilsvarende produkt med tilsvarende tekniske egenskaper. Armeringen skal legges i hele vegens bredde og monteres etter leverandørens beskrivelser. For Prosess 632.1301 og 651.9300 gjelder følgende: Fresemassen som blir frest vekk skal mellomlagres, for siden å bli lagt ut med utlegger over armeringen. Entreprenøren er selv ansvarlig for å finne egen lagringsplass for fresemassen. Kostnader knyttet til mellomlagring av fresemassen, skal være inkludert i prosessen for planfresing.
- h.) Pkt. 04, pkt. 05 og pkt. 17: Fresemassen skal transporteres til lagerplass ved Engemoen grustak; Fv.26 S3 D1 m 4155. Kostnaden for dette skal være inkludert i prosessen for planfresing i de respektive punkt.
- i.) Pkt. 10 og pkt. 16: Fresemassen skal transporteres til byggherrens lagerplass ved Husom (Chausseen 845); gamle Rv.3 S3 D10 m 1640. Kostnaden for dette skal være inkludert i prosessen for planfresing i de respektive punkt.
- j.) Pkt. 18 flatlapping skal legges i hele kjørefelt, lengden på flatlappene kan variere fra 50 - 400 m. I alle endeskjøter skal det freses leggekant, dette skal være inkludert i enhetsprisen for flatlapping.
- k.) Pkt. 19 hvor det er beskrevet fartshumper, er dette fartshumper som kommer som tillegg til fartshumpene som er beskrevet punktene. Mengde er usikkert.
- l.) Pkt. 20 hvor det er beskrevet kantfylling, vil byggherren påvise behov av dette.

Arbeidsvarsling

a.) Entreprenøren er ansvarlig for utarbeidelse av alle arbeidsvarslingsplaner, og søknad om vedtak sendes Statens vegvesen.

Arbeidet skal ikke startes før arbeidsvarslingsplanen er godkjent, og vedtak er mottatt. Entreprenøren må påberegne min. 14 dages behandlingstid.

b.) Entreprenøren er ansvarlig for å søke om dispensasjon fra støyforskriftene ved nattarbeid.

c.) Alle offentlige tilknytningsveger skal bemannes med trafikkvakter.

d.) Ved langsgående asfaltkant og fresekanter skal det skiltes etter krav i HB N301.

e.) Ved arbeid i nærhet eller ved kryssing av jernbane, skal det benyttes sikringsvakt godkjent av jernbanemyndighet. Dette skal være inkludert i enhetsprisen for det aktuelle punkt.

f.) Pkt. 02, 03, 04, 05, 10, 13, 14, 15 og 17 skal det settes opp informasjonsskilt, om arbeidet på strekningen. Disse skiltene skal settes opp en uke før arbeidet starter. Kostnaden kalkuleres inn pr. kontraktspunkt.

Arbeidstid

Følgende punkter er nattarbeid i tidsrommet: kl. 21.00 - 06:00:

Pkt. 02.

Følgende punkt er kveld/nattarbeid i tidsrommet: kl. 19:00 - 06:00:

Pkt. 03, 05 og 17.

Resterende punkter er dag arbeid, kl. 06:00 - 22:00.

Det kan forekomme endringer på arbeidstider avhengig av skiltmyndigheters krav.

Andre vilkår

a.) Dersom det er nødvendig med utskifting av gategods og/eller justeringsringer skal dette sjekkes i god tid før arbeidet starter. Medgåtte materialer faktureres som regningsarbeid. Arbeidskostnader skal være inkludert i enhetsprisen.

b.) Entreprenøren må sørge for at parkert utstyr ikke er til hinder for allmenn ferdsel, og at det er gitt tillatelse fra grunneier.

c.) Skriftlig kommunikasjon og utveksling av data (HMS, Kvalitet etc.) mellom entreprenør og byggherre foregår i Microsoft Teams.

d.) Eventuell tilleggsarbeider skal reflektere prisnivået på kontraktens enhetspriser.

e.) Der ikke annet er beskrevet, tilfaller fresemassen entreprenøren. Kostnader for transport skal være inkludert i enhetsprisen for fresing.

f.) Det er entreprenøren sitt ansvar å sjekke tillatt aksellast og fremkommelighet, på benyttet vegnett i kontrakten.

g.) Entreprenøren må ta høyde for at det kan oppstå ventetid på transport pga. andre veiarbeider som pågår på veinettet.

D1.4/E3 Strekningsliste og
mengdefortegnelse

Typekode	Prosessnavn	Lengde m	Areal m2	Forbruk kg/m2	Mengde	Enhet	Enh.pris kr	Sum kr
Punkt 01A								
3416 FV21 K S14D1 M5520-7160 Tobøl S - Børrud N, Eidskog kommune								
632.1301	Fresing asfalt, planfresing Dybde 10-40 mm	150	1 050	0	1 050	m2		
632.1400	Fresing asfalt, buttskjøt	20	140	0	140	m2		
633.3216	Oppretting Ag 16	1 640	11 480	100	1 148	tonn		
652.1211	Slitelag Ab 11	1 640	11 808	80	945	tonn		
654.0000	Klebing	1 640	23 288	0	23 288	m2		
699.2200	Transport	1 640	0		2 093	tonn		
SUM Punkt:								
Punkt 02A								
3415 FV24 K S1D1 M0-607 Skarnes x Fv 175. - Korsmo r.kj. , Sør-Odal kommune inkl. 2 stk. rundkjøringer								
463.8000	Justering av kummer og sluk	607	0	0	3	stk		
632.1540	Fresing asfalt, trau 10-40	607	7 466	0	7 466	m2		
652.1311	Slitelag Ska 11	607	7 466	100	747	tonn		
654.0000	Klebing	607	7 466	0	7 466	m2		
699.2200	Transport	607	0		747	tonn		
SUM Punkt:								
Punkt 03A								
3414 FV24 K S4D1 M1260-3400 Grønnerud - Sand S, Nord-Odal kommune								
632.1301	Fresing asfalt, planfresing Dybde 10-50 mm	460	3 220	0	3 220	m2		
632.1400	Fresing asfalt, buttskjøt	20	144	0	144	m2		
633.3216	Oppretting Ag 16	2 140	14 980	100	1 498	tonn		
652.1311	Slitelag Ska 11	2 140	15 408	90	1 387	tonn		
651.9300	Bindlag Gja (kaldgjev.-veg) Fresemasse utlagt over armering	460	3 312	100	331	tonn		
653.0000	Armering	460	3 220	0	3 220	m2		
654.0000	Armering med bitumenbasert fiberduk Klebing	2 140	30 388	0	30 388	m2		
699.2200	Transport	2 140	0		2 885	tonn		
SUM Punkt:								

D1.4/E3 Strekningsliste og
mengdefortegnelse

Typekode	Prosessnavn	Lengde m	Areal m2	Forbruk kg/m2	Mengde	Enhet	Enh.pris kr	Sum kr
Punkt 04A								
3421 FV26 K S4D1 M2800 - S5D1 M1020 Mosanden S - Slettmovegen, Trysil kommune								
632.1301	Fresing asfalt, planfresing 0-60 mm	90	675	0	675	m2		
632.1400	Fresing asfalt, buttskjøt	20	150	0	150	m2		
632.1600	Fresing asfalt, leggekant	350	350	0	350	m2		
633.3211	Oppretting Ag 11 pkt.oppretting	3 896	0	0	450	tonn		
652.1111	Slitelag Agb 11	3 896	29 220	100	2 922	tonn		
654.0000	Klebing	3 896	29 220	0	29 220	m2		
699.2200	Transport	3 896	0		3 372	tonn		
SUM Punkt:								
Punkt 05A								
3421 FV26 K S4D10 M4-402 Innbygda vest - Innbygda rundkj., Trysil kommune								
innkl. 1 stk. rundkjøring								
463.8000	Justering av kummer og sluk All justering ved fresing og asfaltering	398	2 786	0	3	stk		
632.1301	Fresing asfalt, planfresing	398	2 786	0	2 786	m2		
652.1211	Slitelag Ab 11	398	2 786	90	247	tonn		
654.0000	Klebing	398	2 786	0	2 744	m2		
699.2200	Transport	398	0		247	tonn		
SUM Punkt:								
Punkt 06A								
3415 FV175 K S7D1 M700-2700 Skarnesberget - Økner, Sør-Odal kommune								
632.1400	Fresing asfalt, buttskjøt	20	140	0	140	m2		
633.3211	Oppretting Ag 11 pkt.oppretting	2 000	14 000	0	300	tonn		
652.1111	Slitelag Agb 11	2 000	14 000	100	1 400	tonn		
654.0000	Klebing	2 000	18 000	0	18 000	m2		
699.2200	Transport	2 000	0		1 700	tonn		
SUM Punkt:								

D1.4/E3 Strekningsliste og
mengdefortegnelse

Typekode	Prosessnavn	Lengde m	Areal m2	Forbruk kg/m2	Mengde	Enhet	Enh.pris kr	Sum kr
Punkt 07A								
3416 FV202 K S1D1 M4-820 Skotterud X Rv 2 - Skotterud X Fv 1988, Eidskog kommune								
632.1540	Fresing asfalt, trau 10-40	816	6 528	0	6 528	m2		
652.1211	Slitelag Ab 11	816	6 528	100	653	tonn		
654.0000	Klebing	816	6 528	0	6 528	m2		
699.2200	Transport	816	0		653	tonn		
SUM Punkt:								
Punkt 08A								
3414 FV209 K S3D1 M10400 - S4D1 M2330 Skulstad - Fjell ferist, Nord-Odal kommune								
632.1301	Fresing asfalt, planfresing Dybde 10-40 mm	75	495	0	495	m2		
632.1400	Fresing asfalt, buttskjøt	40	280	0	280	m2		
633.3216	Oppretting Ag 16	2 377	16 164	100	1 616	tonn		
652.1211	Slitelag Ab 11	2 377	16 639	80	1 331	tonn		
654.0000	Klebing	2 377	32 803	0	32 803	m2		
699.2200	Transport	2 377	0		2 947	tonn		
SUM Punkt:								
Punkt 09A								
3417 FV210 K S4D1 M2160-4750 Oppaker - Oppset S, Grue kommune								
632.1400	Fresing asfalt, buttskjøt	2 590	17 094	0	145	m2		
633.3216	Oppretting Ag 16 pkt.oppretting	2 590	0	0	300	tonn		
652.1111	Slitelag Agb 11	2 590	17 094	100	1 709	tonn		
654.0000	Klebing	2 590	20 720	0	20 720	m2		
699.2200	Transport	2 590	0		2 009	tonn		
SUM Punkt:								
Punkt 10A								
3422 FV215 K S1D1 M1035-2180 Rena bru Ø - Renabakken, Åmot kommune								
632.1301	Fresing asfalt, planfresing Dybde 10-40 mm	1 145	7 214	0	7 214	m2		
652.1211	Slitelag Ab 11	1 145	7 214	90	649	tonn		
654.0000	Klebing	1 145	7 214	0	7 214	m2		
699.2200	Transport	1 145	0		649	tonn		
SUM Punkt:								

D1.4/E3 Strekningsliste og
mengdefortegnelse

Typekode	Prosessnavn	Lengde m	Areal m2	Forbruk kg/m2	Mengde	Enhet	Enh.pris kr	Sum kr
Punkt 11A								
3420 FV235 K S2D1 M6510 - S3D1 M1432 Indset - Skjelmoen, Elverum kommune								
633.3211	Oppretting Ag 11 pkt.oppretting	3 814	24 791	0	400	tonn		
652.1111	Slitelag Agb 11	3 814	24 791	110	2 726	tonn		
632.1400	Fresing asfalt, buttskjøt	20	130	0	130	m2		
654.0000	Klebing	3 814	30 512	0	30 512	m2		
699.2200	Transport	3 814	0		3 126	tonn		
SUM Punkt:								
Punkt 12A								
3417 FV1869 K S1D1 M3-5400 Røgden bruk - Svennisilta, Grue kommune								
632.1400	Fresing asfalt, buttskjøt	17	119	0	119	m2		
633.3211	Oppretting Ag 11 pkt.oppretting	5 397	33 461	0	400	tonn		
652.1111	Slitelag Agb 11	5 397	33 461	100	3 346	tonn		
654.0000	Klebing	5 397	0	0	39 300	m2		
699.2200	Transport	5 397	0		3 746	tonn		
SUM Punkt:								
Punkt 13A								
3401 FV1992 K S1D1 M7-1665 Lier x Rv 2 - Granli x Fv 2003, Kongsvinger kommune								
632.1400	Fresing asfalt, buttskjøt	20	135	0	135	m2		
633.3216	Oppretting Ag 16	1 658	11 175	100	1 118	tonn		
652.1211	Slitelag Ab 11	1 658	11 175	80	894	tonn		
654.0000	Klebing	1 658	22 217	0	22 217	m2		
699.2200	Transport	1 658	0		2 012	tonn		
SUM Punkt:								
Punkt 14A								
3418 FV2062 K S1D1 M4-1441 Austad - Arneberg bru Ø, Åsnes kommune								
632.1400	Fresing asfalt, buttskjøt	20	120	0	120	m2		
633.3216	Oppretting Ag 16 Kant-/punktoppetting	1 437	8 622	0	200	tonn		
652.1111	Slitelag Agb 11	1 437	8 622	90	776	tonn		
654.0000	Klebing	1 437	8 622	0	8 658	m2		
699.2200	Transport	1 437	0		976	tonn		
SUM Punkt:								

D1.4/E3 Strekningsliste og
mengdefortegnelse

Typekode	Prosessnavn	Lengde m	Areal m2	Forbruk kg/m2	Mengde	Enhet	Enh.pris kr	Sum kr
Punkt 15A								
3418 FV2062 K S1D1 M1780-2240 Arneberg bru V - Hof Idrettspark, Åsnes kommune								
632.1400	Fresing asfalt, buttskjøt	20	120	0	120	m2		
633.3211	Oppretting Ag 11	460	0	0	100	tonn		
652.1111	pkt.oppretting Slitelag Agb 11	460	2 760	100	276	tonn		
654.0000	Klebing	460	3 680	0	3 680	m2		
699.2200	Transport	460	0		376	tonn		
SUM Punkt:								
Punkt 16A								
3420 FV2148 K S1D1 M1580-2820 Olaf Aakranns veg - Skogmuseet, Elverum kommune								
463.8000	Justering av kummer og sluk	1 240	0	0	45	stk		
632.1301	Fresing asfalt, planfresing Dybde 10-40 mm	440	2 640	0	2 640	m2		
632.1400	Fresing asfalt, buttskjøt	20	120	0	120	m2		
632.1600	Fresing asfalt, leggekant	1 240	0	0	280	m2		
633.3211	Oppretting Ag 11	210	1 470	80	118	tonn		
652.1211	pkt.oppretting Slitelag Ab 11	1 240	8 060	90	725	tonn		
654.0000	Klebing	1 240	9 920	0	9 920	m2		
699.2200	Transport	1 240	0		843	tonn		
699.9998	Div arbeider Modifisert sirkelhump 50 km/t	1 240	0	0	4	stk		
SUM Punkt:								
Punkt 17A								
3421 FV2172 K S1D1 M3750-5485 Kvernmo - Innbygda R.kj., Trysil kommune								
463.8000	Justering av kummer og sluk	1 735	0	0	50	stk		
632.1301	Fresing asfalt, planfresing Dybde 10-40 mm	1 735	14 748	0	14 748	m2		
652.1211	Slitelag Ab 11	1 735	14 748	90	1 327	tonn		
654.0000	Klebing	1 735	14 748	0	14 748	m2		
699.2200	Transport	1 735	0		1 327	tonn		
699.9998	Div arbeider Modifisert sirkelhump 50 km/t	1 735	0	0	9	stk		
SUM Punkt:								

**D1.4/E3 Strekningsliste og
mengdefortegnelse**

Typekode	Prosessnavn	Lengde m	Areal m2	Forbruk kg/m2	Mengde	Enhet	Enh.pris kr	Sum kr
Punkt 18								
Flatlapping av fylkesveger i Glåmdalen, Solør og Sør Østerdalen								
622.3311	Flatelapping Agb 11	0	0		6 000	tonn	_____	_____
654.0000	Klebing	0	0		30 000	m2	_____	_____
699.2200	Transport	0	0		4 000	tonn	_____	_____
	Transportlengde 0 - 80 km							
699.2200	Transport	0	0		2 000	tonn	_____	_____
	Transportlengde 81 - 150 km							
							SUM Punkt:	_____
Punkt 19								
Fartshumper i Glåmdalen, Solør og Sør Østerdalen								
699.9998	Div arbeider	0	0		5	stk	_____	_____
	Fartshump modifisert/opphøyd gangfelt 40 km/t							
699.9998	Div arbeider	0	0		5	stk	_____	_____
	Fartshump modifisert/opphøyd gangfelt 50 km/t							
							SUM Punkt:	_____
Punkt 20								
Kantfylling av fylkesveger i kontakten								
699.4010	Kantfylling skulder Ak	0	0		1 000	tonn	_____	_____
699.2200	Transport	0	0		650	tonn	_____	_____
	Transportlengde 0 - 80 km							
699.2200	Transport	0	0		350	tonn	_____	_____
	Transportlengde 81 - 150 km							
							SUM Punkt:	_____
Punkt 21								
Trafikkdirigent								
699.9993	Div arbeider	0	0		100	Time	_____	_____
	Timer for dirigent utover grunnbemanning beskrevet i kgrl.							
							SUM Punkt:	_____

Alternativ A

Punkt	01	kr	<u>0</u>
Punkt	02	kr	<u>0</u>
Punkt	03	kr	<u>0</u>
Punkt	04	kr	<u>0</u>
Punkt	05	kr	<u>0</u>
Punkt	06	kr	<u>0</u>
Punkt	07	kr	<u>0</u>
Punkt	08	kr	<u>0</u>
Punkt	09	kr	<u>0</u>
Punkt	10	kr	<u>0</u>
Punkt	11	kr	<u>0</u>
Punkt	12	kr	<u>0</u>
Punkt	13	kr	<u>0</u>
Punkt	14	kr	<u>0</u>
Punkt	15	kr	<u>0</u>
Punkt	16	kr	<u>0</u>
Punkt	17	kr	<u>0</u>
Punkt	18	kr	<u>0</u>
Punkt	19	kr	<u>0</u>
Punkt	20	kr	<u>0</u>
Punkt	21	kr	<u>0</u>
Total tilbudssum eksklusiv moms		kr	

Tilbyder bekrefter at kostnader forbundet med alle nødvendige sikkerhetstiltak er tatt med i dette tilbudet.

Tilbyder bekrefter at det er iverksatt systematiske tiltak for å oppfylle kravene i helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen, og aksepterer at oppdragsgiver etter anmodning vil bli gitt rett til å gjennomgå og verifisere virksomhetens system for ivaretagelse av helse, miljø og sikkerhet.

....., den .....

-----
stempel, underskrift

Fornavn:

Etternavn:

Mobiltellefonnummer:

E-post:

Org.nr:

Firmanavn:

Adresse:

Postnr./sted:

Telefonnr:

Navn: Innlandet sør/øst**Beskrivelse:** Asfaltering av fylkesveger i kommunene: Kongsvinger, Eidskog, Nord Odal, Sør Odal, Grue, Åsnes, Elverum, Åmot og Trysil

		Tonnasje	Areal
		Tonn	m ²
Mengdesammendrag			
<u>Prosessgrupper</u>	FRESING	0	49 195
	OPPRETTING	7 648	0
	SLITELAG VARMPROD. I VERK	22 060	0
	BINDLAG, ANDRE TYPER	331	0
	Armering	0	3 220
	FLATELAPPING	6 000	0
	Sum	36 039	52 415
<u>Massetyper</u>	Ag16	5 880	
	Agb11	19 155	
	Ag11	1 768	
	Ab11	6 771	
	Ska11	2 134	
	Gja0	331	
	Sum	36 039	

Strekningsliste

Punkt Nr.	Veg Nr.	Stedsnavn	Lengde m	ÅDT Max.	Tonnasje Tonn	Areal m ²
01	FV 21	Tobøl S - Børrud N	1 640	3 500	2 093	23 288
02	FV 24	Skarnes x Fv 175. - Korsmo r.kj.	607	7 637	747	7 466
03	FV 24	Grønnerud - Sand S	2 140	4 700	3 216	30 388
04	FV 26	Mosanden S - Slettmovegen	3 896	3 700	3 372	29 220
05	FV 26	Innbygda vest - Innbygda rundkj.	398	6 434	247	2 786
06	FV 175	Skarnesberget - Økner	2 000	1 700	1 700	18 000
07	FV 202	Skotterud X Rv 2 - Skotterud X Fv 1988	816	3 139	653	6 528
08	FV 209	Skulstad - Fjell ferist	2 377	4 000	2 947	32 803
09	FV 210	Oppaker - Oppset S	2 590	1 385	2 009	20 720
10	FV 215	Rena bru Ø - Renabakken	1 145	4 500	649	7 214
11	FV 235	Indset - Skjelmoen	3 814	1 200	3 126	30 512
12	FV 1869	Røgden bruk - Svennilta	5 397	160	3 746	119
13	FV 1992	Lier x Rv 2 - Granli x Fv 2003	1 658	1 468	2 012	22 217
14	FV 2062	Austad - Arneberg bru Ø	1 437	1 200	976	8 622
15	FV 2062	Arneberg bru V - Hof Idrettspark	460	1 200	376	3 680
16	FV 2148	Olaf Aakranns veg - Skogmuseet	1 240	4 500	843	9 920
17	FV 2172	Kvernmo - Innbygda R.kj.	1 735	5 500	1 327	14 748
18	0	Flatlapping av fylkesveger i Glåmdalen, Solør og Sør Østerdalen	0	0	6 000	0
19	0	Fartshumper i Glåmdalen, Solør og Sør Østerdalen	0	0	0	0
20	0	Kantfylling av fylkesveger i kontakten	0	0	0	0
21	0	Trafikkdirigent	0	0	0	0

E. Svardokumenter

E.1. Dokumentasjon fra tilbyder

Dokumentasjon som skal inngå i tilbudet (evt. også med tilhørende vedlegg).
Dokumentasjon av kvalifikasjoner, E2
Beskrivelse med utfylte priser, E3
Prisskjema: Timepriser for mannskap og maskiner, E4
Tilbudsskjema, E5
Datafil med priser fra kap. D1/E3

E.2. Svardokumenter for vurdering av leverandørens kvalifikasjoner

E.2.1. Dokumentasjon av kvalifikasjoner

Herværende skjema skal, sammen med ESPD-skjemaet, fylles ut av den enkelte leverandør.

Opplysninger om leverandør skal gis med redigering og struktur som er angitt i dette kapitlet.

E.2.2. Det europeiske egenerklærings skjemaet (ESPD)

Leverandørene skal fylle ut det elektroniske egenerklærings skjemaet for offentlige anskaffelser (ESPD) som er gjort gjeldende i konkurransen, jf. punkt B.2.6.1.

Dersom flere leverandører deltar i konkurransen i fellesskap eller leverandøren støtter seg på en annen virksomhet for å oppfylle kvalifikasjonskravene skal det, i tillegg til leverandørens eget utfylte skjema, leveres et komplett utfylt ESPD-skjema for hver enkelt av leverandørene i fellesskapet eller for hver leverandør som bidrar til oppfyllelse av ett eller flere kvalifikasjonskrav.

ESPD-filen er gjort tilgjengelig via KGV

E.2.3.4. Leverandører som deltar i fellesskap

Leverandører som deltar i fellesskap må fylle ut følgende informasjon:

Firmanavn	Nasjonalitet	Adresse, organisasjons- nummer	Rolle (arbeidsoppgaver og fagområde) hos/i arbeidsfellesskapet

E.2.3.5. Støtte fra andre virksomheter for oppfyllelse av kvalifikasjonskrav

For leverandører som støtter seg på andre virksomheter for å oppfylle krav til økonomisk og finansiell kapasitet og/eller kravene til tekniske og faglige kvalifikasjoner, vedlegges her:

- Dokumentasjon som viser at leverandøren råder over de nødvendige ressursene til virksomhetene han støtter seg på, for eksempel ved å fremlegge en forpliktelseserklæring fra disse virksomhetene. Mal for forpliktelseserklæring er vedlagt dette dokumentet som vedlegg 1.
- Dokumentasjon for det relevante kvalifikasjonskravet for virksomheten som leverandøren støtter seg på i henhold til kravene i punkt B.2. 2.3-2.5, samt dokumentere kvalifikasjonskravene til virksomheten i henhold til kravene i punkt B.2.2.2.

For leverandører som støtter seg på andre virksomheter for å oppfylle krav til økonomisk og finansiell kapasitet, vedlegges her:

- Erklæring om solidarisk ansvar overfor byggherre og tredjemann.

E.2.4. Leverandørens økonomiske og finansielle kapasitet, punkt B.2.2.3.

Leverandøren skal fylle ut tabellene nedenfor. For øvrig vises det til dokumentasjonskravene angitt i kapittel B2.

Tall hentes fra siste godkjente årsregnskap. Det tas ikke med egenkapital fra konsern-, mor- eller datterselskaper. Dersom det er vesentlige endringer i leverandørens egenkapital ved tilbudsfrist, skal dokumentasjon av dette vedlegges.

Egenkapitalandel	År:	Sum egenkapital	Sum egenkapital og gjeld	Sum egenkapital/Sum egenkapital og gjeld (%)

År	Leverandørens omsetning 3 siste godkjente regnskapsår

E.2.5. Leverandørens tekniske og faglige kvalifikasjoner, punkt B.2.2.4

E.2.5.1. Relevant erfaring (Firma) – punkt B.2.2.4.1

	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag
Oppdragets navn					
Beskrivelse av hva kontraktarbeidene gikk ut på, herunder relevansen til kvalifikasjonskravet. Oppgi i tillegg hvilke arbeider som ble utført av leverandøren selv og av underleverandører					
Sted					
Oppdragsgiver					
Referanseperson (navn, stilling/tittel i referanseprosjektet, telefon og e-post)					
Tid for utførelse (fra-til) ååmm					
Verdi i mill. kr. ekskl. mva					
Totalt antall årsverk					
Herav egne arbeidstakere					

Herav i underentreprise					
-------------------------	--	--	--	--	--

E.2.5.2 Byggherrers erfaringer – punkt B.2.2.4.2

Dokumenteres gjennom oppdragslisten beskrevet ovenfor under punkt E.2.5.1.
Opplysninger kan også gis på eget skjema.

E.2.6. Helse, miljø og sikkerhet (HMS) og kvalitet – punkt B.2.2.5.

E.2.6.1. HMS-system – punkt B.2.2.5.1

Dokumenteres i tråd med bestemmelsene i punkt B.2.2.5.1.

E.2.6.2. Ytre miljø – punkt B.2.2.5.2

Dokumenteres i tråd med bestemmelsene i punkt B.2.2.5.2.

E.2.7. Skatteattester

Dokumenteres i tråd med bestemmelsen i punkt B.2.5.1.

E.2.8. Tilleggsdokument

I dette skjemaet fremgår følgende Tilleggsdokument:

Mal – Forpliktelseserklæring.

Vedlegg 1

Der leverandøren eller et felleskap støtter seg på kapasiteten til en annen virksomhet benyttes følgende forpliktelseserklæring.

MAL FORPLIKTELSESERKLÆRING

Firma ... .. stiller sin kompetanse og kapasitet til rådighet til

firma ... .. i denne kontrakt.

for å oppfylle følgende kvalifikasjonskrav (henvis til aktuelt pkt. i kap. B2)

... ..

Dato:

For ... ..

... ..

Signatur

Sikkerhets, helse og arbeidsmiljøplan (SHA-plan) Asfaltkontrakt 34-2024-04 Innlandet sør/øst

Innhold

Innhold	2
1. Distribusjon, lagring og revidering av SHA-plan	3
Innledning	4
Mål	4
2. Organisasjon	5
Byggherre Innlandet fylkeskommune.....	5
Hovedbedrift med samordningsansvar <navn>	5
Andre entreprenører/virksomheter tilknyttet kontrakten.....	5
Sideentreprenør <navn>	5
3. Organisasjonskart	6
4. Fremdriftsplan.....	8
Hovedfremdriftsplan i utførelsesfasen / Byggherrens fremdriftsplan.....	8
Detaljerte fremdriftsplaner Entreprenørens fremdriftsplan	8
5. Forebyggende SHA-arbeid	9
SHA-plan	9
Risikomatrise.....	9
6. Spesifikke tiltak.....	10
7. Rutiner for endring og oppdatering av SHA-planen.....	14
Entreprenørens plikter.....	14
Byggherres plikter	14
Vedlegg 1 til SHA-plan: Varslingsplan	15
Vedlegg 2 til SHA-planen: Melding om endring til SHA-planen, Samferdselsavdelingen.....	17

1. Distribusjon, lagring og revidering av SHA-plan

SHA-plan skal lagres elektronisk i prosjektets dokumenthåndteringssystem.

Byggherren har ansvar for ajourføring, komplettering og distribusjon av SHA-plan. Det er SHA-kordinator som har ansvaret for utarbeiding og ajourføring av SHA-planen. Alle involverte parter har plikt til å melde fra om forhold som ikke er i overensstemmelse med planen, eller som bør behandles og innlemmes i planen.

Revidering av SHA-planen:

Revisjons-Nr.	Endring	Dato

Distribusjonsliste:

Funksjon	Kontaktperson	Virksomhet	E-post
Byggherre	Arne Fredheim	Seksjonssjef Veg, Innlandet fylkeskommune	arnfre@innlandetfylke.no
Koordinator prosjektering (KP)	Johan Nøkleholm	Enhetsleder dekke og merke, Innlandet fylkeskommune	johnok@innlandetfylke.no
Koordinator utførelse (KU)	Bjørn Olav Heesbråten	Byggeleder	bjohee@innlandetfylke.no
Prosjekterende			
Totalentreprenør/hovedentreprenør			
Sett inn flere rader ved behov			

Innledning

I denne kontrakten skal de gjennomføres dekketiltak på fylkesveier i Innlandet fylkeskommune.

Mål

Byggherren setter krav til at HMS settes høyere enn kvalitet, framdrift og økonomi.

Innlandet fylkeskommune har som byggherre det mål at all virksomhet skal gjennomføres uten at mennesker, materiell og miljø påføres skade. For denne kontrakten er det satt følgende mål:

- H1-verdi (Fraværsskadefrekvens): 0
- H2-verdi (Personskadefrekvens): 0
- F-verdi (Fraværskadefrekvens): 0
- N-verdi (Nestenulykkesfrekvens): > 1000

Andre prosjektmål:

1. Fokus på god og tilstrekkelig beskrivelse av UH og forebyggende tiltak med bilder hvor det er hensiktsmessig
2. I denne kontrakten legges det spesiell vekt på risikovurdering og tiltak knyttet til:
  - Arbeid på og ved veg
  - Arbeid gjennom sentrumsområder
  - Arbeid på og ved vei i nærheten av skole eller barnehage.
3. SJA skal være tilstrekkelig detaljerte. SJA skal være utarbeidet og kjent for de som utfører oppgaven før oppstart.

2. Organisasjon

Byggherre Innlandet fylkeskommune

Rolle	Navn
Prosjekteier	Seksjonsleder Veg, Arne Fredheim
Prosjektleder	Enhetsleder Dekke og merke, Johan Nøkleholm
SHA-koordinator planlegging	Byggeleder
SHA-koordinator prosjektering	Byggeleder
SHA-koordinator bygging/drift	Byggeleder
Byggeleder	Bjørn Olav Heesbråten

Hovedbedrift med samordningsansvar <navn>

Rolle	Navn
Prosjektleder	
Leder (navn) for samordningsansvaret	
Anleggsleder(e)	
Verneombud	

Andre entreprenører/virksomheter tilknyttet kontrakten

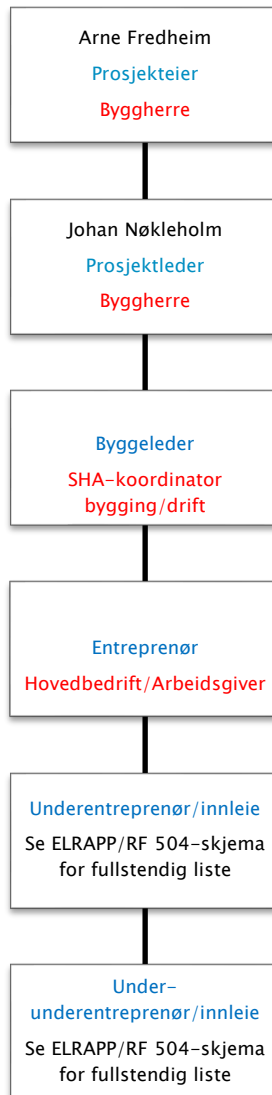
Virksomhet (Elrapp/oversikslister/RF 504-skjema, evt link)
Sett inn flere rader ved behov

Sideentreprenør <navn>

	Navn
Prosjekteier	
HMS-leder	
Anleggsleder(e)	
Verneombud	

3. Organisasjonskart

4. Fremdriftsplan

Det er krav i byggherreforskriftens § 8 bokstav b at det foreligger en framdriftsplan som beskriver når og hvor de ulike arbeidsoperasjoner skal utføres, jf. § 5 andre ledd bokstav c, hvor det tas hensyn til samordning av de forskjellige arbeidsoperasjonene.

Hovedfremdriftsplan i utførelsesfasen / Byggherrens fremdriftsplan

Viktige veger/høytrafikkerte veger/turistveger utføres fortrinnsvis før fellesferien. G/S veger som er skoleveg skal fortrinnsvis legges i skoleferien evt. som nattarbeid.

For denne kontrakten er det utarbeidet følgende tidsplan:

Kfr. Konkurransgrunnlaget, delfrister og frist for ferdigstilling.

Byggherren har etter egne vurderinger satt av tilstrekkelig tid til at EN kan legge opp sine arbeider på en sikker og forsvarlig måte.

Nr	Beskrivelse	Dato
	Byggestart	
	(Delmål, viktige milepæler osv.)	
	Overtakelse fra entreprenør	
	Sett inn flere rader ved behov	

Detaljerte fremdriftsplaner Entreprenørens fremdriftsplan

Entreprenøren utarbeider og oppdaterer framdriftsplan. Når entreprenøren planlegger framdriften skal det tas hensyn til betingelser gitt i konkurransegrunnlaget- Framdrift behandles i oppstarts- og byggemøter.

Endring i framdrift reguleres ved byggemøter/nærmere avtaler iht. betingelser gitt i konkurransegrunnlaget.

Milepæler, tidskritiske avhengigheter og aktiviteter som innebærer risiko skal fortløpende tas opp på byggemøter.

5. Forebyggende SHA-arbeid

SHA-plan

Byggherrens SHA-plan omfatter en overordnet risikovurdering med spesifikke tiltak (kap. 6) i henhold til Byggherreforskriften.

Entreprenøren plikter å gjennomføre egne risikovurderinger og utarbeide gode arbeidsprosedyrer. Dersom risikofyllt arbeid ikke er beskrevet hverken i SHA-planen eller i entreprenørens internkontrollsystem, skal det gjennomføres Sikker jobb analyse (SJA). Det skal vurderes om det skal gjennomføres en fullstendig risikovurdering og utarbeides ny arbeidsprosedyre. Det må også vurderes om SHA-planen må oppdateres.

Risikomatrise

Risikonivået for hver aktivitet er vurdert før og etter tiltak. Risikonivået er vurdert ut fra sannsynlighet og konsekvens, se risikomatrisen på nedenfor.

K-verdier		S-verdier				
		S1=1 > 5 år	S2=2 1år – 5år	S3=3 6mnd – 1år	S4=4 14d – 6mnd	S5=5 0 – 14 dager
Død	K5=75	75	150	225	300	375
Materiell skade > 5 mill Katastrofal miljøskade						
Varig mèn	K4=25	25	50	75	100	125
Materiell skade > 1 mill Kritisk miljøskade						
Personskade, fravær > 10d	K3=10	10	20	30	40	50
Materiell skade > 250.000 Alvorlig miljøskade						
Personskade, fravær ≤ 10d	K2=5	5	10	15	20	25
Materiell skade > 50.000 Moderat miljøskade						
Personskade, uten fravær	K1=1	1	2	3	4	5
Materiell skade < 50.000 Minimal miljøskade						

6. Spesifikke tiltak

Risikoanalyse

Prosjekt: Kontrakt 34-2024-01 Innlandet sør/øst		Formål: Asfaltering av fylkesveger	
Prosjekteier: Arne Fredheim	Byggeleder: Bjørn Olav Heesbråten	Sted: Kongsvinger	Dato: 10.01.2024
Prosjektinformasjon ift SHA:		Grunnlagsdata:	
Utarbeidet av (deltakere):			

Nr.	Aktivitet	Uønsket hendelse	Risikoreducerende tiltak	Risiko nivå		Ansvar	Frist	Ref BHF §8c
				Før tiltak	Etter tiltak			
1	<u>Utsetting, flytting og inntaking av arbeidsvarsling</u>	<u>Påkjørsel av arbeidere og maskiner</u>	<u>Gyldig arbeidsvarlingsplan foreligger</u>	gul				
2	<u>Arbeidsvarsling, synlighet av skilt og arbeidsmaskiner</u>	<u>Påkjørsel av arbeidere og maskiner</u>	<u>Samsvar med forutsetninger om kvalitet og utførelse</u>	gul				
3	<u>Manuell dirigering</u>	<u>Påkjørsel av arbeidere og maskiner</u>	<u>Trafikkdirigertene har tilstrekkelig kompetanse og bruker den</u>	gul				
4	<u>Bruk av ledebil</u>	<u>Påkjørsel av arbeidere og maskiner</u>	<u>Holde jevn fart, max 30 km/t og følge kravene i håndbok N301</u>	gul				

Nr.	Aktivitet	Uønsket hendelse	Risikoreducerende tiltak	Risiko nivå		Ansvar	Frist	Ref BHF §8c
				Før tiltak	Etter tiltak			
5	<u>Asfaltarbeid nær jernbane</u>	<u>Påkjørsel av arbeidere og maskiner</u>	<u>Sørge for sikringsmann fra godkjent myndighet</u>	gul				
6	<u>Andre aktører innenfor sperreområde</u>	<u>Påkjørsel av arbeidere og maskiner</u>	<u>Varsling til asfaltbas</u>	gul				
7	<u>Asfaltering på GS veg og ved skoler og barnehager</u>	<u>Påkjørsel av sykelister og gående</u>	<u>Lage egen SJA når dette er aktuelt, økt fokus rundt sårbare områder.</u>	gul				
8	<u>Arbeid med varm asfaltmasse</u>	<u>Brannskader og eksponering av asfaltøyk</u>	<u>Bruk av verneutstyr, følge retningslinjer</u>	grønn				
9								
10								

Risikoforhold som skal vurderes etter §8c i BHF

Ingen linjer skal fjernes, alle forhold skal vurderes. Listen er ikke uttømmende og flere risikoforhold kan legges til.

Nr	Risikoforhold	Aktivitet	Aktuelt for prosjektet	
8c-1	Arbeid nær installasjoner i grunnen			Nei
8c-2	Arbeid nær høyspentledninger og elektriske installasjoner. Høyspent i luft og i bakken	Luft strekk over vegen	Ja	
8c-3	Arbeid på steder med passerende trafikk	Arbeidet pågår i trafikkert område	Ja	
8c-4	Arbeid hvor arbeidstakere kan bli utsatt for ras eller synke i gjørme			Nei
8c-5	Arbeid som innebærer bruk av sprengstoff			Nei
8c-6	Arbeid i sjakter, underjordisk masseforflytning og arbeid i tunneler			Nei
8c-7	Arbeid som innebærer fare for drukning			Nei
8c-8	Arbeid i senkekasser der luften er komprimert			Nei
8c-9	Arbeid som innebærer bruk av dykkerutstyr			Nei
8c-10	Arbeid som innebærer at personer kan bli skadet ved fall eller av fallende gjenstander			Nei
8c-11	Arbeid som innebærer riving av bærende konstruksjoner			Nei
8c-12	Arbeid med montering og demontering av tunge elementer			Nei

Nr	Risikoforhold	Aktivitet	Aktuelt for prosjektet	
8c-13	Arbeid som innebærer fare for helseskadelig eksponering for støv, gass, støy eller vibrasjoner	Arbeid med støyende maskiner, støv og røyk fra asfaltmasser.	Ja	
8c-14	Arbeid som utsetter personer for kjemiske eller biologiske stoffer som kan medføre en belastning for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø, eller som innebærer et lov- eller forskriftsfestet krav til helsekontroll	Arbeid med asfaltmasser og tilhørende midler som brukes i daglig drift.	Ja	
8c-15	Arbeid med ioniserende stråling som krever at det utpekes kontrollerte eller overvåkede soner			Nei
8c-16	Arbeid som innebærer brann- og eksplosjonsfare	Arbeid med maskiner	Ja	
8c - 17	Arbeid som kan medføre ergonomiske belastninger/skader	Kan være for maskinførere og håndverkere	Ja	
	Arbeid med nærføring jernbane	Kryssing av jernbaneovergang	Ja	

7. Rutiner for endring og oppdatering av SHA-planen

Benytt eget skjema (vedlegg til SHA-planen) når det er behov for endringer av SHA-planen. Endringene behandles i byggemøter, og skjemaet legges ved byggemøtereferatene. Når SHA-planen er oppdatert, skal dette loggføres i tabell «Revidering av SHA-planen» på side 3 i denne planen.

Følgende endringer medfører oppdatering i SHA-plan:

- Endringer i byggherres og entreprenørens organisasjon
- Endringer i fremdriftsplanen som har betydning for sikkerheten
- Endring av spesifikke tiltak (risikovurdering)
- Spesifikke gjennomføres ikke i henhold til planen
- Beskrivelse av nye risikoforhold
- Omprosjektering som krever ny risikovurdering, nye spesifikke tiltak og/eller endring i fremdriftsplanen

Entreprenørens plikter

Hovedentreprenør/sideentreprenør skal straks melde til byggherren når det avdekkes endringer som har betydning for SHA-planen i forhold til punktene over. Dersom det oppstår vesentlige endringer som gjelder risikoforhold, skal entreprenør/sideentreprenør straks melde byggherren, og framlegge konkrete forslag til risikoreduserende tiltak som bidrar til å øke sikkerheten.

Entreprenøren/sideentreprenør skal orientere sine ansatte og underentreprenører om endringer i SHA-planen.

Byggherres plikter

Byggherren ved KU skal vurdere endringsforslagene, eventuelle drøfte forslag til løsninger før beslutning om tiltak tas. Det er byggherren ved KU som vedtar endringene.

Byggherren skal fortløpende oppdatere SHA-planen når det oppstår endringer i planforutsetningene som har betydning for arbeidstakernes liv og helse.

Vedlegg 1 til SHA-plan: Varslingsplan

Tallene 1-4 i varslingsplanen på neste side viser i hvilken rekkefølge varslingen skal skje. Dersom byggeleder ikke nås må man varsle neste ledd i varslingsplanen.

Varslingsplan må tilpasses det enkelte prosjekt. Røde bokser skal ikke fjernes.

Varslingsplanen skal gjelde for alle kritiske hendelser (skader, nesten-ulykker og farlige forhold). Varslingsplan må henges opp på naturlige plasser, som HMS-tavler og prosjektkontor.

VTS

VTS skal alltid varsles ved alvorlige ulykker. I varslingsplan er det laget to varslingslinjer til VTS. Primært skal den som oppdager hendelsen informere VTS. Byggeleder må sikre at VTS er varslet.

Arbeidstilsynet og politi

Arbeidstilsynet og nærmeste politimyndighet skal alltid varsles ved alvorlige personskader eller dødsfall i forbindelse med arbeid.

<https://www.arbeidstilsynet.no/kontakt-oss/melde-ulykke/>

Selv om hendelser ikke medfører personskader bør man alltid vurdere å kontakte både politi og Arbeidstilsyn. Det kan være relevant for nevnte etater å ha kunnskap om hendelsen. Det kan også være noen som har observert hendelsen og kontakter offentlige etater.

Arbeidstilsynet skal alltid varsles ved alvorlige faresituasjoner ved bergarbeid.

Strømulykker:

Ved strømulykke skal følgende skjema benyttes til DSB (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap): <https://www.dsb.no/lover/elektriske-anlegg-og-elektrisk-utstyr/artikler/elulykker-og-stromskader/>.

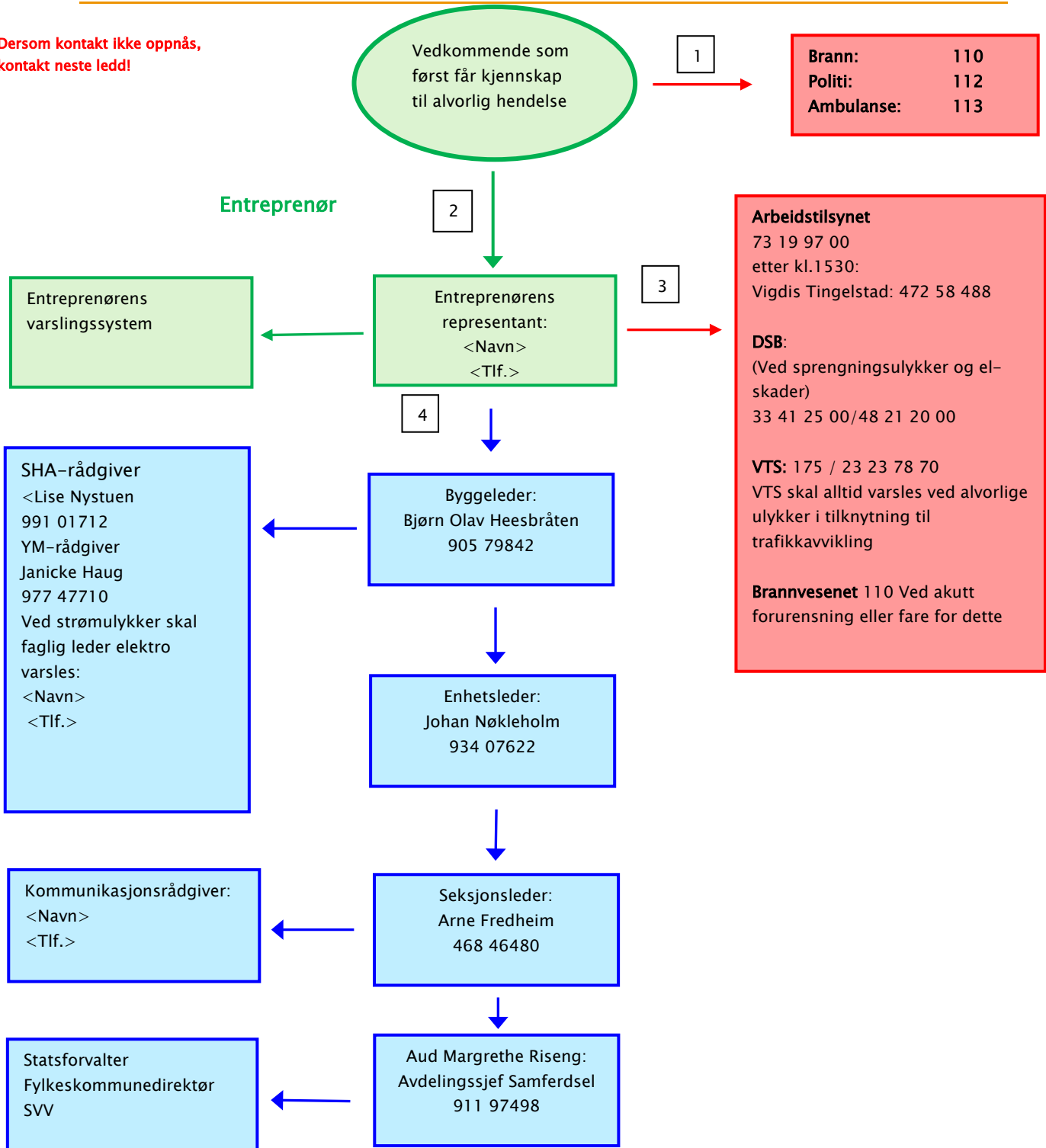
Alvorlige strømulykker skal i tillegg meldes per telefon til DSB på 33 41 25 00 (sentralbord) eller til DSB vakt på telefon 482 12 000.

Oppfølging av K4-K5 hendelser

Byggherre skal følge «Prosedyre Byggherrens oppfølging av kritiske hendelser».

HMS varslingsplan

Dersom kontakt ikke oppnås,
kontakt neste ledd!

Heltrukket rød linje: Varslingslinje til redningstjeneste, VTS og tilsynsmyndigheter.

Heltrukket grønn linje: Varslingslinje til entreprenørens egen organisasjon og byggeleder.

Heltrukket blå linje: Ordinær varslingslinje i byggherreorganisasjonen.

Vedlegg 2 til SHA-planen: Melding om endring til SHA-planen, Samferdselsavdelingen

Kan benyttes av alle kontraktsparter, referatføres i byggemøte

Kontrakt:	Dato:	Byggeleder:	Anleggsleder:
Entreprenør:			
Endring	Kryss	Beskrivelse	
Endring i organisasjon			
Endring i framdriftsplanen som har betydning for sikkerheten			
Endring av spesifikke tiltak (risikovurdering)			
Spesifikke tiltak gjennomføres ikke i henhold til planen			
Beskrivelse av nye risikoforhold			
Omprosjektering som krever ny risikovurdering, nye spesifikke tiltak og/eller endring i fremdriftsplanen			
Andre forhold i SHA-planen			
Behandlet i byggemøte	Dato:	SHA-plan oppdatert	Dato: